ANUL IV. — No. 154. — 9 IANUARIE 1930. 32 PAGINI APARE JOI

REALITATEA ilustrată

Clopote de sărbătoare, anunţă Carnavalul... (Leila Hyams dela „M. G. M.")

PREŢUL 10 LEI

COMORILE AURITE DIN UR

Remarcabilele descoperiri ale relicvelor regale, în anticul oraş al Chaldeei, mai vechiu cu multe secole, decât faimosul mormânt al lui Tut-Ank-Amon

ORICÂT de pasionante vor fi fost relicvele scoase la lumină din mormântul regelui egiptean *Tut-Ank-Amon,* descoperirile făcute de curând în Ur, vechiul oraş chaldean, cunoscut ca oraşul lui Abraham, sunt în unele privinţe mult mai interesante.

Un fapt surprinzător e acela, că în oraşul Ur, a existat o civilizaţie şi o cultură egală ba poate mai înaintată, decât cultura egipteană şi aceasta cu mai multe secole înaintea Egiptului.

Dela Tut-Ank-Amon sunt vre-o 3300 de ani; în Ur însă, exista acum cincizeci de secole, o înaltă apreciere a artei, o industrie înaintată şi se făceau cercetări archeologice, cu mult interes şi pricepere.

Viaţa Chaldeei de acum 5000 de ani, constitue pentru noi o epocă antică şi nu putem concepe, cum pe inteligenţii cetăţeni ai vechiului oraş, îi preocupau cercetările unor timpuri, mai vechi decât ei; astfel că mare fu surpriza exploratorilor în serviciul expediţiilor unite ale Universităţii din Pensylvania şi Muzeului Britanic, descoperind în vechiul Ur un muzeu de antichităţi, în care au fost colecţionate specimenele unei culturi, dintr'o epocă cu mult mai veche, decât cea în care fuseseră colecţionate.

Cea mai interesantă personalitate revelată de săpăturile din Ur, e fără îndoială regina *Shubad.* Era puternică, luxoasă, crudă şi se credea frumoasă. In total, pare o figură mai pitorească, decât micul şi pateticul faraon, *Tut-Ank-Amon.*

O minunată reconstituire a capului reginei Shub-ad, a fost de curând făcută, cu ajutorul obiectelor găsite în mormântul său. De mare folos a fost mai ales, admirabila diademă de aur şi mărgele, despre care descoperitorul ei, scrie:

Lira regelui Mes-Kalam-Dug din Ur, făcută din aur şi argint, cu care cântăreţii executau suveranilor, acum cincizeci de secole, compoziţii măestre.

„A fost găsită pe craniul reginei, în camera de piatră. Deşi năpădită de pietriş, şi ţărână, fiecare şi-a păstrat poziţia în pământ, iar ordinea lor a putut fi observată cu atâta preciziune, încât o reconstituire a fost relativ simplă.

Banda de aur, baza diademei, îşi menţinuse forma ovală şi pentru a fi scoasă din pământ, i s'au învelit marginile, cu fâşii de hârtie gumată, împletite între ele.

Acestea dădeau conturul perucii.

Capul unui bivol bărbos, lucrat din aur, fixat la una din extremităţile cutiei de rezonanţă, a lirei regale, cap care a dat posibilitate arheologilor, să reconstituiască minunatul instrument.

O nouă perucă, fu făcută după aceste dimensiuni şi coafată în stilul ilustrat de vechile sculpturi Sumeriene".

Capul reginei a fost modelat pe tiparul craniului unei femei Sumeriene cam din aceiaş epocă, aplicându-se trăsăturile în ceară, pe structura osoasă.

Prin studiul proporţiilor reginei şi a figurilor de femei din timpul său, se crede că portretul reginei, cu diadema regală, în adevăratele-i culori, a fost reconstituit cu o minunată preciziune.

S'a dedus deasemenea, că reginei îi plăceau giuvaerurile; alte descoperiri ne arată că atât ea, cât şi soţul ei, regele Mes-Kalam-Dug, iubiau muzica. Instrumentele găsite, mari şi complicate, indică existenţa unei muzici superioare, probabil premergătoarea celei din zilele noastre.

Principalul instrument muzical, găsit în Ur, e lira regală, împodobită cu un măreţ cap de bivol bărbos lucrat în aur masiv şi reprodus în articolul nostru. Din partea lemnoasă a lirei, nu mai rămăsese nimic, când a fost desgropată, dar s'a reconstituit cu preciziune, din resturile mai durabile.

Mozaicul, cu care lemnul fusese încrustat din belşug, şi-a men ţinut poziţia în pământ. Cea mai mare parte a mozaicului, a fost scoasă pe secţiuni mari, după ce mai întâiu s'au imobilizat, învelindu-se într'o pătură de ceară, din care au fost trecute bucată cu bucată, într'o altă ramă. Aurul şi coloritul lirei reconstruite, sunt tot atât de strălucitoare, ca şi acum 5000 de ani.

Construcţia acestei lire, evidenţiază superioritatea artei muzicale a anticei Chaldee. Cutia de rezonanţă, era decorată cu benzi late de mozaic, cele două braţe perpendiculare, încrustate cu sidef, 'apis lazuli şi pietre roşii, între benzi de aur, bara superioară, iar îmbrăcămintea în plăci de argint. Avea în faţă măreţul cap de bivol bărbos, descris mai sus şi sub acesta, plăci de sidef colorate în roşu şi negru. Un alt obiect, care rivalizează cu lira în frumuseţe, e pumnalul de aur. Lama e din aur călit, iar mânerul este în întregime din lapis lazuli, împodobit cu aur. Teaca e din aur masiv şi lucrătura ei ar face cinste oricărei epoci.

Cea mai frumoasă operă de artă, găsită în anticul Ur: statuia unui „berbec în frunziş", cu faţa de aur şi coarne de lapis lazuli, răsărind dintre ramurile unui arbust de aur.

Alte obiecte găsite, fac mărturia luxului cât şi a cruzimei ce domnia la curtea din Ur. In mormântul regelui, s'au găsit nouă dame de onoare, — omorîte la funeraliile sale, — purtând diademe de aur şi pietre preţioase. In mormântul reginei, s'au găsit 34 de diademe similare.

Două din cele mai remarcabile opere de artă, sunt statuile gemene, reprezentând un berbec surprins în frunziş. Animalul se iveşte printre ramurile unui pom de aur, pe un suport decorat cu argint şi cu mozaic alb şi tran dafiriu. Berbecul are faţa aurită, coarne lungi din lapis-lazuli, urechile blegi, lucrate din aramă verde şi lână albastră. Aceste statui îngropate în ţărână şi uitate de 5.000 ani, au fost readuse cu răbdare la aparenţa lor originală prin manipulaţiuni de o extraordinară delicateţă.

Caracterul înaintat al civilizaţiei Ur-ului, e evidenţiat de bogatele şi delicatele obiecte, găsite în mormintele regelui şi reginei.

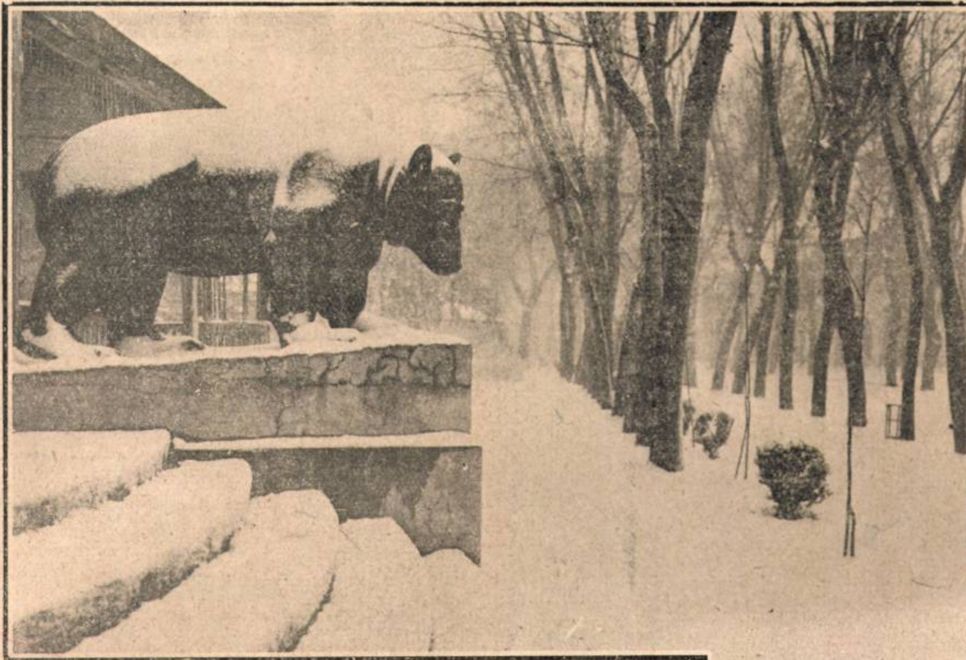
Domnitoarea obicinuia farduri. In mormântul ei, s'au găsit scoici de aur, conţinând culori de toaletă, zece inele, cercei, vase de argint, prevăzute cu ţevi pentru băut, din aur, şi lapis-lazuli, lămpi de argint, vaze de alabastru — în total 150 de obiecte.

Sub cimitir, săpătorii au găsit urmele unui mare deluviu, ce a avut loc în anul 2100 a. Chr., iar numeroase inscripţii, vorbesc despre un om, care împreună cu familia sa, ar fi scăpat din această catastrofă, — în aparenţă, originala poveste a lui Noe şi potopul.

ROUGE
ET
NOIR
PARFUM
EAU·DE·COLOGNE
POUDRE
CREME
·LADY·

Iarna

Decorul s'a schimbat. Mâini nevăzute răscolesc florile cerului, — scuturând stele mici, ca să împodobească, în dantele albe, ramurile copacilor.

Alb... Aducere aminte pentru ochiul copilului de eri. Poezia anilor de odinioară, în orașul de astăzi. Nici oameni de zăpadă, nici sănii, care să tragă dâră albă pe spuma împietrită a străzii, — nici jocul școlarilor, cu patinele, cu săniuțele, cu bulgării de nea... Gospodari grăbiți înlătură zăpada de pe trotoare și o dau jos de pe streșinile caselor. Măturătorii primăriei o încarcă în camioane automobile. Duioșia iernii de odinioară se retrage în suburbie. Capitala nu rămâne grațioasă, decât în parcuri și pe bulevarde, unde petalele stăruie, pe ramurile desfrunzite. Acolo, stratul alb dăinuește, ca amintirea unei povești de demult... Tramvaie electrice duc spre centru nostalgia iernilor, pe care bucureșteanul nu le mai cunoaște; pe acoperișul lor rămâne câte o mână de zăpadă: acolo nu ajung roțile automobilelor și tălpile pietonilor...

Și totuș, iarna rămâne frumoasă, — pentrucă înflorește geamurile și risipește stele mici, reci, gingașe și efemere...

Memoriile unui copil posnaş

CAPIT. I — Cum a început, să-şi scrie memoriile

Vasilică, un băeţel de 8 ani, după pilda celor mari, s'a apucat să-şi scrie, în mod regulat, întâmplările vieţii sale. Şi-a notat astfel, zi de zi, toate preocupările lui copilăreşti, cu mentalitatea şi stilul celor 8 ani ai săi.

Publicăm mai jos începutul acestui roman, de un gen nou, respectând atât felul de a gândi cât şi stilul şi ortografia autorului.

Rugăm pe cititorii, cărora lectura fragmentului publicat le va produce plăcere, să ne comunice aceasta printr'o carte poştală. Dacă se va găsi un număr suficient de mare de cereri, noi vom publica în volum toată opera lui Vasilică.

ERI SEARA m'am făcut de 8 ani şi mămica mea mia spus mie: Vasilică, ce săţi cumpăr de ziua ta?

Eu am zis: „memoriile mele", pentrucă fiecare dintre surorile mele au şi ele şi mam gândit că sunt acum destul de mare şi eu.

Mămica mia cumpărat, şi acum mam gândit că trebuie sămi fac memoriile şi mam furişat în odaia lui lily, ca să copiez niţel, din memoriile ei. Dar ea a închis Memoriile în saltarul dela birou şi atunci mie mia trebuit grozav de mult timp până am găsit cheia. Când, însfârşit am găsit, atunci mam aşezat şi am copiat o pagină.

Eu am trei surori şi fiecare are o carte pentru memorii, şi în fiecare seară scrie în ea. Atunci când au scris, o ascund în saltar, şi răsuceşte cheia. Azi seara a venit d. giorgescu, ăsta este un domn scârbos şi totdeauna se duce la lily. Ele totdeauna râde de el în spatele lui. Şi atunci eu tocmai eram în salon cu memoriile mele.

El a venit şia întrebat ce cadou am căpătat şi mia dat bomboane dela zamfirescu. Eu iam arătat memoriile mele şi atunci el lea citit tare lui lily şi lui tanţi aşa că ele au fost foarte necăjite.

A citit aşa că eu aş dori mai mult ca scârbosul de giorgescu să rămâie duminică seara acasă, dar duminică iară şia arătat mutra lui şi ştie că nul pot suferi. Dar mama aşa a spus că trebue să mă mărit cu el dacă mă cere. Oh! dar mă plictiseşte comedia asta, îmi sfâşie inima. Mai întâi are mâinile urâte roşii mari şi numai de casele lui poate să vorbiască. Si are gravate fără gust. Lualar dracu, data trecută când a vrut să plece a vrut să mă sărute dar mai bine piun şobolan las săruta ca pe el. Ah! Nicuşorul meu dulce, dar de geaba că este un funcţionar sărac. Eu numai pot suporta. Nicuşor totdeauna mă ceartă pe mine, oh! viaţa asta! ma plictisit.

Lily tot timpul a strigat şi a vrut să scoată Memoriile din mâinile lui domnu giorgescu, dar domnu giorgescu a ţinut memoriile şi a citit până la zvârşit.

Şi atunci mie mia spus ce fel de măgărie scri tu aici. Eu iam spus asta nu este măgărie. Asta am copiat din Memoriile lui lily. Peormă şia luat pălăria domnu giorgescu şi bastonu şi tanţi mia zis iar ai făcut un lucru frumos vasilică. Lily a vrut chiar să mă prindă, dar eu odată am fugit din mâinile ei şi am luato la goană.

Eu nam ştiut că sunt de vină, că atâtea treburi au cu mine şi toată familia e foarte supărată pe mine că am stricat nunta, am făcut să piardă un milion, nu ştiu ce vină am eu la asta că eu am copiat o pagină.

Dacum ceo fi să fie în Memoriile mele deacu înainte o să fie dela mine propriu şi dacă e rău şi dacă e bun. Mie mie silă de prostiile ce scrie fetele astea.

Si astăzi a fost gălăgie mare acasă şi am văzut că nici mâncare nare să fie din cauza asta poate. Atunci am plecat să pescuiesc ceva şi a fost încă foarte mare lumină şi aşa peştele na vrut să vie. Dar a venit un om şi mia spus mă mititelule, ceai pescuit?

Numi place dacă spune mititelule. Mam supărat tare şi am răspuns că să se ducă dracului. El a răspuns ce copil rău fără Dumnezeu eşti. Am zis că peştelui, am zis aşa şi nu lui. El sa scărpinat în cap şi a plecat. Tocmai atuncia a venit un peşte şi eu mam plecat prea mult şi am căzut în apă. Peormă am înotat până la zăgaz şi odată ma dus la moară.

Eu mam gândit ce supăraţi o să fie acasă dacă no să mai vin niciodată acasă şi no să mai aibe pe cine să mai certe.

Dar nam mai ştiut ceam mai gândit pentrucă am băut multă apă. Peormă ma scos afară în nisip şi a suflat în mine ca întrun balon şi eu mam sculat şi am întrebat imediat cine mia furat undiţa mea?

Nu ştiu pentru ce a ţipat atâta mămica când m'a dus acasă, da atunci na mai fost nimic rău. Am şi spus că m'am bucurat foarte tare că am căzut în apă pentrucă ele a uitat să se supere pe mine.

Lily mia adus pentru mine unt cu pâine şi ceai şi ma învelit în flanelă. Am crezut că mă înăbuş şi îndată când a ieşit mam sculat şi mam îmbrăcat cu hainele noi ale mele pentrucă celelalte lea pus la uscat. Atunci mam furişat în salon şi acolo mam ascuns în dosu geamului din verandă. Am fost aşa de somnoros că imediat am adormit şi mam trezit pentrucă viki cu cavaleru ei era acolo şi şedeau pe divan şi tanţi la pian stătea somnoroasă şi horăia, în celant capăt al odăii.

Iam spus că să se ducă dracului

Lily na venit jos pentrucă a ştiut că d. giorgescu nu vine. Trebuie să aşteptăm a spus lui viki domnu un an. Doctorul bătrân are nevoie de unu tânăr dacă pleacă şi mie mia promis că atunci mă ia cu el. Pot să mă aştepţi dulcea mea cu răbdare?

— „Şi tu iubitule — a spus viki? A râs atunci.

— Să ţinem toate în secret, a spus iubitu.

— Da, a spus viki chiar mai bine dacă ţinem toate în secret ca să nu se întâmple ceva.

Dar a sărit repede parcă la tras cu 1 sfoară şi a fugit prin odae şi a sezut pe un scaun pentrucă au venit în odaie alţii mulţi şi toţi au întrebat ce face săracul de vasilică, băieţelul. Si mama a spus cam fugit şi că ie frică ei că sunt bolnav la cap.

Pentru aceea am venit pe lângă perdele şi am intrat în mijlocul odăii şi mam dat tumba şi am râs mult cum a ţipat toţi.

Vasilică, vasilică a oftat mămica vrei să mă bagi în mormânt, văd eu.

— Şi ai fost după perdea? ma întrebat viki şi sa făcut albastru verde.

— Da sigur — iam spus şi am făcut cu ochiul pentru ea — chiar nu ştiu pentru ce e mai bine dacă ţineţi secret că sunteţ. locodiţi.

Si când am spus asta viki ma dat afară din odaie şi eu am început să ţip ca sămi dea drumu de braţu meu şi am spus că dece mă dă afară pentrucă a sărit repede de lângă ea doctoru când am intrat în odaie? Dar ea mia astupat gura cu mâinile ei şi ma aruncat afară şi a ieşit şi ea.

— Miar plăcea foarte mult să te bat bine — a spus ea când a închis odaia si a început să plângă tare — dobitocule, răule cum poţi să intri aşa în casă, nu ţie ruşine.

— Eu nam intrat aşa, am intrat pe uşe — am spus eu.

— Doctoru dolian niciodată no să mă ierte a spus ea şi a plâns parcă iar fi căzut în apă o cutie întreagă de bonboane, eu am vrut că 8 luni de zile niciun om să nu ştie nimic de toată chestia asta.

Pare rău viki, am spus eu da nam făcut nimic. Nu plânge, nam ştiut că doctorul aşa repede poate să se înfricoşeze, naş fi venit aşa repede. Dar eu nu maş mărita cu astfel de om pe cine poate aşa uşor să înfricoşeze un copil.

Este sigur că lapucă damblaua dacă noaptea ar vedea un cearşaf atârnat undeva.

Peormă când eu am spus asta a venit mămica şi ma dus sus în patul meu şi a pus pe veta lângă mine ca să mă păziască, eu am rugat pe veta ca să scrie ea toate în Memoriile mele pentrucă mie somn. Da ea na vrut.

Bărbatul vetii e chior. are 1 ochiu într'o parte şi ălant în alta, şi eu aş vrea să fiu chior ca să pot să mă uit cu un ochiu în carte şi cu ălant la popescu sandu cum pune un cui în bancă ca să şază cineva pe el. Mi-ar plăcea mie.

Veta a început să cască cade tot mereu înainte şi eu am să adorm.

Care este locul femeii de astăzi

Am fost rugată să-mi spun părerea într'o chestiune extrem de delicată. **„Care este opinia mea cu privire la independența femeii moderne, care tip de femee îmi este mai simpatic și dacă cred că, femeea ideală de eri, soția și mama desăvârșită, nu mai corespunde femeii ideale de astăzi".**

Iată răspunsul meu:

Autoarea articolului

Nu exista idealul femenin de eri. Sunt de părere că femeia s'a schimbat în parte, neapărat, dar cred că bărbatul, în ascunzișurile firei sale, a rămas acelaș, de acum 100 sau 50 de ani. Majoritatea bărbaților sunt fără a o recunoaște însă — în căutarea femeii care în îndeplinirea atribuțiilor ei de soție și mamă să fie la înălțime. Și astăzi se mai spune că locul femeii adevărate este alături de soțul ei, că aceasta este menirea prescrisă ei, de natură.

Foarte frumos!

Bine înțeles că am cel mai profund respect pentru acele **„femei menajere"**, care imită modelele clasice de soții și mame. Insă mă plictisește groaznic să aud mereu, aceste discuții asupra locului, pe care trebue să-l ocupe femeia.

Dece să fie îndreptate toate femeile către un loc anumit, care la început le-a fost fixat de bărbat din motive de comoditate, ale acestuia?

Aparții acolo, unde însușirile cu cari te-a înzestrat natura, te îndrumă. Apreciez foarte mult atribuțiile speciale ale soției și ale mamei. Ea are un cerc de îndatoriri foarte frumos și etic.

Aceasta nu înseamnă însă, câtuși de puțin, că femeia, care își caută scopul vieții, într'o carieră artistică, sau negustorească, își neglijează datoriile ei reale.

Cred că ași fi mai fericită, dacă ași face parte, din categoria „femeii menajere". Știu însă că nu sunt acest gen, deoarece natura mi-a dăruit prea mult neastâmpăr și temperament, atribute care nu se pot împăca, în nici un caz, cu acest tip de femee.

Trebue să fiu veșnic activă, să am conștiința că am creat ceva, iar clipele mele, cele mai fericite, sunt acelea, când lucrez, în fața obiectivului.

Ferească cerul ca vorbele mele să fie greșit înțelese, în sensul că adevărata fericire a unei fete ar consta în cariera filmului. Dimpotrivă, aș vrea să sfătuiesc pe orice fată de a nu păși, pe drumul filmului, deoarece calea spre glorie este de cele mai multe ori extrem de stâncoasă, iar numai acelea care posedă, într'adevăr, mult talent și care au și mai mult noroc, pot face carieră.

Acelea pe care natura nu le-a înzestrat, cu o energie de fer, dar care au însușiri necondiționate și o încredere oarbă, în sine, acelea aparțin tipului de „femeie menajeră", și cu siguranță că acolo la locul care li se cuvine se vor simți și cel mai bine, cu singura condiție de a-și îndeplini îndatoririle, cu toată seriozitatea, pe care acestea le merită.

Căci chiar dacă eu sunt un altfel de gen, aceasta nu este nici un motiv, de a nu fi obiectivă.

EVELYN BRENT

Intre film și pictură

Una dintre cele mai talentate actrițe ale ecranului este Mary Brian. Această adorabilă, tânără stea a companiei Paramount este în acelaș timp și o foarte talentată portretistă. Cei mai mari pictori contimporani au adus laude și cuvinte de încurajare acestei fete. Bine înțeles, Mary Brian își consacră timpul în primul rând filmului și numai când are puțină vreme liberă pune mâna pe penel și atunci mai mult în joacă, crează lucruri cu adevărat minunate. Cei mai mulți dintre marii actori din Hollywood au pozat tinerei artiste și nimeni nu se se va mai mira când, vizitând locuința vreunei stele, va găsi portretul acesteia, lucrat de Mary Brian, prins într'o ramă. De-altfel și marile reviste americane sunt pline de lucrările ei.

MARY BRIAN

Fay Wray, o altă tânără stea a aceleiaș societăți, se bucură de acelaș talent, ca și prietena ei Mary. Ce-i drept, ea nu prea ia nimic în serios. Afară de pictură, această vedetă ar mai fi și o minunată cântăreață de pian, iar criticii muzicali din America au îndemnat-o să se dedice canto-ului. deoarece și vocea ei ar fi minunată. Drăgălașa Fay preferă, totuș, să rămâie la film. unde, în mai puțin de un an, a cunoscut toate desfătările gloriei.

De sărbători

Elevii liceului Şincai se bucură şi ei şi umblă cu colindul de Sfintele Sărbători. Admirabilul cor a debutat strălucit în fața microfonului, de Crăciun.

Regele Mihai însoțit de augusta-i familie, asistă la slujba religioasă de Anul Nou, dela Patriarhie.
Copilul-Rege se duce să întâmpine Anul Nou, tot atât de fraged ca şi el.

Elevii umblă însă cu colindul numai de sărbători, cetățenii au trebuit să colinde mult, în tot timpul anului 1929, până ce S. T. B-eul s'a hotărît, însfârşit, să inaugureze linia prelungită până la hipo drom.

Englezii au avut dreptate când au elaborat celebra deviză „time is money" de aceea noul ministru englez Sir Charles Pallairet şi-a şi prezentat scrisorile de acreditare şi în fotografia noastră îl vedem eşind de la palat.

Concursul de frumuseţe

In luna Ianuarie se vor ține toate concursurile județene, pentru alegerea frumuseților în fiecare județ.
Alesele, la începutul lunei Februarie, vor fi convocate la Sinaia. Aci se va ține concursul pentru alegerea frumuseților regionale şi alegerea unei „Miss România 1930". Atât aceasta, cât şi fiecare dintre alesele regionale, vor primi premii în bani.
Participantele la concurs, împreună cu însoțitoarele lor, vor sta la Sinaia şi vor veni la Bucureşti pe cheltuiala revistei „Realitatea Ilustrată". In onoarea lor se vor organiza mari festivități.
Toate amănuntele, cu privire la concursul organizat de revista noastră, se află în broşură specială, apărută de curând, cu titlul: „Concursul de frumuseţe: Miss România 1930" *care se găseşte la toți depozitarii şi vânzătorii de ziare.*

La Văcăreşti

O VOLUMINOASĂ dubă-automobil, urcă dealul Văcăreştilor, între şanţurile cu apă verde.

Pe deal, închisoarea, viziune unghiulară, masivă, cu clopotniţa la mijloc. In turelele din colţurile împrejmuirii de ziduri albe, santinelele scrutează zarea, amirali verzi pe puntea de comandă a unui vas-fantomă cu piraţi.

Inchisoarea Văcăreşti este un vast patrulater, de ziduri înalte, atât de înalte, încât înlătură orice gând de escaladare.

Urmărim duba, în taxi.

— Odinioară, îmi spune însoţitorul meu, deţinuţii erau transportaţi pe jos. Azi, cu automobilul-dubă, nici nu sunt sguduiţi, căci şoseaua a fost bine pavată şi acum se fac lucrări de canalizare. S'au dus vremurile când puşcăriaşii erau aduşi cu biciul, ca o cireadă, dela palatul de justiţie, cu lanţurile târându-se pe pavajele oraşului. Acum, sunt transportaţi boiereşte... Nici nu se cădea, de altfel, să fie menţinute mijloacele vulgare de transport, de când drumul acesta e bătut de atâţi boeri.

Biserica din curtea închisorii

POARTA NEAGRA

Duba s'a oprit în faţa porţii exterioare a închisorii. O poartă neagră, de fier, lustruită ca o cismă cazonă, la inspecţie. Deasupra porţii, un ornament format din două chei monumentale, încrucişate, cu o ghirlandă din... lanţuri pentru ocnaşi. Sinistru motiv decorativ!...

Interiorul bisericii

Alături, gheretă santinelei.

In poartă se deschide o ferestruică cu mici gratii şi portarul arămiu scrutează şoseaua.

Prima impresie sguduitoare de penitenciar, o are deţinutul în faţa porţii negre, care se deschide încet, solemn, pentruca arestatul să pătrundă într'o lume nouă, în lumea morţii civile.

Se deschid porţile, ca să intre duba.

Suntem în prima curte a închisorii, aşa zisa „curte exterioară".

Din duba care s'a oprit aci, sunt scoşi trei indivizi palizi, cu părul vâlvoiu, fără cravată şi guler, unul cu ochiul tumefiat.

— Pentru „grangur", — îmi explică însoţitorul meu, — adică pentru prevenitul boer, director general oficial sau de bancă frauduloasă, drumul până la penitenciar este mai puţin lugubru, decât pentru puşcăriaşul de rând. Dar impresiile sunt atât mai violente, mai sfâşietoare, cu cât arestatul este mai cult şi mai civilizat. Grangurul este adus într'o maşină de piaţă; puşcăriaşul în dubă.

DUBA

Vreau să vizitez duba. Mă urc în ea.

Această dubă este un vast autobuz, cu pereţii blindaţi, cu uşă de fier la spate. Nu are nici o fereastră, nici o deschizătură, — afară de câteva înguste crăpături, sub acoperiş, ce servesc pentru ventilaţie. Atmosfera înăuntru este grea; deţinuţii merg în întuneric, către necunoscutul spăimântător, al puşcăriei.

Mi se duce gândul la elegantele autocare Cook, numai cristal şi lac, cu care turiştii americani vizitează, — răsturnaţi în fotolii de pluş, — metropolele occidentale, *Paris by night* sau circuitul Berlinului.

Am întrebat pe un bătrân deţinut, având după vorbă, o oarecare cultură, care, fiind supus, face servicii diferite, în curtea exterioară, ajutând administraţiei penitenciarului:

— Ce-ai simţit când te-a adus pentru prima oară aci?

— N'am simţit mare lucru!...

— Cum aşa? Dar decorul acesta e înfiorător...

— De obiceiu, arestatul vine răpus de obosiala interogatoriilor, luate în cursul nopţii şi de bătăile eventuale, dela poliţie. E aiurit şi nu-şi dă seama de ceeace se întâmplă cu el... Am văzut însă, de când sunt aci, şi unele brute cinice, de o vigoare uimitoare care-şi păstrează toată luciditatea şi intră la puşcărie râzând sau mormăind batjocuri... Este poate o binefacere pentru arestatul mai „subţire", faptul că judecătorii de instrucţie, înainte de arestare, ţin pe inculpat o noapte întreagă la interogatoriu.

Şi interlocutorul meu, — în costum vărgat, — îmi spuse cum arestările se fac de obiceiu, în cazul inculpaţilor din elită, în cursul nopţii. Astfel, Fălcoianu a fost arestat la ora 2 noaptea. Un fost director al închisorii care a trecut din biroul directorial, în celulă, a fost adus din cabinetul judecătorului de instrucţie la puşcărie, la ora 7 dimineaţa, după o noapte întreagă de inchizitorială instrucţie. Palid, cu părul sălbatec, cu gulerul strâmb, deţinutul devine astfel pasiv şi docil.

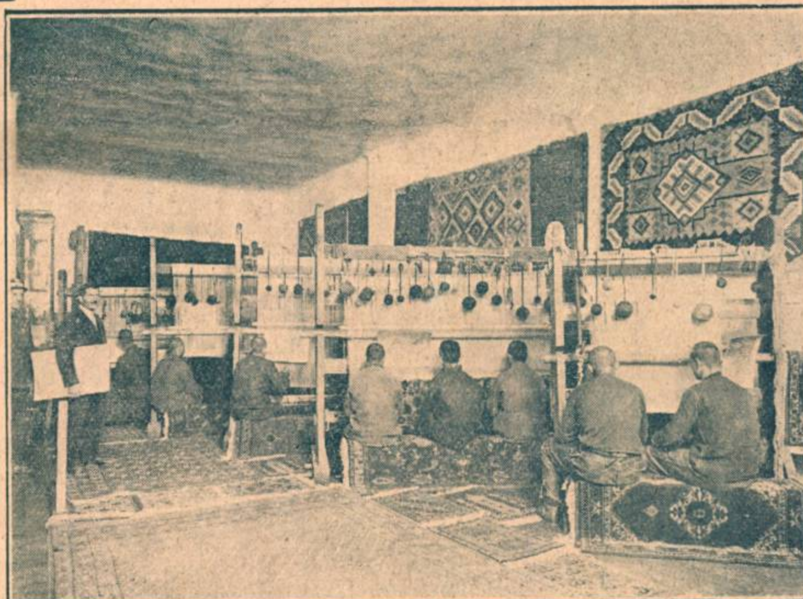
LA MĂSURĂTOARE

Nu s'a desmeticit bine, după călătoria în dubă, şi deţinutul fără să i se lase timpul să observe curăţenia perfectă din curtea interioară, este introdus în laboratorul antropometric. A doua serie de impresii a deţinutului novice, sunt deci de natură antropometrică. Necesităţile identificării sau stabilirii recidivei, vin să-i distragă oarecum spiritul, — prin operaţiuni ciudate de măsurătoare umană, — dela soarta grea ce-l aşteaptă.

Deţinutul e împins spre dreapta, în laboratorul antropometric, unde e măsurat în toate chipurile.

— Rezultatul acestei măsurători, — ne spune un deţinut în costum zebral, care face de serviciu aci, — se trece într'o fişă pe care se mai înscrie starea civilă, condamnările suferite, portretul „vorbit", semnele particulare, tatuaje dacă are, amprentele celor zece degete după care se face clasamentul dactiloscopic, şi se adaugă două fotografii din faţă şi profil.

Trei busturi de gips privesc la aceste operaţiuni: „Enache Marcu autor a 36 omoruri", „Pipa, spaima cârciumarilor" şi „Leanca Vizitiu, otrăvitoarea din Giurgiu".

Atelierul de ţesătorie

Pe pereţi, fotografii de asasini celebri: ucigaşii lui Cair, Terente, Cocoş, Niculăiţă... Reconstituiri de crime exotice.

Crima din Rue des Ecoles, crima din Fifth Avenue, din Gonzagasse...

Există şi fotografia unui ademenitor şi siluitor de minore, in vârstă de 80 de ani!

Mă obsedează cele trei busturi...

Interiorul laboratorului de identificare învecinează aparatul fotografic special pentru portretul deţinutului, cu maşinile de măsurare şi de luare a amprentelor digitale.

Deci, deţinutul este fotografiat printr'un aparat special, după ce a fost aşezat pe un scaun fixător, cu o furcă la spate, ce-i imobilizează capul.

Un alt aparat, ca o cruce, răstigneşte pe arestat, măsurându-i lungimea braţelor întinse şi înălţimea, în timp ce, de pe un dulap cu unelte fantastice cele trei busturi de ghips privesc trupul gol, întins ca pe o maşină torţionară, — busturile celor trei coloşi ai crimei; Enache Marcu; Pipa, celebrul Pipa, care a debutat în cariera de deţinut, ca minor, la Mislea şi nu s'a astâmpărat nici acum la bătrâneţe, căci mai are o condamnare de 10 ani; şi faimoasa „Otrăvitoare din Giurgiu", eroina romanelor de fascicole, care şi-a îmbuibat soţul, treptat ca pentru o mitridatizare, cu arsenic.

De pe pereţi, rânjesc figuri lombrosiane, ochi cât oul de struţ, urechi uriaşe pentru studiu, colecţii de amprente digitale.

CAZIERE

Fişa conţine starea civilă a deţinutului, portretul „vorbit" adică descris, semnele particulare şi amprenta fiecărui deget.

Aparatul pentru luarea amprentelor este format dintr'o măsuţă cu plăci de alamă, pe care mici tăvăluguri cilindrice de cauciuc, întind un strat subţire de tuş. Arestatul îşi tăvăleşte degetul, rotindu-l pe placa metalică, apoi pe fişă, unde se imprimă toate sinuozităţile pielei. S'au stabilit 28 de tipuri de amprente. Se întrebuinţează la antropometrie sistemul Bertillon, deşi complicat. In identificare, accentul este pus pe dactiloscopie, adică pe aceste amprente, căci celelalte măsurători sunt mai puţin exacte. Intr'adevăr, cu un fel de compasuri şi verniere speciale, se măsoară cotul, genunchiul, capul. Aceste măsurători sunt variabile, fiindcă depind de gradul cât se strânge aparatul. Mai important este studiul urechei: nu există doi oameni cu urechi identice, iar la acelaş om, forma urechei nu variază. Acelaş lucru se întâmplă şi cu crestele papilare depe degete. Acestea sunt inalterabile şi rezistă chiar la pilire. Mulţi criminali şi le pilesc până la sânge, de zidul celulelor, — zadarnic. După câteva zile, ele apar din nou.

De altă parte, criminalul lasă urmele lui pe o mulţime de obiecte: pahare, lemn, fier, hârtie... Ele se fotografiază, se colorează şi se fixează, printr'o întreagă serie de operaţiuni de laborator.

Criminalul poate fi foarte uşor descoperit prin confruntarea amprentei dela locul crimei şi cea depe fişă; în special amprenta cu sânge este vizibilă.

— „Un criminal a fost prins prin urma degetului rămasă pe o picătură de spermanţet, căzută dela lumânare!" mă asigură un deţinut.

LA CELULE

O nouă poartă neagră; străbatem prin turla bisericii, găurită de un gang umed.

Un nou fior nelămurit.

Două curţi concentrice: părăsim curtea exterioară, „a personalului", pentru a intra în cea interioară. La toate porţile, gardieni de pază.

La mijloc, vechea biserică, masivă, aproape o ruină. Tinicheaua depe acoperişul turlelor a fost scoasă de furtuni. Zidurile se năruesc.

La dreapta, şiruri de clădiri: secţia minorilor şi deparazitarea. In fund, secţia femeilor, două etaje cu celule aliniate la faţadă: dantură de craniu rânjit. La stânga, spitalul, curtea condamnaţilor şi prevenţia.

Pe zidul bisericii, un cadran solar, rozetă utilitaristă, opera Colonelului Maican, închis aci după războiul dela 77, pentru furnituri trucate. Aprovizionase armata cu bocanci cu talpă de carton. Preconizase sistemul adoptat în 1916. Aşa dar, nimic nou sub soare pentru care defraudatorul a construit un cadran, ca să-i treacă mai repede timpul de osândă.

După amiază clară de toamnă, zi caldă ce te cheamă la şosea, să sorbi din automobil aerul pur...

Prin „curtea interioară" însă, Fălcoianu, bărbatul elegant şi luxos de ieri, se plimbă acum pe jos, cu o pălărie turtită, cu un raglan ce-i flutură larg, dezordonat, pe umeri, cu barba nerasă...

A zărit necunoscuţi: se ascunde ca un urs morocănos.

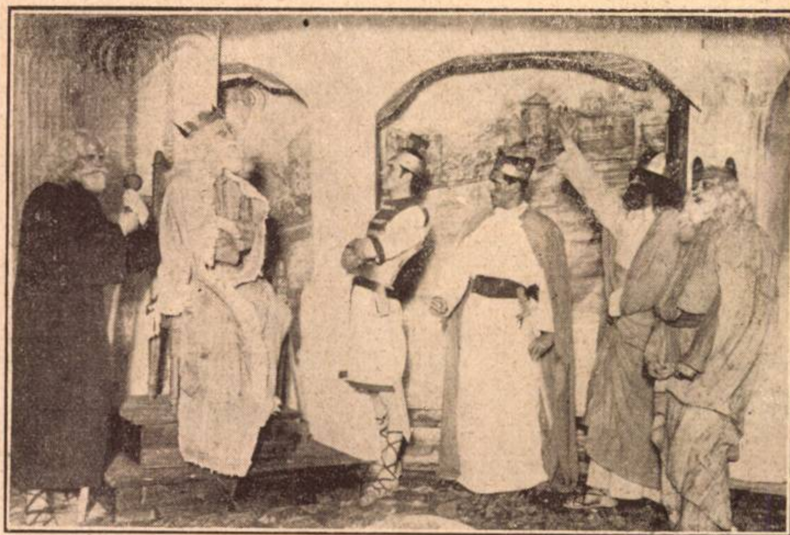
In fund, pridvorul cu chiliile de odinioară, azi transformate în celule de izolare.

Două etaje de pridvoruri suprapuse, cu două rânduri de celule. Front de uşi ferecate. Un geam mic, un „ghişeu" pătrat de 10×10 cm., la fiecare. Aruncăm o privire pe furiş, în a treia celulă dela etaj, — celula lui Fălcoianu.

Interior strâmt, cât încape un pat, o măsuţă, un scaun şi un fel de găleată, ieşită din

(Urmare în pag. 25)

In fiecare an, de sărbătorile Crăciunului, deţinuţii joacă pe o scenă impovizată „Buhaiul" (sus) **şi „Vicleimul"** (jos).

Vagabond, şasesprezece ore

— „Adevărul!... ediţie specială”... Strig cât pot. Simt însă, că nu e glasul meu. E un glas străin. Strig mereu şi mă distrează faptul că singur nu-mi recunosc vocea.

— „Psst! Adevărul!”

Alerg. Vând un jurnal. Sunt emoţionat şi scap teancul de ziare din mână.

— „Dă-mi un leu restul!”

— „N'am, dar mă duc să schimb”.

— „Lasă atunci, iaţi-l ţie”.

Un început bun, deci. Pornesc vesel mai departe.

— „Adevărul, ediţie specială”.

— „Adevărul...”

* * *

Ajung în faţa azilului. Mă uit la sergentul de afară. Bate din picioare să se încălzească. Intru. O cameră spaţioasă. Un birou, o bancă, un funcţionar şi... încă un sergent.

— „Aş putea să dorm...?”

— „Ai acte?”

— „N'am”.

— „Atunci nu se poate”.

— „Domnule, vă rog, sunt vânzător de ziare, mă cunosc cei de la „Adevărul”, am lăsat actele acolo, ca să-mi dea să vând ziare”.

— „Ai cinci lei?”.

— „Da, poftim”

— „Cum te chiamă?”

— „Georgescu Ion.”

— „De unde eşti?”

— „Din Giurgiu.”

— „Câţi ani ai?”

— „Douăzeci şi cinci”.

Formalităţile sunt făcute. Pot să intru. Trec printr'o săliţă şi deschid uşa...

Un miros greu, un aer îmbâcsit. Imi încordez voinţa. Trec printre paturi. Le numesc aşa fiindcă pe ele se doarme, de fapt însă, sunt simple bănci de lemn. Toate sunt ocupate. Caut cu privirea un loc.

— „Bă ţărănoiule! Uite colo un loc, ce te tot învârţi mereu? O să-l ocupe şi ăla”.

Ii mulţumesc moşului care mă invitase atât de „tandru” şi mă aşez lângă unul, cu care Morpheu se distra, întrebuinţându-l pentru orchestra cerească, drept contrabas. Mă uit în sală. Intr'un loc, frizerul lucrează de zor. Cu cinci lei „te face frumos”. Un altul vinde salam, pâine şi mere, contra bani sau haine, cămăşi, bricege, etc. Nenorociţii împinşi de foame, nici nu se gândesc la gerurile ce va să vină şi-şi vând totul de pe ei, pe un preţ de nimic. E un munte de pietate, în miniatură.

Unul întreabă pe celălalt:

— „Azi ai lucrat ceva?”

— „Nimic”.

Mereu, acelaş răspuns:

— „Nimic”.

Şomajul e îngrozitor.

Scot din buzunar pâinea ce mi-o luasem şi un cârnat. Mă duc lângă moşul care-mi dăduse indicaţia locului şi împart cu el mâncarea.

— „Să trăeşti, nepoate! Ai lucrat ceva azi?”

— „De lucrat am lucrat că vând ziare, dar mi-a mers prost. Am câştigat 14 lei, toată ziua”.

— „Tot e bine şi atât. Eu de 3 zile n'am mâncat. Noroc că am credit aici şi pot să dorm. Ei, înainte, scoteam 100—150 lei pe zi, acum însă e jale”.

Un băiat tânăr se apropie de noi.

— „Dă-mi un jurnal să citesc”.

— „Da să nu-l mototoleşti şi să mi-l dai înapoi”.

— „Dă! că ţi-l dau!”

In sală intră sergentul. Cei ce fumează ascund ţigările. Fumatul este oprit, in „dormitor” şi dacă vede fum deschide ferestrele şi vine frigul.

Din prietenie, în trecere, îmi dă una cu vâna de bou. Surâd prietenos. Doare însă.

Băiatul îmi dă ziarul înapoi.

— „Ai o ţigară?”.

— „Da”.

— „Hai afară să fumăm”.

Ne ducem „afară”, e o sală, cu un rând de robinete. Două uşi cu două tăbliţe. Una cu inscripţia „pentru femei” cealaltă „pentru bărbaţi”.

— „Vii întâia oară aici?”.

— „Da”.

— „Mai e un salon colo, hai să vedem poate avem loc mai bun acolo”.

Aceeaş odae, tot atât de aglomerată şi cu aceleaşi proprietăţi odorante.

Il întreb:

— „De unde eşti?”

Reporterul nostru aşa cum s'a prezentat la azil şi cum se înfăţişează de obiceiu

— „Din Buzău”.

— „Ai lucrat azi ceva?”

— „Nimic”.

— „Ce meserie ai?”

— „Sunt cofetar! De şase luni sunt în Bucureşti şi n'am găsit de lucru. Mai stau până Duminică şi dacă n'oi găsi mă duc acasă”.

— „Dece ai plecat?”

— „Am „uşchit” nişte gologani dela babacu, am vrut s'o şterg din ţară, dar m'au adus înapoi, dela Constantinopol”.

Am terminat de fumat şi reintrăm în dormitor.

— „Cine cumpără o haină?”

— „Cât ceri pe ea?”.

— „Doi poli”.

— „Eşti nebun”.

— „Un pol jumate”.

Târgul s'a încheiat cu un pol. Vânzătorul îşi cumpără imediat pâine şi îmbucă flămând, ca un lup.

Ca să se ducă în dormitorul lor, femeile sunt obligate să treacă prin acel al bărbaţilor şi să suporte totodată trivialităţile, debitate din abondenţă de locatari.

Aerul, din ce în ce mai greu, din ce în ce mai îmbâcsit.

Intr'un colţ doi inşi se ceartă:

— „Dacă ai ceva, culcă-te jos, că doar n'am să mă umplu dela tine: păduchi îmi mai lipseşte?”

Acuzatul se supune. Işi aşează haina sub pat, pe ciment şi liniştit, se culcă.

Nu mai pot suporta aerul, simt că mă înnăbuş.

Mă duc afară. Funcţionarul de la birou, mă întâmpină cu vorbele:

— „Ce-i cu tine?”

Intenţia mea era să fiu arestat şi m'am purtat în consecinţă.

— „Pute înăuntru domnule, da ce-s nebun să stau?”.

— „Dumnezeu şi Paştele... da măta te-a crescut în puf? In loc să fii mulţumit că ai, aci, un loc cald unde să-ţi pui capul! Adu actele încoa!”.

— „V'am spus că n'am acte!”.

— „Aha! Vino încoa?”

Chemă sergentul şi mă percheziţionă. Găseşte legitimaţia, pe care o luasem, s'o am la caz de nevoe.

— „Aha ! ai şi acte false. La poliţie te duc şi legitimaţia o trimit la ziare, poate că 'a pierdut-o cineva ?”

LA POLIŢIE

Nici nu se putea mai bine. Eram fericit. Planul îmi reuşise de minune.

Sergentul mă apucă de braţ, mă împinge pe uşă afară şi o pornim.

Aerul rece, — chiar prea rece pentru îmbrăcămintea mea, — mă înviorară. Zâmbesc mulţumit.

— „Să nu faci o mişcare că te achit“ se răsti sergentul la mine şi încheie, cu o înjurătură groaznică.

— „N'ai nici o grijă“ !

Trecem pe Calea Victoriei. Imi îndes pălăria pe ochi. Lumea trece grăbită. Mulţi se uită la mine. Din ochii lor văd rezerva şi poate mila. Un cunoscut trece, nu m'a observat. Răsuflu uşurat. Ajungem la prefectură. O maşină, la scară, porneşte. Când maiorul din ea ne zăreşte, o opreşte:

— „Ce-i cu ăsta ?“

Sergentul mă îmbrânceşte lângă perete, trece în faţă mândru şi răspunde :

— „Un vagabond, să trăiţi, dela Azilul de noapte, n'are acte şi a părut suspect şi.....“

— „Du-l înăuntru“ şi maşina porni.

Intrăm în camera agenţilor. Mai sunt clienţi. Un agent când mă vede, înjură.

— „Ce dracu, în seara asta nu se mai isprăveşte ?“

Şi continuă să ancheteze pe ceilalţi. Aici există un avantaj, ţi se respectă rândul.

Doi agenţi vorbesc între ei. Prind un crâmpei de dialog :

— „...şi i-am tras doi pumni sdraveni, a început să ţipe. I-am pus mâna la gură şi m'a muşcat“.

— „Ei, şi nu l-ai trăsnit?“ întreabă celălalt, înfuriat.

— „Cum să-l fi bătut mă, că erau sus câinii ăia de gazetari şi numai atâta aşteaptă, să audă ceva, ca să aibă ce mânca la rahat, în ziare“.

Zâmbesc. Imi face impresia că sunt la un bal mascat, unde sunt necunoscut şi se vorbeşte de mine, sau de ai mei.

— „Ce-i cu ăsta ?“

Venise rândul meu.

Sergentul întinde adresa pe care o făcuse funcţionarul dela azil.

Cu mici variaţii, interogatoriul se repetă.

— „Cum te chiamă ?“

— „Georgescu Sa.... Ioan“.

Era cât pe ce să mă încurc, căci mă gândiam aiurea.

— „Născut ?“

— „La Giurgiu“.

— „Câţi ani ai ?“

— „Douăzeci şi cinci“.

— „Ai făcut armată ?“

— „Da“.

— „Unde ?“

— „La... 2 vânători“.

— „Ce meserie ai ?“

— „Vând ziare“.

— „Cogeamite golan, nu vrei să munceşti, umbli vagabond“....

Şi-mi oferi o gamă completă de înjurături.

Mă gândeam la mama săraca, ce importanţă i se dă şi cât de des mi se pomeneşte de ea pe aici.

— „Ai ceva la cazier ?"

Fac pe naivul.

— „Nu ştiu ce e aia".

— „Ai mai fost arestat ?"

— „Nu".

— „Du-l la cazier şi vezi" se adresă agentul unui sergent.

— „Percheziţionează-l întâi", interveni altul.

— „Zece lei şi opt ziare", fu răspunsul sergentului care mă percheziţionase.

Mă conduce la cazier.

O sală cu un funcţionar şi cu sute de săltăraşe.

— „Cum te chiamă ?"

— „Georgescu Ion".

— „Câţi ani ai ?"

— „Douăzeci şi cinci".

— „Ai făcut armata ?"

— „Da".

— „Ce contigent eşti ?"

Niciodată n'am ştiut socoteala contigentului din care fac parte. Mă prinsese.

— „Nu ştiu".

— „Cum nu ştii ?"

— „Nu ştiu".

— „Ce leat eşti ?" încearcă să mă facă să înţeleg, agentul.

— „Nu ştiu".

— „Ăsta n'a făcut armata!" şi puse grav pe hârtie rezoluţia : „A se aviza cercul de recrutare Vlaşca".

Abia mă ţineam, să nu isbucnesc în râs.

— „Du-te".

Sergentul mă aduce din nou în camera de anchetă. Clienţii încetaseră să mai vie şi agenţii aveau chef de vorbă.

— „Bine mă, altă meserie n'ai găsit?"

Ca să mai stau la căldură şi să mă distrez puţin, am închipuit repede o poveste şi am început :

— „Am căutat domnule, dar n'am găsit. Eu am cinci clase de liceu, ştiu şi franceza, am fost şi în străinătate. Părinţii mei aveau moşie, dar au murit în timpul răsboiului şi am rămas singur".

Agenţii începură să mă compătimească. Unul din ei mai mucalit, se adresă unui coleg ce-i aducea un registru :

— „Uite mă Tărăbuţă, tu cu două clase ai slujbă bună şi ăsta cu cinci, uite în ce hal e".

Ceilalţi încep să râdă.

— „Du-te la dracu, nebunule. Hai, du-l înăuntru".

— „Domnule comisar, vă rog, dece mă arestaţi ? Ce-am făcut ?"

— „Ei, în loc de Azil dormi aici şi mâine om vedea noi, dacă ai actele la „Adevărul", după cum spui ?"

Trecem prin nişte coridoare înguste. Beciurile Poliţiei sunt... la etaj.

Intrăm într'o cameră, în care se află un agent şi un caporal de jandarmi. Mă percheziţionează din nou şi-mi găsesc ţigările. Caporalul întreabă :

— „Are ţigări, i le lăsăm ?"

— „Lasă-i-le. Du-l la 6".

Pornim iarăş. Zăresc uşi cu gratii, numerotate.

Unu... doi... trei.... patru... cinci... şase. Un sgomot de zăvor, un brânci şi iată-mă la ţinta călătoriei mele nocturne :

ARESTUL

Tabloul de la azil, se repetă, cu singura diferenţă că aici e mai cald. Toţi se uită la mine.

— „De ce te-a băgat mă ?"

— „N'am acte".

— „Te-a prins asupra faptului ?"

— „Nu !... cu ce să mă prindă"!

— „Au găsit vre-un corp delict?"

— „Nu, ce să găsească ?"

— „Dă-te dracului, că eşti bleg !"

Mă aşed pe o scândură şi privesc. Paturile sunt unite şi formează un pat enorm. adică o bancă de lemn enormă, depe care scândurile se mişcă, de câte ori unul încearcă să-şi schimbe poziţia

In jurul sobei, un grup discută. Lemne sunt din belşug şi ei abuzează de acest lucru. E o căldură grozavă. Imi scot o haină. a doua o păstrez, ca să-mi ofere iluzia că patul e... moale.

Cei de lângă sobă vorbesc mereu. Ii ascult. Crâmpee din discuţia lor ajung la mine :

— „...el aranjase de acum cu dama, când colo ea se cară cu altul. Atunci furios, nebunul îi dădu o palmă".

— „Cui ?"

— „Damei, ceilalţi săriră la bătae, am sărit şi noi şi apoi ţin'te nene".

El a achitat şi cu pumnalul, dar, când să mai dea odată, a venit poliţia".

— „Pe el l-a lovit?"

— „Da, i-a spart capul. Acu doarme... mama lui... din cauza lui ne-a închis şi pe noi".

Unul începe să cânte :

— „Mi-e sufletul sdrobit de tine...."

Sentinela trage viziera şi întreabă:

— „Cine vrea apă ?"

Imbrânceală, înjurături, vreo douăzeci se reped la uşă. Sentinela îi conduce. După puţin timp se întorc satisfăcuţi şi veseli şi-şi reiau locul.

In această seară, am căpătat convingerea că nu numai căscatul e o „boală molipsitoare" ci şi scărpinatul.

E destul să vezi doi-trei inşi, cari se scarpină insistent şi te-ai şi molipsit.

Imaginaţi-vă acum, peste 50 oameni scărpinându-se, cu frenezie.

Am început să mă scarpin şi eu. La început mai încet, apoi din ce în ce mai accelerat, şi cu cât mă scărpinam, cu atât simţiam mai mult nevoia.

„Paturile" complet ocupate. Mă aciuiez între doi indivizi mai curăţei. Deodată uşa se deschide şi intră un tânăr elegant îmbrăcat.

— „Dece te-au băgat, mă ?"

— „Asta-i treaba mea".

Se uită în fundul odăii. Zăreşte un prieten. Se duce într'acolo şi veseli amândoi se aşezară la taifas :

Mă întorc, când pe o parte, când pe alta. Nu pot să dorm. Mă ridic. Tânărul care intrase mă întreabă :

— „Ce-i cu tine ?"

Aveam chef de vorbă. De dormit tot nu puteam dormi, aşa că i-am repetat povestea pe care o spusesem agenţilor.

Tânărul se adresă tovarăşului său :

— „Uite în ce hal e, şi-i băiat cu carte."

Apoi îmi spuse :

— „Nu-ţi dau cuvântul meu, că n'am, eu sunt punguş dar îţi jur pe tot ce am mai scump şi să nu ies de aici, dacă nu ţi-oi da un pantalon şi o haină, să vii la..." şi-mi fixă locul unde să-l găsesc :

— „Dece nu furi domnule ? Nu vezi că în ţara asta te împinge să furi, dacă nu-ţi dă posibilitatea să trăeşti ?"

— „Nu pot."

Tânărul se uită la mine, apoi la tovarăşul lui :

— „Da mă ! am auzit că sunt şi oameni de ăştia cari să-i omori şi nu pot să fure."

— „Ce idioţi", răspunse celălalt desgustat.

— „Hai culcă-te aici" şi-mi făcură loc la picioarele lor. Mă întind lângă ei şi bag mâna în buzunar să scot o ţigară. Ia-le de unde nu-s. Grupul de lângă sobă, fumează de zor, şi-mi zâmbesc.

— „Na şi ţie o ţigară, că tot îs dintr'ale tale", şi unul, îmi întinse o ţigară, râzând.

O iau, mulţumit şi cu atât şi mă întind la picioarele binevoitorilor mei.

Un concert de sforăituri, pe toate tonurile, e tot mai crescendo.

Sunt obosit şi aţipesc. Un camarad, se întinde comod şi aplică cu putere piciorul, pe capul meu. Sar în picioare. A început să se lumineze de ziuă. Majoritatea celor închişi s'au sculat şi discută. Intru'n vorbă cu un ţăran, bine îmbrăcat, care sta întins pe jos.

— „M'a arestat pentru că nu m'am divorţat de femeea mea şi trăesc cu alta. Mi-e frică să nu mănânc bătae".

Binevoitorul meu intervine.

— Nai nici o grijă, nu se mai bate".

Deodată, în curte, goarnele încep să sune deşteptarea.

— „Ne scoate afară" spune unul.

Vestea asta mă îngrozeşte. Sunt prost îmbrăcat şi la ora 5 dimineaţa temperatura nu-i prea ridicată. Sentinelele ne împing spre curte. Recunosc, în trecere, camera unde, aseară, erau agentul şi caporalul de jandarmi. Mă opresc în uşă. Recunosc pe agent. Intenţionam să declar adevăratu-mi nume, să scap de comedia ce tindea să devie sinistră :

— „Domnule agent, eu nu sunt vânzător de ziare, ci scriu la ziar ; m'am îmbrăcat aşa, ca să fac o anchetă."

— „Hai ! N'o mai fă pe nebunu şi treci în curte. Dacă eşti într'adevăr ziarist cu atât mai bine, să te înveţi altădată minte, să nu mai faci pe detectivul" şi râzând, mă îmbrânci afară.

O curte mică, înconjurată de ziduri înalte. Toţi se plimbă încoace şi încolo, ca să se încălzească. Mai de grabă aleargă însă, decât se plimbă. Tremur din tot corpul. Incep şi eu să alerg, prin curte. De frig începe să mă doară tot trupul. Singura-mi speranţă era raportul.

Binevoitorul meu, mă iniţiase în secretele poliţiei. La ora 9, arestaţii sunt chemaţi în faţa comisarului înconjurat de agenţi, pentru cercetare. Aştept ora 9, ca pe un sfânt, care mă va salva.

Un agent vine şi face apelul. Se apropie „raportul", îmi şopteşte unul.

— „Bădescu George".

— „Aici".

— „Gheorghe Mihai".

— „Prezent".

— „Georgescu Ion".

— „Prezent".

Câte doi în rând, pornim spre sala, unde trebuia să se facă raportul. Ne cheamă unul câte unul. Văd cum îi duce, pe doi, să-i tundă. Un fior mă trece : asta mi-ar mai lipsi.

— „Georgescu Ion !"

— „Prezent".

Intru. Ca o curte cu juri, agenţii stau împrejurul inspectorului. Un jandarm stă la spatele meu.

— „Cum te cheamă ?"

— „Georgescu Ion".

Inspectorul citeşte adresa dela azil. In acest timp, încerc să-i vorbesc :

— „Domnule inspector, vă rog...."

Un agent de lângă domnul inspector mă întrerupe :

— „Pssst !"

Exclamaţie urmată de un ghiont, al jandarmului de lângă mine.

— „Dar e o greşeală... vă rog...

— „Pssst !"

Alt ghiont acompaniază gestul.

Inspectorul termină de citit şi spune cu glas tare :

— „Se trimite la Asistenţa socială, la triajul vagabonzilor".

Hotărârea mă face să mă cutremur :

— „Bine domnule inspector, dar...."

De data asta agentul se mulţumeşte să facă un semn din ochi şi jandarmul conştient, îmi mai trage un ghiont :

— „Altul".

Un brânci sdravăn mă aruncă afară.

Agentul care refuzase să creadă declaraţia mea adevărată, îmi spuse cu ciudă :

— „Ai scăpat netuns, da, las' că am eu grijă de tine", şi-mi trase o înjurătură solidă, ca răsbunare.

Sunt iarăş în curte. Toţi mă înconjoară.

— „Ei ce-ai făcut ?"

— „Mă trimite la vagabonzi".

Toţi se depărtează, dând din umeri. Nu ştiu ce să mai fac. Tremur de frig şi mi-e şi foame. Un om, urmat de un jandarm, vine în curte, cu un sac cu pâine. Toţi se reped. Cu ghionturi şi înjurături, jandarmul îi ţine în loc.

Imi vine rândul. O jumătate de pâine neagră, caldă încă. Imi încălzesc mâinile, ţinând-o, şi încep să mănânc. E delicioasă. Regret, doar, că e prea mică. Termin de mâncat şi încep, iar, să mă plimb. Orice încercări ale mele, de-a comunica cu cei de afară sunt zadarnice. Agenţii, ca şi jandarmii, sunt muţi la rugăminţile mele, mai ales halul în care sunt, îi determină să fie neîncrezători.

Dela un geam, se strigă numele arestaţilor, cari trec rând pe rând să fie din nou anchetaţi.

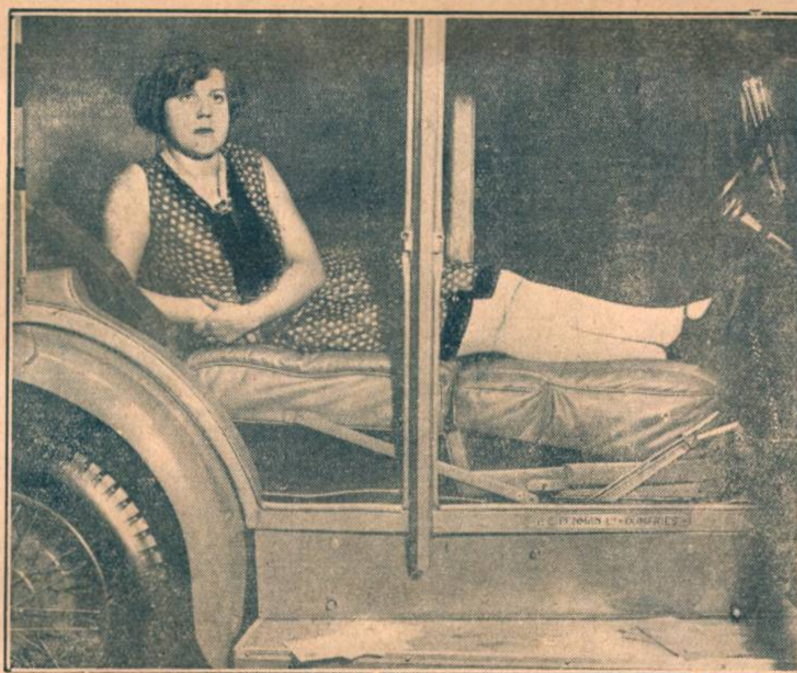
— „Georgescu Ion, vino sus.

(Continuare în pag. 25)

Curiozităţi

Un club mixt al studenţilor americani, a organizat o serbare la Chicago. Cea mai interesantă probă sportivă a serbării, a fost aceea a tragerii cu arcul. „Ţinta" a fost formată din flori. La stânga: **Ţintaşii examinând rezultatul tragerii.**

La Paris, a fost expus un model de automobil ale cărui perne se pot transforma într'un pat foarte confortabil Automobilul este foarte indicat pentru călătorii lungi şi este prevăzut şi cu un calorifer electric.

Demonii vitezei în..... China

CHINA a rezistat multă vreme valului de civilizaţie apuseană. Când însă poporul galben, dinăuntrul zidului proverbial, a cedat, transformarea a luat proporţii uimitoare.

Automobilul a fost printre cele mai agreate daruri cu care Apusul a fericit pe chinezi. Scurt timp după ce automobilele au fost introduse în China, „jin-rickşe"-le (cărucioarele trase de oameni) au dispărut aproape cu desăvârşire. Puţinele care au mai rămas, sunt astăzi socotite drept curiozităţi ale trecutului şi în nici un caz nu mai constituesc un mijloc practic de locomoţiune. Mulţi dintre chinezii cari trăgeau „jin-rickşele" au îmbrăţişat, cu entuziasm, noua profesiune de şofer.

Dar, naivii chinezi, fericiţi, de a fi în posesiunea unei maşini, la care n'au decât să apese cu piciorul pe o pedală, pentru ca să poată sbura ca vântul, uită de multe ori că mai există pe străzile chinezeşti şi un trafic al pietonilor. De aceea poliţia, — ca şi la noi de altfel, — are mult de furcă cu demonii vitezei. Accidentele au devenit acolo din ce în ce mai numeroase. Un regim special a fost instituit pentru şoferii contravenienţi la regulamentele circulaţiei.

Când un şofer chinez e arestat pentru întâia oară, invinuit fiind de a fi condus maşina cu viteză prea mare, nu i se întâmplă nimic. I se administrează doar un drastic avertisment verbal şi i se dă drumul. A doua oară însă, e condamnat la amenzi, care variază după proporţia contravenţiei. Comiţând însă delictul pentru a treia oară, lucrurile iau cu totul altă înfăţişare. Pe când în ţările europene, în asemenea cazuri, şoferii sunt amendaţi şi li se ridică permisele de circulaţie, în China, şoferii nu dau nimic şi chiar mai capătă ceva. Darul nu este însă tocmai plăcut şi constă dintr'o placă grea de lemn, special construită, care i se aplică în jurul gâtului şi apoi se încuie cu lacăt. Cu acest echipament şoferii delicvenţi trebuesc să umble ziua şi noaptea. Se spune că un astfel de tratament, aplicat timp de opt zile, lecueşte definitiv pe „demonii vitezei".

Am recomanda şi autorităţilor noastre, care se îngrijesc de viaţa pietonilor, un asemenea mijloc de reprimare. Şoferii noştri nu pot însă, să fie comparaţi cu „naivii" chinezi, iar cât priveşte accidentele, sau nebunia vitezei, întrebaţi-i şi vă vor răspunde: „Dar ce, suntem în China?"

Premiaţii la jocuri pe luna Noembrie

Au obţinut premii, la jocurile **„Realităţii Ilustrate", următorii :**

Premiul I : Nicu Popescu, student-Timişoara, lei 1000.

Premiul II : Dim. N. Georgescu, învăţător, com. Goicea-Mare, jud. Dolj lei 500.

Premiul III : Ştefan Halmaghi, elev cl. VII, Internatul de băeţi-Blaj, lei 300.

Premiile IV până la X, următorii : Traian Gh. Roman şi Ramona Grainth-Buzău, Eugenia Dumitrescu, învăţătoare, comuna Ostroveni jud. Dolj; Ica căp. Rada, Careii Mari; Marta Rodeanu Tornea, jud. Arad ; Nelly Ioanovici, Bocşa-Română, judeţul Caraş; Miron N. Superceanu, student-Cluj; Geta Popescu, băile Govora, câte un volum din literatura universală.

Cum puteţi obţine autografele vedetelor pe care le preferaţi

In numărul viitor vom publica o serie de scrisori tip, cu ajutorul cărora cititorii noştri se vor putea adresa marilor stele ale ecranului într'una din limbile universale.

Numeroase scrisori cu cereri de autografe rămân nerezolvate de către diferitele vedete cu toată dorinţa lor de a răspunde admiratorilor, numai din cauză că cererile le-au fost adresate într'o limbă străină lor.

Credem că, prin publicarea scrisorilor tip, în diferite limbi, aducem o mare înlesnire cititorilor noştri, cari pe viitor vor putea să corespondeze cu actorii lor preferaţi în graiul acestora.

Ştiri Artistice

Opereta n'a murit! Alexandru de Sylva.

Imediat după sărbători, se deschide la Teatrul Liric, stagiunea companiei **„Mogador"**, de sub direcţiunea d-lui Sergiu Milorian. Se va reprezenta în condiţiuni excepţionale de montare şi distribuţie celebra operetă **„OBLIGADO"**, jucată de sute de ori la Paris şi sclipitor tradusă de humoriştii Keops şi Nicon.

In **„Obligado"**, apare pentru prima oară pe o scenă românească irezistibilul comic de operetă Ladislau Grof. In celelate roluri principale d-nele: Elena Zamora, Sandra Cocărescu şi reputatul tenor Al. Demetrescu de Sylva.

Din ansamblu fac parte d-nele : Anicuţa Cârje, Consuela Dimitriu, Greta Pop, Mia Georgescu, Lulu Nicolau şi d-nii: N. Scorţeanu, Ion Georgescu, Niculae Stroe şi N. Antoniu, 12 Mogador Girls, cor, orchestră, etc.

La Teatrul MARIA VENTURA

se joacă în fiecare seară

CU MARE SUCCES

Spune-mi că sunt urât

(Beauté)

Comedie în 3 acte de J. Deval. Tradusă şi pusă în scenă de colaboratorul nostru, d. Ionel Ţăranu.

In rolurile principale: Marietta Rareş, Renée-Annie, Maria Mohor, C. Toneanu, G. Timică, Ionel Ţăranu

Minunea pânzei care trăeşte

LA LYON, pe rue de la République, există o bancă. Se numeşte „Banca Anglo-Saxonă". Pe unul din zidurile principale ale clădirii, se poate citi:

„Aci a fost primul cinematograf din lume, deschis în seara zilei de 27 Ianuarie 1896".

27 Ianuarie 1896. O seară turbure. Ploaia cernită prin sită, se îngropa în cavoul fără fund al ceţii.

Vorbiseră, în ultimele zile, gazetele, se vorbia prin cafenele, despre o nouă invenţie a fraţilor Lumière şi care consta în prezentarea fotografiilor animate.

Pe afişul lipit la intrarea cinematografului, — un fel de dughiană, cum ar fi azi prăvăliile fotografilor „a la minut" — se putea citi:

„Fotografia animată. Şedinţele au loc în fiecare seară, dela cinci în sus. Preţul de intrare cincizeci de centime".

La intrare, era un controlor. Din când în când el striga trecătorilor: *„Toată lumea să vie să vadă şi să admire, noua minune a secolului! Fotografiile animate ale cinematografului Lumière! Intrarea numai 50 de centime!"*

Nu s'au prea repezit Lyonezii, să admire minunea. Doar câţiva, intrară, în sala luminată de candelabre. Se vorbia în şoapte. Semi-obscuritatea se infiltrase până şi în sufletul puţinilor spectatori. La un moment dat, luminile se stinseră. Un glas ţâşni strident, din întuneric, ca un fulger în noapte: *Doamnelor şi Domnilor, şedinţa începe!*

Trei vedete: Douglas Fairbanks, Emil Jannings şi Mary Pickford.

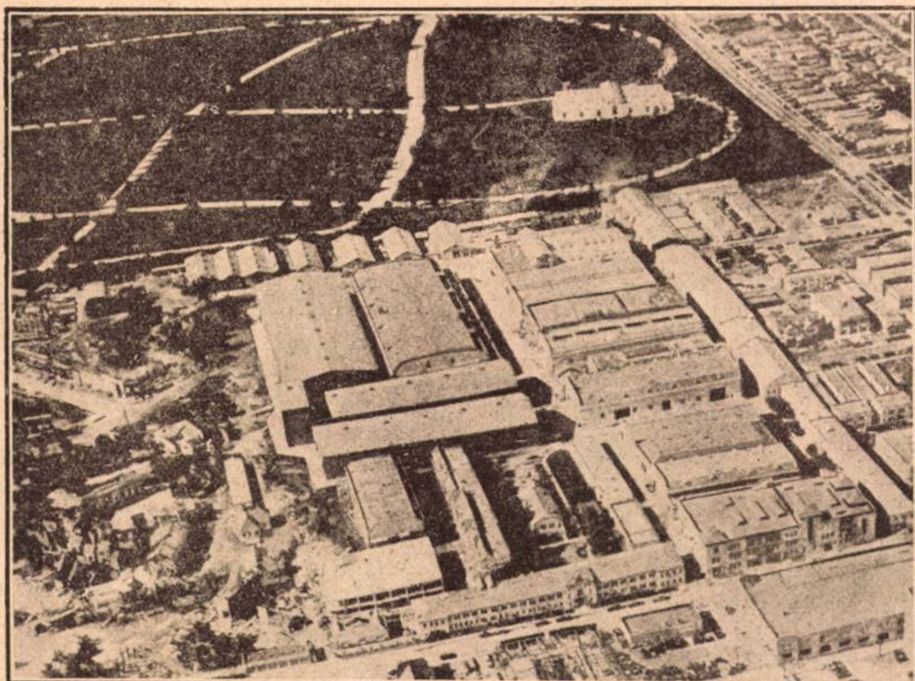
America, ţara minunilor celor mai neaşteptate, ţara miliardelor şi a întreprinderilor senzaţionale, a fost şi continuă să fie prima şi în domeniul cinematografului.

Statele Unite, au dat pilde Europei, au iniţiat-o în tainele cinematografului. Fără a contesta francezilor paternitatea invenţiunii, trebue să recunoaştem, că americanii au răspândit cinematograful, pe tot pământul, făcând să se nască, în spectatori, gustul pentru noua artă. Americanii, cu spiritul lor intreprinzător, şi-au dat seama de posibilităţile de câştig, pe care le oferia invenţia fraţilor Lumière şi s'au pus pe lucru.

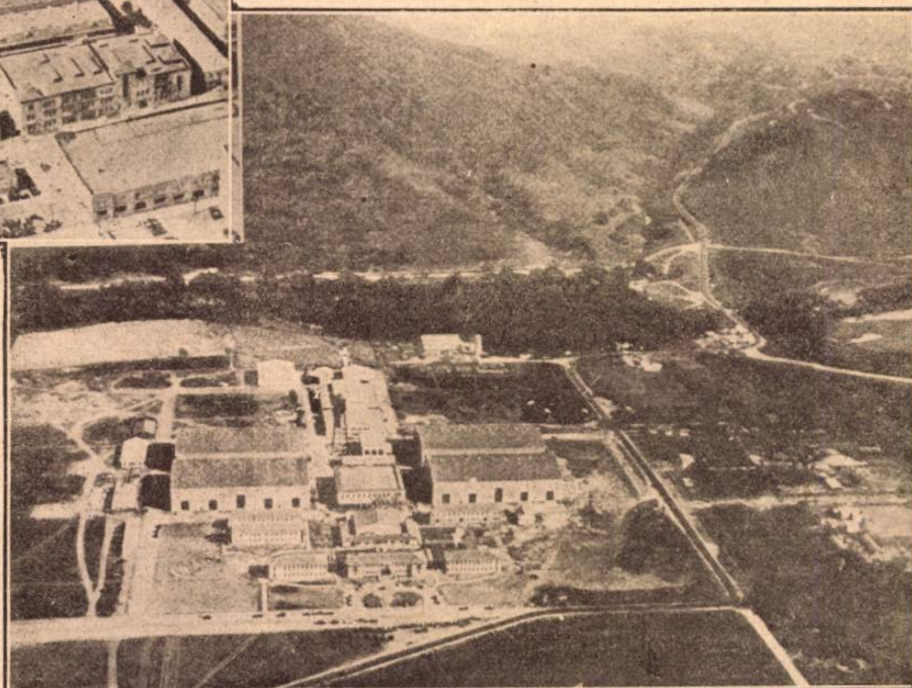
Au făcut din cinematograf a treia industrie naţională.

Americanii şi-au ales Holywood-ul, acel loc minunat cu poziţii naturale extraordinar de frumoase, ca o cetate a filmului. Din modesta colonie ce era, Holywood-ul ajunsese un extraordinar centru de activitate; privirile fetelor frumoase, ale aventurierilor, în goană după noui întreprinderi, privirile întregei lumi, se aţintiră asupra Holywood-ului. Au venit acolo: cismari, tutungii, văcsuitori de ghete, şoferi, samsari, conţi, maniquereuse, fete de pension, femei nobile, băeţi de prăvălie, etc., atraşi de mirajul nouei arte, având la orizontul optimistelor lor vederi, banii şi celebritatea.

Astfel sunt celebrii fraţi *Warner*, emigraţi din Rusia, cari la venirea în America, trăiau în cea mai neagră mizerie (tatăl lor era cismar şi fratele cel mare fochist), ajungând apoi să conducă una dintre cele mai

Hollywoodul din avion

mari case de producţie din America.

Tot astfel, conducătorii firmei *„Metro-Goldwyn Mayer"*. Au venit cu toţii săraci, pentru ca în câţiva ani, să fie posesorii unor averi fabuloaşe.

S'au adunat energii, s'au întrebuinţat capitaluri imense, şi în scurtă vreme, Holywood-ul a devenit un extraordinar centru de activitate.

Procedeele industriale şi economice de peste Atlantic, aplicate cinematografului, i-au asigurat o desvoltare raţională, progresivă şi constantă, o prosperitate materială, fără egal.

Metodele de lucru ale tuturor „business-menilor", cinematografului: *Zukor, Loew, Fox, Laemle, Mayer, Rowland, Schenk, Warner*, etc., nu au fost descrise. Ele se pot găsi însă, în *„Sistemul Taylor"* şi în *„Viaţa lui Ford"*.

In Europa acum vreo 15 ani, cinematografele nu erau decât nişte dughene insuportabile. Aceasta din punct de vedere comercial. Iar din punct de vedere artistic, ele nu oferiau decât spectacole lamentabil de proaste.

Filmele emotive, de profundă gândire, îşi făcură apariţia, în vremea răsboiului. Erau realizate de celebrul „Triunghiu" şi de „Paramount", care nu devenise încă trustul: „Famous-Players-Lasky-Corporation".

Marile fresce : *„Civilizaţie"*, de Thomas Ince; *„Netoleranţa"* de D. W. Grifith; *„Pentru umanitate"*, de Aleen Holubar, au relevat forţa şi subtilitatea de expresie a imaginei animate.

Noui tipuri ale umanităţii, ale dramei, se impuseră: Chaplin, Pearl White, Douglas, figuri analoage Pierotului, Arlequinului şi Colombinei, ai „Comediei del Arte" italiene.

William Hart, a adus romanescul violent şi dur, al Far-Westului american, lirismul despuiat de forme, imaginaţia puternică, pe care mulţimea le-a adoptat: un stil al ecranului, generator de infinite speranţe, supus în acelaş timp, celor mai puternice sguduiri, se născu.

Era opera Americei.

Epoca de aur a producţiunii americane, a fost între anii 1915 şi 1917, în vremea prosperităţii *„Triunghiului"*. Fondat şi finanţat de bancherii Kessel şi Baumann, cuprindea trei organe de producţie: *Fine Arts*, condusă de Griffith, *Kay Bee*, condusă de Ince şi *Keystone*, condusă de Mack Senett. Fiecare dintre aceşti regisori, supraveghiau turnarea unei serii de filme. Iar afară de aceasta, fiecare realiza o superproducţie pe an. Astfel, Griffith a turnat *„Netoleranţa"*, Ince: *„Civilizatia"* şi M. Senett : *„Jankee Doodle in Berlin"*.

Mai bine de 600 de filme, fură astfel realizate în doi ani. Cele editate în Franţa, au produs senzaţie. Se distingeau printr'o extraordinară simplicitate de mijloace, compensată, însă, prin nobleţea şi înnălţimea spirituală a inspiraţiei lor, precum şi prin profundul suflu poetic ce le străbătea. Pentru prima oară, se puteau vedea filme americane, animate de artişti sinceri şi vibranţi şi nu de „business"-meni impasibili. Cele mai bune realizări au fost: *„Pentru salvarea rasei"* şi *„Şeriful"* cu William Hart, „Cucerirea aurului" etc...

Thomas Ince, sufletul acestei mişcări artistice, se văzu nevoit să lichideze *„Triunghiul"*, în 1917, cu un pasiv considerabil. A realiza filme frumoase, este fără îndoială un scop mare; dar nu totdeauna un mijloc de a câştiga bani. Kessel şi Baumann, îşi investiră capitalurile în altă întreprindere, iar Thomas Ince, continuă singur eforturile spre realizări cinematografice de adevărată artă, de emoţie, de simplitate a vieţii.

Se uni cu cei mai sinceri colaboratori ai săi şi continuă să lucreze filme, pe care i le edita casa „Paramount". In 1921, Ince întemee societatea *„Associated Producers"*, al cărei scop era să reuniască în aceeaş organizaţie, pe cinegrafiştii cei mai importanţi. Moartea prematură a lui Ince, în 1925, a pus capăt unei cariere pline de activitate şi de iniţiativă desinteresată.

A doua mare mişcare de producţiune independentă, s'a născut odată cu întemeierea casei *„United Artists"*, în anul 1919. Cinci mari vedete, au aderat la noua companie: *Chaplin, Griffith, Mary Pickford, Douglas Fairbanks* şi *William Hart*. Această grupare, care reunia cinci dintre cele mai mari personalităţi ale cinematografului, se constitui, în societate cu titlu, independentă de celelalte trusturi cinematografice.

Douglas Fairbanks, Mary Pickford, şi *Chaplin*, au rămas credincioşi până astăzi, grupării întemeiate în 1919. Dela „Zorro", la „Masca de fier", dela „Pollyanna" la „Mica Anişoara" şi dela „Opinia publică" la „Luminile oraşului", vedetele mai sus menţionate, au avut un nesfârşit şir de creaţii, pentru „United Artists".

In afară de aceste două mişcări, în întreaga producţie americană, nu putem observa decât tentative cu totul izolate.

Grifith a fost cel mai harnic dintre artişti şi novatori.

Cecil B. de Mille, după ce a părăsit Paramountul, a regisat câteva filme de mare spectacol, care au culminat prin marea sa realizare: „Regele regilor".

Fred Niblo, având la dispoziţia sa, mijloacele cele mai formidabile, pe care le-a avut vreodată un regisor, a realizat monumentalul film „Ben Hur" (după părerea noastră, cel mai bun film făcut până azi), şi o serie de alte filme, cu Greta Garbo şi Lilian Gish.

Alţi regisori, cari au depus o activitate mai mare sunt: James Cruse, King Vidor (realizatorul filmului „Parada cea mare") şi Rex Ingram.

In această vreme, după cum am spus şi mai sus, întreaga mişcare cinematografică din Europa, a fost sub influenţa celei americane. Figurile cele mai proeminente ale cinematografului European, sunt : *Fritz Lang* descoperitorul atâtor vedete mari *(Brigite Helm, Gerda Maurus, Lien Dyers, Betty Aman)* şi realizatorul celebrelor capo-d'opere: „Nibelungii", „Metropolis", „Spioana", şi „Femeea în lună"; *E. A. Dupont* creeatorul lui „Variété", cel mai bun film cu subiect din viaţa de cabaret şi *Abel Gance*, care a transpus pe ecran, epopeea celui mai mare împărat şi general al tuturor timpurilor, Napoleon Bonaparte.

După zece ani de activitate multiplă şi neîntreruptă, cinematografia americană suferia de o pronunţată anemie substanţială. Toate genurile posibile au fost exploatate, toate formulele experimentate, toate resursele spontanee au fost puse la contribuţie.

Filmul specific american, aventurile din „Far-Vest", dispăruseră de multă vreme de pe afiş.

Celelalte genuri, se trecuseră şi ele în majoritate.

Criticii cinematografiei, au fost aceia cari au semnalat răul: monotonia şi puerilitatea subiectelor şi în general, banalitatea producţiunii.

Soluţia a fost găsită: S'a apelat la talentele europene.

Rând pe rând, francezi, austriaci, germani, scandinavi, chiar şi români, se instalară în ţara filmului. Dintre francezi, acela care s'a impus mai mult a fost fără îndoială *G. Fitzmaurice*.

Dintre Austriaci, acela a cărui personalitate s'a afirmat în modul cel mai categoric, este *Erich von Strohheim*. Dintre filmele realizate de el, cele mai mari succese le-au avut „Folies des Femmes", „Văduva veselă", iar în timpul din urmă, „Marşul nupţial".

Josef von Sternberg — şi el austriac — s'a afirmat printr'un film scurt, „Salvation Hunters" pentru a ne da apoi acele realizări admirabile „Nopţile din Chicago" (cu George Bancroft şi Evelyn Brent) şi „Crépuscule de glorie" cu *Emil Jannings*.

Dintre germanii cari lucrează la Hollywood, *W. Murnau, Ernest Lubitsch* şi *Paul Leni*, s'au impus tuturor. Dintre realizările lui Lubitsch, să amintim „Evantaliul Lady-ei Windermere" şi „Heidelbergul de altădată" cu *Ramon Novarro* şi *Norma Shearer*.

Murnau a realizat acel admirabil „Răsărit de soare" unul din cele mai bune filme, pe care le-am văzut în stagiunea trecută, având ca interpreţi principali pe *Janet Gaynor* şi *George O'Brien*. Dintre scandinavi, să cităm pe *Maurice Stiller* mort de curând, care a realizat „Hotel Imperial" cu *Pola Negri* şi „Litera Roşie" cu *Lillian Gish*.

Dintre Ruşi, s'au afirmat Dimitri Duchowetzki şi mai ales Tourjanski, iar dintre Români, Marcel de Sano, s'a impus cel mai mult.

Dar nu numai regisorii europeni au invadat America. Un mare număr de vedete europene, cum ar fi *Greta Garbo, Emil Janings, Conrad Veidt, Lars Hanson*, pentru a cita numai câteva nume, au jucat în filme americane.

Holywood-ul deveni în scurtă vreme, un adevărat raiu pe pământ. Mai ales acum, cu avântul luat de filmul sonor (ne este imposibil să arătăm în acest articol şi evoluţia lui), o armată întreagă de „girls", dansatori şi dansatoare, au venit acolo, pentru ca în mijlocul celui mai frumos decor natural al globului, să completeze tabloul prin frumuseţea şi eleganţa lor desăvârşită.

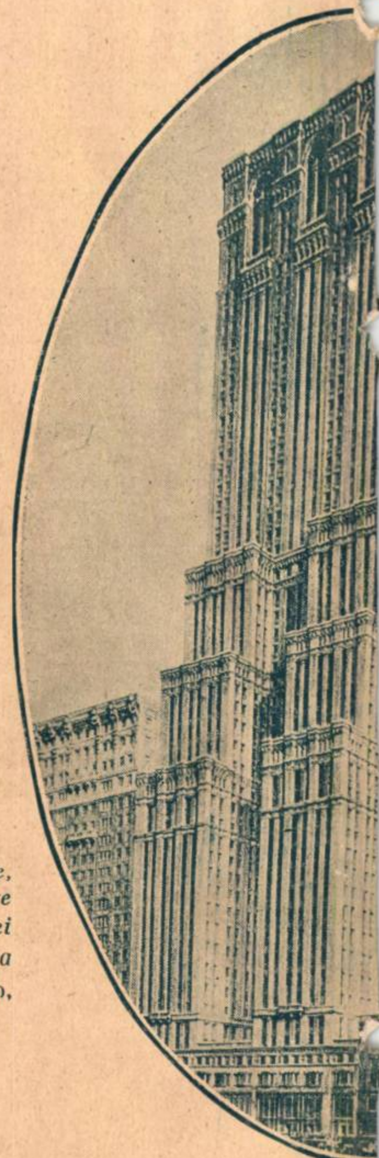
Gloriile cinematografului, trec astfel în cortegiu nesfârşit, şi multe dintre celebrităţile de acum doi-trei ani, sunt date, astăzi, uitării.

Un singur nume trăeşte puternic de 15 ani încoace, trecând prin toate fazele evolutive ale cinematografului, răzându-şi de modă, de snobisme şi neînţelegeri trecătoare, apărând din revistă în revistă, din ziar în ziar şi fiind în permanentă celebritate. El n'a pierdut nimic din strălucirea, popularitatea şi din influenţa sa. Pentru mulţi el întruchipează esenţa însăşi a cinematografului. Mereu tânăr şi plin de viaţă, totdeauna emotiv şi uman.

Acel nume este: *Charlie Chaplin*.

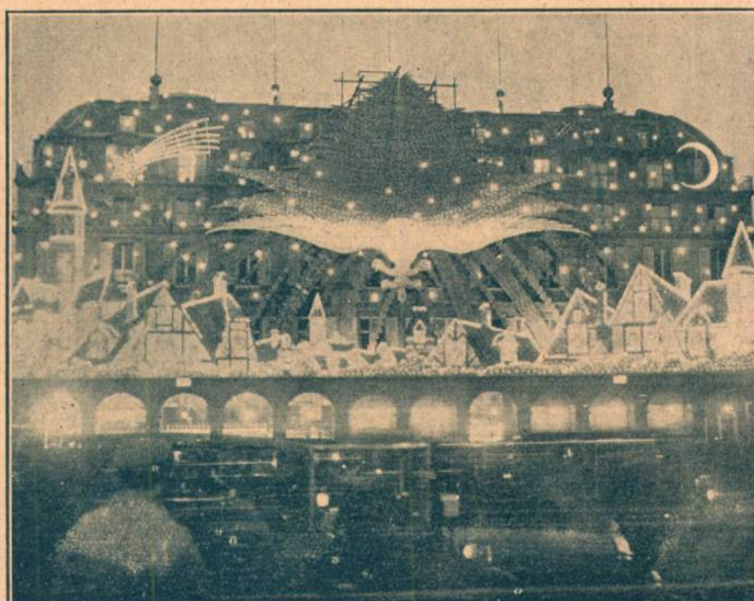
ION GOLEA

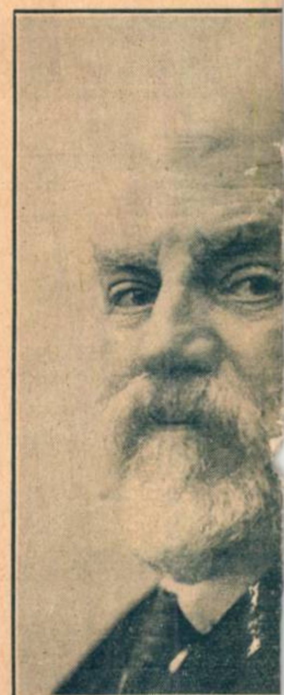

Sus : *Eleve de şcoală, italiene, brodează o cuvertură pe care vor s'o dăruiască principesei* Maria José *a Belgiei, logodnica principelui moştenitor* Umberto, *al Italiei*

Cea mai mare clădire din An din New-York, care acoperă c din lume. Clădirea a fost termi circa 10.0

Stânga : *Faţada vestitelor* „Galeries Lafayette" *din Paris, pavoazate şi luminate în noaptea Revelionului*

Prof. dr. Hohenegg, *nez, care a introdus sist scânteii electrice, în loc turiu, ceeace exclude şi eventuale*

Deţinuţii inchisoarei din Auburn (Statele-Unite), s'au revoltat la sfârşitul lunei trecute. Revolta a fost înăbuşită. Fotografia noastră reprezintă pe unul dintre revoltaţi, condus din nou în celulă, după ce a fost ameţit prin gaze lacrimogene

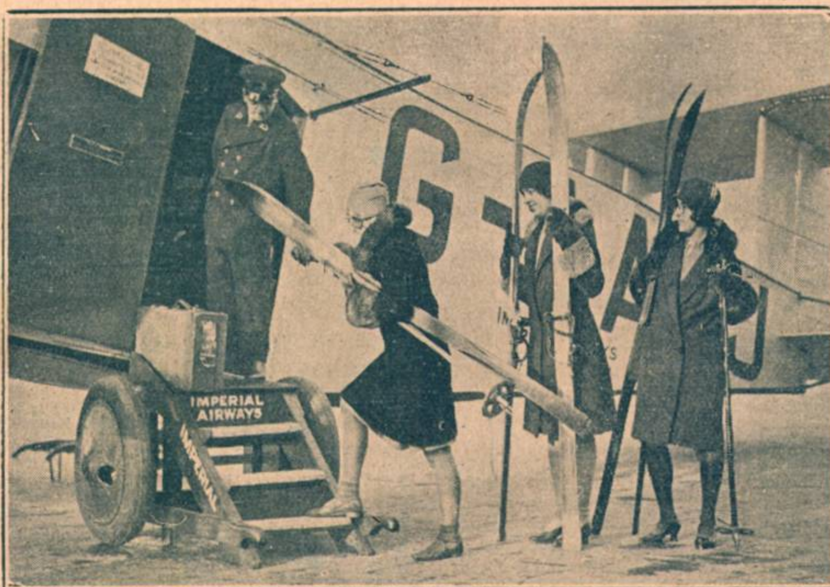
Santos Dumont, *vestitul pionier brazilian al aviaţiei, a fost numit mare ofiţer al Legiunei de Onoare franceze*

Sus: *Numeroasa familie a d-lui Dufour (9 copii) a fost premiată de guvernul francez cu suma de 20.000 franci*

...nerica, este *„Lincoln Building" ...ei mai scumpi 4000 m. pătrați ...ată de curând. In ea vor lucra ...00 oameni*

Dreapta: *In loc de tren, sportivele engleze întrebuințează aeroplanul, spre a se deplasa în Elveția, pentru serbările de la St. Moritz*

...vestitul chirurg vie... ...ema operațiunilor cu ...ul obicinuitului bis... perderile de sânge ...e infecții

Anarhistul italian Berneri, care a incercat un atentat neisbutit, asupra familiei regale belgiene

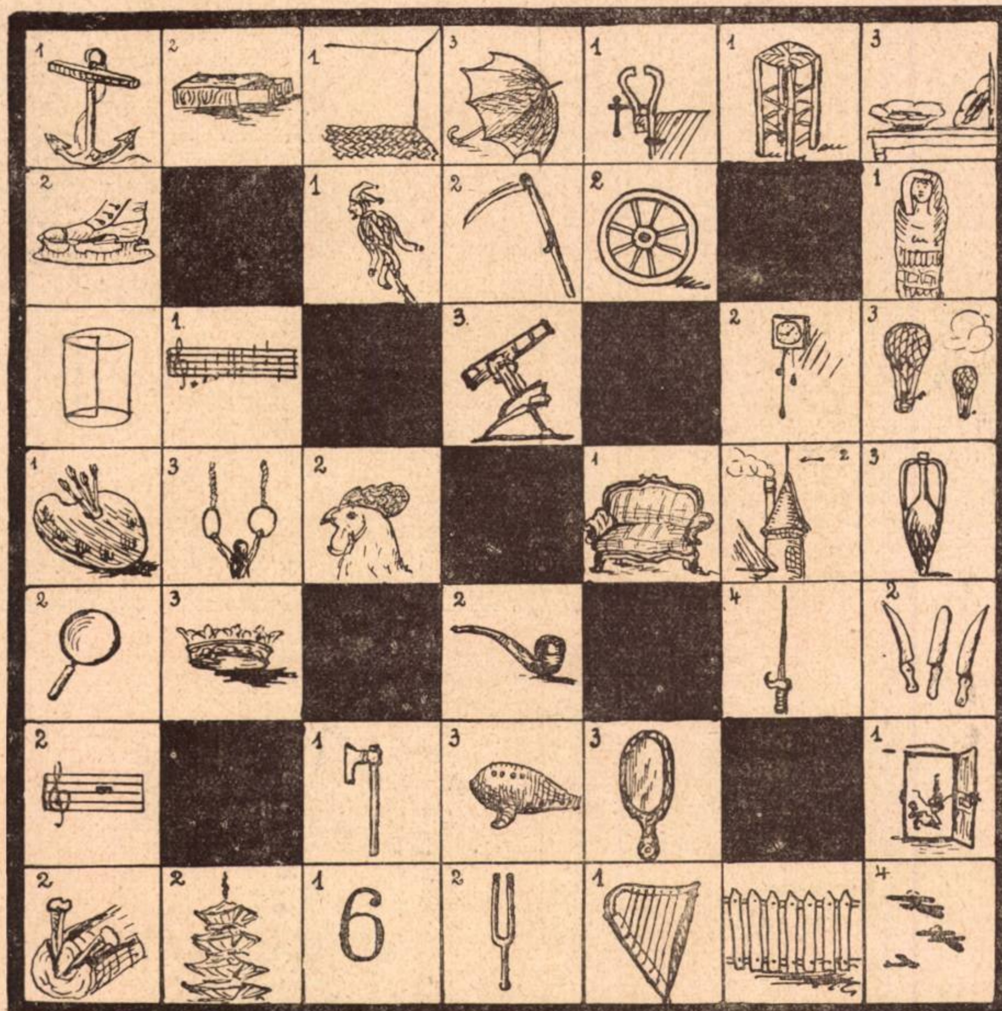

La Londra, a fost organizat un nostim concurs pentru copii, cari trebuiau să mănânce bucățile de cozonac cu marmeladă, suspendate de sfori, fără a le atinge cu mâinile, cam la fel cum se face la noi, când se bate alvița

Jocurile „Realităţii Ilustrate"

Joc de silabe încrucişate ilustrate

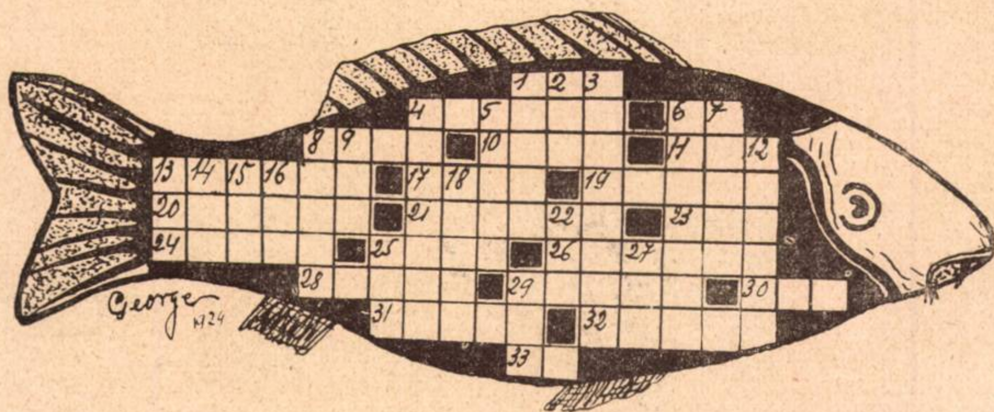
(10 puncte) de REBUS

Se va pune în fiecare căsuţă câte o silabă din imaginea respectivă, al cărei loc de ordine este indicat de câte o cifră.

Joc de cuvinte încrucişate „CRAPUL"

(10 puncte) de *George Caiserliu*-Bacău

ORIZONTAL: 1) Peşte de M. Neagră, care poate ajunge la 2 m. lungime, cântărind până la 80 kgr. 4) Peşte adus din Ţara Nouă şi de pe coastele Irlandei. 6) Iniţialele numelui şi pronumelui celui mai însemnat domn al Munteniei din sec. XVII-lea. 8) Peşte până la 1 m. lungime care trăeşte în afluenţii Mării Negre. 10) Lac în Turkestanul rusesc. 11) Conjuncţie. 13) Peşte de ape dulci foarte răspândit mai ales în apele Olteniei, al cărui cap seamănă cu al şarpelui. 17) Poemă de Lord Byron. 19) Anagramă din alt nume dat peştelui chefal. 20) Fără miros. 21) Prelungeam (un termen). 23) Vehicul. 24) Peşte mare, cu botul ascuţit, trăeşte în Marea Neagră. 25) Pasăre cu picioroange. 26) Peşte mărunt (zool.). 28) Peşte argintiu deschis, cu solzi mărunţi. 29) Invenţiune recentă. 30) Numele scrumbiei conservate. 31) Principi ruşi. 32) Bordeiaş în pământ unde ţărancele ţes vara. 33) Lac în Sudan.

VERTICAL: 1) Crap (zool. Mold.). 2) Al 4-lea calif al Arabilor (656—661) (inv.). 3) Peşte cu 9—10 spini înaintea aripioarei dorsale. 4) Alt nume dat peştelui chefal. 5) Peşte de baltă şi de heleştae cu carnea gustoasă (Mold.). 6) Ciorpac de prins peşte. 7) Conservă de nisetru. 8) Undiţă specială de pescuit somnul. 9) Anagramă din „Est". 12) Peşte din familia crapilor, cu carnea gustoasă, trăeşte în ape dulci. 13) Comedie cu gesturi la Romani. 14) Personagiu mitologic. 15) Cor (poetic). 16) Raportează. 18) Aliate. 22) Elementul vital al peştilor. 25) Provin pe neaşteptate. 27) Unealtă de rotar. 29) Mare fluviu european.

JOC JAPONEZ

(10 puncte)

de FLORICA THEO, Timişoara

か ち わ
す は が
わ ま や
や お わ
まし え を
わ か よ

— Fiecare semn reprezintă o silabă. Citite orizontal însemnează:

1) Localitate în Italia, unde un împărat german s'a închinat Papei. 2) Experienţă. 3) Poveri pe spinarea măgarilor (pl) 4) Predată. 5) Nume de femee. 6) Plictisea.

Primele, cetite de sus în jos, iar ultimele, de jos în sus, vor da un foarte cunoscut proverb românesc.

* * *

Deslegările se primesc până la 10 Februarie 1930. Fiecare joc acordă deslegătorilor un număr oarecare de puncte. Cel care obţine numărul cel mai mare de puncte prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri din numerele următoare, va primi un premiu de 1000 lei. Premiul al doilea 500 lei. Premiul al treilea 300 lei. Următorii şapte deslegători primesc câte un volum din operile autorilor renumiţi. Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor. Premiile se vor distribui la 20 Februarie 1930.

* * *

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti, Str. Const. Mille 7, Etg. II
TELEFON 306/67
Director redacţional, NIC. CONSTANTIN

PREŢUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 350
Pe trei luni	„ 95
Pentru străinătate	„ 400

Cupon pentru jocuri
No. 154

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

BUCUREŞTII DE AVANTGARDĂ

O CASĂ CLĂDITĂ IN STIL MODERN
La stânga: **înfăţişarea exterioară.** La dreapta: **un salon interior.**

CAPITALA SE MODERNIZEAZĂ

In străbuna urbe a unchiaşului Bucur, tradiţii se răstoarnă şi secolul intră ţanţoş prin toate barierele. Păcura a văduvit apa Dâmboviţei, din respect pentru primăria de pe chei. La şosea, un strand a primenit vârsta înaintată, a murdăriei. Pe fostul pod al Mogoşoaei, pe care jupâniţele aruncau ochiade, din caleşte cu telegari, limuzinele sbor sglobii, în sens unic. Agenţii de circulaţie sunt văruiţi, pân'n coate, iar în colţul lui Vodă Brâncoveanu doi sgârie-nori s'au înfipt, în miezul unui squar, aproximativ artistic.

Bucureştii sunt în plină trepidaţie... Totul se schimbă.

Progresul nu se pripeşte însă. E atât de domol că abia în ultimele zile s'a ridicat prima casă de avantgardă.

Modernismul cere lucruri noi. In artă, curentul e pentru redarea realităţii în linii simple, adică pentru spintecarea unui complex, a unei sinteze, în elementele care o compun. Inchipuirea le reuneşte şi ne dă o imagine a lucrului ce ne interesează.

REVOLUŢIA CUMETRELOR

Această idee stă la baza unei noui construcţii, din str. Negustori. Cumetrele din cartier privesc nedumerite, peste gardul de la No. 33. Numai „ucigă-l toaca" poate să inspire omului, asemenea năzdrăvănie (aprecierea lor e cel mai meritat elogiu pentru neîntrecutul artist Marcel Iancu!) Vecinii nu se dumiresc de ce, în locul geamurilor strămoşeşti, pe care stă spânzurată o pereche de „bris-brisuri", apărate de „transperante" ca să nu le „murdărească" muştele, casa nouă are o fereastră, care merge de la un capăt la altul al zidului, ca o vitrină de morgă. Ochiul de pod, de obiceiu pe acoperiş, e aici în triplu exemplar, ca nişte cabine clasa I-a de vapor transatlantic, iar garajul pare sucursala crematoriului central.

In parte, înţelegem „critica acerbă". Stilul îşi avea rostul în str. Poetului, pe Kalinderu, lângă muzeu, însă nu pe o stradă cu nume prozaic, predestinată să-ţi amintească de poliţe, moratorii şi concordate preventive.

O OPERĂ DE ARTA

Cum arată şi clişeul, clădirea e simplă, fără motivele superflue şi lipsite de gust, care împodobesc vechile adăposturi. Fereastra imensă, ori câtă concepţie artistică ar avea la bază, corespunde mai ales celui mai categoric deziderat de higienă. In directă legătură cu ea, stă iluminaţia interioară. Nu se face prin lămpi, cu pusderie de becuri, care nu fac altceva decât să-ţi aducă întotdeauna aminte că Paştele e depărtat şi curăţenia generală aşişderea.

Becurile sunt instalate în firide din pereţi, iar razele orbitoare, reţinute de geamuri mate. Oferă distincţie şi place ochiului. Lumina „à giorno" e pentru bar, cafenea, restaurant, tot ce vreţi, nu pentru o casă particulară, în care locatarii nu au nevoe de curentul electric intens ca să se evidenţieze.

Pătratele obişnuite de camere, care plictisesc prin linia regulată şi produc o impresie penibilă de imagini vulgare, repetate obsedant, au cedat locul unor colţuri discret reliefate, pline de variaţie. O cameră nu seamănă cu alta, iar fiecare perete e îmbrăcat în mai multe culori, pe porţiuni măsurate. Nuanţele vecine se apropie pictural, iar sub bătaia luminei modeste, se îmbină, în cascade. Nu simţimântul noutăţii impresionează, ci redarea atât de plastică şi totuşi simplă, a unor lucruri pe care imaginaţia noastră comună, nu e capabilă să le descifreze. Prin această prismă, construcţia arhitectului se ridică la nivelul artei, pe care o stăpâneşte cu pasiune.

Clişeele completează armonia unei opere, al cărei succes nu poate fi contestat.

SERGIU FAUR

MAUR. C

GRIPĂ, BRONŞITĂ
TUSE, RĂCEALĂ
VINDECĂ
PULMOSALVUM
„LAVOISIER"

Desinfectează căile respiratorii, înlătură anghina şi bronşita, uşurează astma după scurtă întrebuinţare şi e neîntrecut în vindecarea ori cărui fel de tuse.

Cereţi farmaciei sau droguerie Dvs. numai:

PULMOSALVUM
„LAVOISIER"

3 FLACOANE SE EXPEDIAZĂ FĂRĂ SPEZE DE TRANSPORT

Dep. General Faumacia Lavoisier
B-dul Pache No. 137

CEREŢI LA TOATE MAGAZINELE DE COLONIALE
CONSERVE COMPOTURI. MARMELADE. JEMSURI
PRODUSELE FABRICELOR
M. STEFĂNESCU
GRIVIŢA
SUNT CELE MAI BUNE

Adevărul

BIJUTERII FINE
ARGINTĂRIE
CADOURI
PENTRU ORI-CE OCAZIUNI
BEREŞTEANU
STR. SMÂRDAN 28

ATELIERUL AMERICAN DE ARTĂ ŞI VOPSELĂRIE MODERNĂ
„ZENITH"

Fost în Str. Filitis 12, actualmente
CALEA VICTORIEI 156

este primul în ţară şi singurul care revopseşte garantat, prin aer comprimat, genţi, pantofi, mobile şi haine de piele, etc., etc.

S. NEVŞEHIRLIAN
& G. NAZARIAN
Prima Fabrică de Covoare Orientale
Str. Sfinţilor 52. — Bucureşti

Desfacerea produselor fabricei noastre şi mare depozit permanent de

COVOARE PERSANE

veritabile, cu preţuri uimitor de eftine

Frumuseţea pentru toate

e un deziderat care s'a realizat cu neîntrecuta

CREMA LAURA

No. 1 pentru catifelarea tenului şi No. 2 pentru îndepărtarea coşurilor, bubuliţelor etc. LEI 100 borcanul. Se găseşte la farmacia BRUSS, Calea Victoriei, 36 şi la magazinele de coafură Leon (Calea Victoriei) (peste drum de poliţie), Beer Calea Victoriei, Drogheria Zaharia, Piaţa Sf. Gheorghe, Drogheriile Bruss, B-dul Elisabeta şi Sft. Gheorghe.

Deposit general la d-na Melinescu, farmacistă, Cavafii Vechi 9.

PETELE · COSURILE
SBÂRCITURILE · DISPAR CU
CREMA FLORA

INAINTE ŞI DUPĂ
INTREBUINTARE

LAPTELE DE CRIN
ALBEŞTE ŞI CATIFELEAZĂ
FAŢA · BRAŢELE
ŞI DECOLTEUL

Vă pierdeţi serviciile

din cauza părului alb. Părul alb îmbătrâneşte şi este o nenorocire pe orce persoană cu părul cărunt.

Câştigaţi mult la figură dacă vopsiţi singur cu Instantane, sau la Barasch coafor str. Regală 9, prospect la cerere gratis. Tinctura Instantane se vinde 100 lei. Se fac şi ondulaţii permanente.

INSTITUTUL „ARTA"

Sub direcţiunea D-şoarelor Florea, diplomate la Paris.

Cursuri speciale în arta de croială şi mode. Cursuri superioare şi :-: particulare :-:

Inscrieri şi informaţiuni zilnic la Biroul Institutului în

Bucureşti, Bd. Pache 23 et. I

Poşta medicală

D-şoarei L. (elevă) R.

Veniţi negreşit la redacţia „Realităţii" la ora 6 seara şi întrebaţi de doctorul revistei. Veţi căpăta toate informaţiile.

Coxalgie

Suferind—olari

Urmaţi *exact* prescripţiile medicului şi durerile vor dispărea (cu aparat gipsat) şi vă veţi vindeca.

Neurastenie ?

N. B.

E greu de-a vă spune *la distanţă* diagnoza. E anemie, neurastenie ? Dar poate e *glicozurie ?* Trebue să vă analizaţi urina, la un laborator, spre a vedea dacă nu cumva aveţi boala zahărului.

După analiză — mai scrieţi.

Guttă—Anemie—arterioscleroza ?

Narcisse Galaţi

Puteţi lua glyc. nu însă şi hemogl. Dar pentru starea dv. s'ar cuveni un tratament mai raţional.

Cicatrice scrofuloase

I. N. Dispus

Dacă cicatricele sunt într'adevăr prea urâte, aţi putea scăpa de ele, printr'o operaţie care le-ar suprima, înlocuindu-le cu o cicatrice fină, lineară.

Obiceiuri urâte.

Mitu-Ploeşti

Vă veţi neurasteniza; vă nenorociţi. Cu voinţă puteţi scăpa.

Obezitate

Tania

Cu siguranţă că veţi slăbi, dacă urmaţi dieta, regimul fără dulciuri, fără făinoase şi fără grăsimi şi sare puţină de tot.

Paraziţi

Mater alma

Nu există boli „ruşinoase" nici chiar a copilului dv. Spălaţi-i ochii cu o soluţie *slabă* de sublimat (1/4000) de 3 ori pe zi. Cu siguranţă că a luat boala dela dv. sau dela un servitor.

Abces dentar

Scunik

Aveţi o fistulă dentară. Arătaţi-vă unui doctor dentist. Cred că va trebui să scoateţi măseaua.

Dysmenoree ?

Lily Damita

Lăsaţi masagiile. Nu fiţi îngrijată. Spălături adstringente inofensive, se pot face cu alumen sau neol.

„Nas astupat"

Bazargichiana

Trebue *să vă vadă* un specialist, ca să poată afla întâi *cauza* şi numai după aceea veţi şti ce aveţi de făcut. (Poate aveţi polipi, poate coriza cronică, poate o deviare a cornetului, etc).

Pentru fiecare trebue *alt* tratament.

Frigiditate ?

Elisa

Sunt multe întrebări la care e cu neputinţă de a răspunde *prin revistă*. Cititoarele în aceste cazuri, să ne dea adresa alăturând şi timbrele pentru răspunsuri. Sau să vie la redacţie la ora 6.

Lăsarea în jos a pleoapelor

Petre Mihăilescu

Trebue să vă arătaţi negreşit unui oculist.

Gonococie ?

Cela B.

Trebue *în acelaş timp* să faceţi şi dv. şi soţul dv. spălături cu o soluţie fierbinte de *Kalyhypermanganic*.

Soţul dv., ar fi bine să facă şi *instilaţii* de nitrat de argint.

Obezitate

Greta Garbo

Nici o cremă din lume nu vă poate folosi.

1) **Morb Pott**—2) **Varice** — 3) **Alcoolism.**

Cândea

Pentru 1) la orice spital mare de chirurgie sau la specialişti *ortopezi* (nu putem da aci numele... nu vrem să facem reclamă nimănui). Pentru 2) există un bun tratament al varicelor: injecţii coagulante în vine. Pentru 3) pentru alcoolism: *internarea.*

UMBRA CARE UCIDE

O nouă aventură senzaţională a celebrului detectiv Trevor Gex

de Rudyard Mullton

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Autorul, reporter la ziarul New-York Herald, e luat de bandiţii din Chicago drept un complice de al lor, e deghizat în prinţul indian Wayapu şi trimis în Europa să participe la o lovitură misterioasă.

După instrucţiile Bandei Crucea Neagră, reporterul se logodeşte cu doctoriţa Lydia Rinaldo şi începe tratative cu contele Orsini din Veneţia, pentru a-i cumpăra palatul in care apare uneori „fantoma dogelui lepros".

Lydia a fost crucificată de bandiţi, din motive necunoscute, dar a scăpat cu viaţă, şi e dusă la sanatoriul d-rului Sagone.

* * *

Am suit colina şi am sunat la poarta vilei albe, cu liane de flori liliachii. Doctorul ne-a primit îndată, fixându-ne cu privirile lui magnetice. I-am povestit păţania. A cercetat urmele de pe trupul bietei femei, ne-a arătat sgârieturi în formă de cruce, pe pieptul ei. Lydia zâmbia, docilă. Sagone îi arătă atunci un crucifix. Indată femeea începu să ţipe, acoperindu-şi ochii cu mâinile. Descifrarăm, printre ţipetele ei nearticulate cuvintele:

— *Mostro d'ombra!... Fantasma!...* Dogele lepros!...

— Femeea aceasta nu e mută, zise psichiatrul. A trecut printr'o spaimă fantastică.... I-e frică de cruce, par'că ar fi blestemată. Cred ca şi d-voastră, că á fost crucificată, de acel „monstru de umbră".

Guido Sagone îşi linişti pacienta, mângâind-o pe păr. O întrebă:

— Cum te chiamă?

— ? !...

— Nu ştii cum te chiamă?

Lydia dădu din umeri, uimită.

—E amnezică, ne spuse psichiatrul. Din cauza groazei prin care a trecut, şi-a pierdut memoria. Nu-şi aduce aminte nici cum o chiamă. E un efect destul de frecvent al spaimei...

— Ce e de făcut? am strigat eu. Doctore, salveaz-o....

— Domnilor, ne spusese profesorul Guido Sagone, memoria acestei femei trebue reeducată, ceeace cere multă răbdare şi timp. Până atunci, nu veţi putea afla nimic dela ea. Cazul ei mă interesează. Incredinţaţi-mi-o. O voi învăţa din nou vocabularul, pe care l-a uitat aproape în întregime. Apoi, vom căuta să-i redăm memoria, punând-o în situaţiile prin care a trecut, în clipa când şi-a pierdut memoria.

— Voiţi s'o răstignim încă odată? întrebă Gex.

— Vom înscena şi aceasta, răspunse savantul, dacă nu vom putea să-i redăm memoria, punând-o în situaţiile antecedente răstignirii.

— Dar nu cunoaştem aceste situaţiuni, am obiectat. După ce am plecat dela hotel, unde am lăsat-o, nu mai ştiu ce-i s'a întâmplat.

— Aflaţi! aceasta e meseria d-voastră, ne spuse Sagone.

* * *

Trevor Gex cercetă atunci amănunţit trupul femeei, în speranţă că va găsi un indiciu, care să lumineze misterul de nepătruns, ce înconjura răstignirea Lydiei Rinaldo.

El nu găsi însă, în afară de urmele funiei şi a crucii, decât o scamă infimă, prinsă într'o unghie spartă, dela mâna femeei. Culese cu îngrijire această scamă, în timp ce Guido Sagone ridică din umeri:

— Slabă recoltă, Gex!

MISIUNEA MEA S'A SFÂRŞIT!

M'am întors cu Gex la hotel Danieli. Pe canal Grande, zorile puneau o lumină murdară. I-am povestit pe larg întreaga aventură, cum devenisem din reporter american şeful indienilor Wayapu, idila mea cu Lydia Rinaldo, peripeţiile din ultima seară.

Când am intrat în holul hotelului, un boy îmi întinse o scrisoare. Am desfăcut plicul cu febrilitate şi-am citit:

„Dragă Wayapu, „Misiunea ta s'a terminat aci. Ne-ai servit cu credinţă şi ai jucat bine rolul.

Banda Crucea Neagră îţi mulţumeşte.

„Ai căutat să ne trădezi, dar aceasta —

ca să zic așa — figura în programul nostru. In adevăr, *Crucea Neagră* a trimis patronului tău, lui Sir Astor Carrington, o scrisoare de amenințare, cerându-i să publice faimosul anunț cu întâlnirea dela *Japoneza spânzurată*. Eram convinși că Sir Astor va trimite pe cel mai abil și hotărât reporter al său, să vadă ce este cu acea întâlnire la care, din banda noastră, urma să vină numai Charley. Or, banda noastră avea nevoe de un om abil și hotărât și care, mai ales, să semene ca două picături de apă cu Wayapu, șeful indienilor Incas. Alegerea noastră se fixase asupra ta, deoarece, cu mici retușări de fizionomie, puteai deveni ușor Wayapu, dar nu puteam să-ți propunem pe față o complicitate, pe care desigur că ai fi refuzat-o. A trebuit deci, să te facem unealta noastră, fără să-ți dai seama că ne servești. Și de aceea, am inventat trucul cu anunțul.

„Incă din taverna *La japoneza spânzurată* din Chicago, știam deci că ești reporterul lui Sir Astor, dar te-am făcut să crezi că te luăm drept un om al nostru și astfel ne-ai servit cu cea mai mare râvnă, în dorința ta de a afla tot ce pusesem la cale.

„După cum ai văzut, ne-am răzbunat asupra Lydiei Rinaldo. I-am dat iluzia celei mai intense fericiri prin ivirea lui pseudo-Wayapu, și, în clipa celei mai arzătoare așteptări, în clipa când trebuia ca tu, falsul Wayapu, să intri în camera și patul ei, te-am înlocuit prin Dogele lepros!....

„Dacă, după o asemenea comoție, Lydia Rynaldo nu va înebuni, o vom ucide....

„După cum ai văzut, faptul că ai prevenit pe Trevor Gex, nu ne-a jenat câtuși de puțin. Din potrivă, el ne-a servit fără să vrea, sfătuindu-te să execuți întocmai tot ce-ți vom porunci. Transmite, te rog, bunului meu prieten Gex, cele mai cordiale salutări".

WAMPOO *) *Șeful Crucei Negre*

— Canalia.... scrâșni Gex.

Mi-am șters furios tatuajele și cicatricea, devenind, iară, din impostorul Wayapu, modestul reporter și bunul prieten al lui Gex.

— Nu cumva am luat lepra și noi, dela Lydia? i-am spus îngrozit.

— Exclus! mi-a răspuns Gex, Lydia n'are lepră. E primul lucru de care m'am asigurat.

Cei cari cunosc aventurile lui Trevor Gex, intitulate *Ferma cu Reptile* și *Crimele Omului Mecanic*, își dau seama de marele duel dintre banditul chinez Wampoo și detectivul Trevor Gex. Demascat de atâtea ori de Gex, în împrejurări senzaționale, Wampoo își luase acum revanșa, bătându-și joc sângeros de Gex, și făcând din mine unealta oarbă, a bandei sale!

Dar în urma șirului de evenimente culese de noi în ciclul *„Crimele Omului Mecanic“*, Wampoo, banditul chinez fusese prins de detectivul Trevor Gex și închis. Evadase oare?

— Wampoo a evadat, zise Gex.

— Te înșeli, am replicat. El ne scrie din inchisoarea din New-York, de unde a condus toată această tenebroasă afacere, prin complici.

— Imposibil.

Făcurăm un pariu.

O convorbire radio-telefonică cu direcția închisorii din New-York ne asigură că Wampoo se afla tot acolo, supus unui regim sever.

Așa dar, banditul conducea această nouă afacere, din închisoare, de unde îmi trimetea biletele ce conțineau poruncile lui!

ASASINATUL DELA HOTEL DANIELLI

Vizitam în fiecare zi, împreună cu Trevor Gex, sanatoriul doctorului Sagone, ca să urmărim progresele ce făcea Lydia Rinaldo, în redobândirea memoriei. Ea învățase numeroase cuvinte uitate, dar cine era, ce i se întâmplase și cine o crucificase, nu-și putea aduce aminte.

Trevor Gex, invitatul contelui Orsini, locuia în palatul acestuia.

Pe schița cu cele trei cruci pe care o luasem dela Ana Sethland, figurau numele Alessandrei Saturnino și al Fornarinei Orsini, soția contelui. In fiecare noapte, Trevor Gex eși din camera lui și se ascundea la pândă în coridor, în apropiere de ușa camerei, în care dormea Fornarina Orsini.

El îmi mărturisi însă, că nu văzuse nici o stafie, nici un doge lepros sau strigoi, și că pe ușa ce da în camera Fornarinei, nu intrase nimeni, în nici una din nopțile ce urmară balului.

Intr'o dimineață, luam cafeaua împreună cu Gex Trevor, pe terasa hotelului Danielli. Soarele juca reflexe colorate pe Canal Grande. Turiștii americani despicau apele cu viteză, în bărci-automobile, alunecând cu agilitate printre gondole, spre Lido.

— Uite pe Torquemada! zise Gex deodată.

Privirăm spre intrarea hotelului și zărirăm pe Matteo Pescari, șeful poliției fasciste, în uniformă, cu cămașe neagră, strecurându-se în hotel, urmat de alți doi polițiști în uniforme.

— S'a întâmplat ceva în hotel! zise Gex.

Și se ridică, luându-se după polițiști. Peste câteva minute, când intrai în hol ni se spuse că poliția nu permite accesul la etajul III.

— Ce e cu acest nou capriciu al poliției fasciste? întrebă o doamnă în franțuzește. *C'est trop!...*

— Doamnă contesă, se închină ceremonios directorul hotelului, se face o descindere într'o cameră; direcțiunea vă cere mii de scuze.

— Dar ce s'a întâmplat?

Cineva lămuri:

— Lady Sybille Llanower a fost asasinată!....

Gex apăru în capătul scării și-mi făcu un semn.

Salutai pe cunoscuții ce formaseră un grup în hol, pe Sir Erick Donegalll * o veche cunoștință din America, ducesa Drusilla Geminiano, Benicarlo, reporterul politic al lui *Giornale d'Italia* și omul de încredere al lui Mussolini, și alții.

Urcai cu Gex scările și intrarăm pe culoarul etajului III. Detectivul îmi șopti:

— Te-am chemat ca să-ți arăt două fenomene.

In adevăr, în camera în care mă conduse, zăcea pe pat, într'un lac de sânge, cadavrul Sybillei Llanower, cu pieptul oribil răscolit, cu sânii fășii de carne însângerată. Era un spectacol cu neputință de privit.

—E o crimă fenomenală, Rudy, îmi șopti Gex. Nu înțeleg cu ce aparat a fost astfel zdrobit și sfâșiat pieptul acestei frumoase americane....

*) Adversarul lui Gex Trevor din *Ferma cu Reptile și Crimele Omului Mecanic*, publicate de *Realitatea Ilustrată*.

*) Vezi $H_8C_4O_6$ $U + X = Ra$ publicată în *Almanahul Realității Ilustrate*, pe 1930.

(Va urma)

Rubrica grafologică

Analiză grafologică nu înseamnează nici ghicitorie şi nici prezicere. Portretul grafologic este o analiză, pe baza unui manuscris. El dă posibilitatea unei mai bune cunoaşteri a sufletului nostru şi un ghid îndreptării eventualelor noastre greşeli.

Rugăm pe cititorii noştri să ia notă de aceasta.

Cititorii noştri cari doresc să aibe un portret grafologic sunt rugaţi să scrie o pagină, de preferinţă neliniată, din memorie. Textul să fie scris cu cerneală. Iscălitura, (măcar pronumele), să fie cea obişnuită. Nu vă forţaţi să scrieţi caligrafic. Imi îngreunaţi munca şi nu vă foloseşte nici dumneavoastră.

Cei cari vor voi să capete răspunsul prin revistă, ne vor trimite manuscrisul în plic şi separat un mandat poştal de lei 200 (două sute) pe adresa:

Revista „Realitatea Ilustrată". Strada Constantin Mille No. 7—11, menţionând chiar pe mandat: Pentru rubrica grafologică".

Cei cari vor voi să capete răspunsul acasă, ne vor trimite un mandat poştal de lei 150 (una sută cincizeci), indicând şi adresa precisă, pentru răspuns.

Eventualele întârzieri ale răspunsurilor, rugăm să ne fie scuzate, având în vedere numărul mare al manuscriselor trimise spre analizare.

„Nizan". Fantezie bogată. Inteligenţă. Talent literar. Trecut sbuciumat. Spirit critic şi sever. Tendinţă spre echilibrare sufletească. Fire doritoare de schimbări. Sensibilitatea exagerată, care vă cauzează neplăceri. Voinţa faţă de celelalte caracteristici, prea slabă. Multă pozerie. Cinic, cu multe nuanţe de pesimism. Nervozitate. Simţul frumosului dezvoltat. In viaţa sexuală pervers. Prea sentimental. Fire multilaterală. Inclinaţiuni către ştiinţele oculte. Multă gelozie, care vă este o piedică. Iubitor de variaţie. Mândrie. Sentimentul datoriei foarte desvoltat. Politicos. Tendinţă spre înlăturarea dezechilibrului sufletesc. Voinţa slabă vă este o piedică.

Sighişoara. Fire melancolică. Violenţă. Nervii nu sunt într'o stare prea bună. Temperament meditativ. Suflet bun, dar prea increzătoare în oameni aşa că deseori se înşală, având neplăceri.

Susceptibilitatea prea mare. Se acomodează repede oricărei situaţiuni.

Multă eleganţă sufletească, ceeace atrage simpatia celor ce o cunosc. Prietenoasă. Spiritul critic, obiectiv. Ţinută demnă, s'ar putea spune chiar aristocrată. Minte limpede. Perseverenţă. O polemistă manierată. Foarte conştientă în orice acţiune. Fire sentimentală, poate puţin exagerată în dragoste.

Caransebeş. Foarte bine educat şi foarte simpatic. Voinţă puternică şi susţinută, ceeace-i dă posibilitatea să influenţeze în bine. Agil, fire muncitoare şi conştientă de obligaţiunile ei. Nervozitatea este numai un efect al stărei de încordare. Raţional, echilibrat, sincer şi prevenitor. Judecată limpede şi obiectivă. Mult tact în orişice acţiune. Dragoste de ocupaţie actuală. Altruismul foarte dezvoltat chiar şi în caz de pericol pentru propria persoană. Fire bănuitoare. Ambiţios. Intuiţie. In iubire sincer.

Teodoreanu. Fire nehotărâtă. Entuziast, dar se plictiseşte repede. Astfel e în toate hotărârile sale. Suflet bun, milos şi prietenos. Din cauza neglijenţei nu poate crea ceva însemnat. Din aceeaş cauză nu-şi îndeplineşte obligaţiunile decât în ultima secundă şi deobiceiu reuşind. Vanitos. Minte clară. Violent. Tip de intelectual. Inteligenţă vie. Imaginaţie bogată. Multe nuanţe femenine în caracterul său. Impresionat de exterior, bazându-se pe critice străine, atâta vreme cât sunt favorabile persoanei sale. Foarte schimbăcios. Un om de societate plăcut. Spirit puţin sarcastic. Politicos. Afectivitatea predomină.

O insulă unde nu trăesc decât femei şi unde bărbaţii cari caută să pătrundă, işi găsesc moartea

Partea de sud a Oceanului Pacific e presărata de insule mari şi mici, unde viaţa e neînchipuit de primitivă.

In unele insule, triburi de canibali se războesc, numai pentru placerea de a omori. In altele, se fac jertfe omeneşti, pentru a se potoli furia zeului păgân.

Printre aceste insule se găseşte una mică, *Ferasiboa*, lângă *Malaita*, în arhipelagul Solomon. Nici un bărbat nu trăeşte, în micile colonii, care au aparut în junglele ei şi puţini au îndrăsnit să debarce, pe ţărmurile sale, căci ţinutul e locuit numai de femei, care poarta bărbaţilor o ura de moarte.

Nu de mult, trei vânători intrepizi încălcară Ferasiboa, nesocotind avertismentul celor mai înţelepţi din trib, şi nici nu puseră bine picioru pe ţărm, ca fură atacaţi de amazoanele de abanos, cu lanci şi săgeţi. Vanatorii au fost târâţi, apoi, într una din coloniile insulei.

Vestitoare fură trimise în celelalte colonii, şi în sunetul tobelor, în ţipetele dansatoarelor grotesc vopsite, trupurile tâlharilor fură tripte. Femeile făcură apoi un mare ospăţ, care a durat două zile, şi când acesta luă sfârşit, trei schelete au fost târîte la ţărm, şi lăsate să albească în soare, spre a servi de avertisment şi celorlalţi.

In mai multe rânduri, războinicii din insulele învecinate au făcut incursiuni în Ferasiboa, spre a vedea cum trăesc locuitoarele, şi poate, spre a răpi câteva din ele, pentru a le lua de soţie. Soarta năvălitorilor, a fost totdeauna aceiaş.

Ferasiboanele păzesc cu stricteţă ţărmul ciudatului lor ţinut şi atacă vizitatorii nedoriţi. Lucru destul de curios, femeile acestea au făcut o bună primire misionarelor albe şi au adoptat multe din obiceiurile lumei civilizate.

Au părăsit obiceiul de a umbla aproape goale, şi poartă haine, în toate îndeletnicirile lor.

Multe din ele au trecut la creştinism şi au părăsit ciudatele rituri, cu care-şi celebrau zeii primitivi. Au învăţat să coasă şi să împodobească interioarele artisticelor lor locuinţe, care sunt superioare clădirilor făcute de bărbaţii, din această parte a lumii.

Refuză însă, cu toate strădaniile misionarelor albe, să renunţe la idea de-a ţinea insula numai pentru ele şi redevin canibale numai atunci când insula lor e călcată de bărbaţi.

Misionarele, deşi au învăţat să se întreţie cu aceste femei, în propriul lor dialect, n'au putut afla cum s'a format colonia, şi pentruce aceste femei au o aversiune atât

Două frumuseţi din insula unde bărbaţii nu sunt admişi

de puternică, pentru bărbaţi.

Ştiu însă, că puţine sunt speranţele de-a convinge femeile negre să-şi schimbe atitudinea faţă de aşa numitul sex tare, fără de grija căruia, parcă trăiesc destul de bine.

Va veni o zi poate, când o ceată de năvălitori va invada Ferasiboa, supunând pe locuitoarele sale, dar, până atunci, insula e un loc de teroare pentru bărbaţi.

La Văcăreşti

(Urmare din pag. 10-a)

zid, ca un taburel ignobil, văruit : closetul individual.

Celulele acestea nu sunt astfel făcute, pentru a servi pedepsei, ci sunt pur şi simplu celule de izolare. Este tot ce s'a găsit mai confortabil: i s'a dat lui Fălcoianu această celulă ca o favoare. Sinistră favoare!...

Celula!... Cămăruţă lunguiaţă, o bă. Pe jos, rogojină. Pat cu pătură neagră, ca păturile aspre ce se pun sub şeaua calului.

Zid rece. Fără sobă. Iarna nici nu se pot utiliza aceste celule, a doua zi deţinutul ar fi găsit congelat, dacă nu s'ar instala sobe.

Pe măsuţă o lampă de tinichea cu petrol. Un coşuleţ cu mere.

Şi aiături, imundul relief al closetului...

Tot ce nu e rogojină şi nuditate albă de perete văruit, aci e lux.

In mijlocul marelui patrulater interior, se află biserica în stil bizantin, zidită în anul 1722 de Nicolae Mavrocordat.

O biserică, pe soclu, ca o statue.

Pictură bizantină, în culori vii, cu roşu mult, cu aur vechi. Patru coloane uriaş de groase, monumentale, fin sculptate, susţin plafonul.

E noaptea Crăciunului. Clopotele bat. O mie de puşcăriaşi au îngenunchiat pe dalele de piatră. Fumul lumânărilor se urcă spre liliecii şi ciorile din turle.

Un preot în odăjdii, citeşte Evanghelia... Un prunc sfânt născut în staul... Un prunc, acasă... O femee deţinută plânge cu capul în piept, îngenunchiată...

SANDU VORNEA

Şasesprezece ore, vagabond

(Urmare din pag. 12-a)

Eram salvat. Urc câte patru trepte, scările şi ajung sus, în biroul inspectorului.

— „Cum te chiamă ?"

— „Sandu Florea".

Inspectorul se uită încruntat pe hârtia dela azil, apoi la mine şi-mi spune :

— „Cum ai spus că te chiamă ?"

— „Sandu Florea".

Atunci, supărat, se răsti la agent :

— „Ce l-ai adus pe ăsta, ţi-am spus pe Georgescu".

Sergentul se uită nedumerit la mine.

— „Eu am fost Georgescu până acum", intervin eu.

— „Cum asta ?", se răsteşte, iar, inspectorul.

Am explicat aventura mea. Inspectorul s'a informat la ziar, şi când s'a convins de adevăr, a râs cu poftă.

* * *

Am petrecut o noapte grozavă. Numai cine cunoaşte lucrurile pe care le-am văzut, îşi poate da seama ce înseamnă cuvântul magic : *libertate !* Darul dat de Dumnezeu omului, trebue păstrat, cu orice sacrificii şi toţi trebuie să fim mândri când putem spune :

— „Sunt un om liber".

SANDU B. FLOREA

SPIONUL POLIŢIEI

de IVAN BUCOVITZ

ERA în zilele agitate din Martie 1881, când Alexandru al II-lea, cel mai generos dintre ţarii Rusiei, fu ucis de o bombă, într'un atentat nihilist.

De pe la 1860, forţe necunoscute minau uriaşul imperiu al ţarilor prin faptele lor rele şi infernale, care se manifestau prin instalarea de bombe în edificiile publice şi prin atentate asupra guvernatorilor şi altor persoane sus puse.

Dela ideea idealistă emisă de o mână de intelectuali, — că păturile de jos ale poporului rusesc, trebuesc eliberate de opresiunea impusă de un sistem despotic de guvernare, care era în întârziere cu două secole în raport cu restul Europei, — s'a născut o mişcare care abia mai putea fi ţinută în frâu, de înşişi conducătorii ei.

La această mişcare se aliară: lucrători asupriţi, tineri studenţi şi studente pline de ardoare, şi apoi toţi acei ce se simţiau nedreptăţiţi, de regimul imperialist.

Ca şi cum ar fi fost o epidemie, care bântuia în nenorocitul imperiu al ţarilor, atentatele reuşite şi cele neisbutite, erau la ordinea zilei şi multe persoane sus puse, trebuiră să plătiască cu viaţa, purtarea lor prea tiranică, faţă de inferiorii lor.

De câteva ori, Alexandru al II-lea scăpase ca prin minune dela moarte şi criminalii fură arestaţi şi executaţi. Dar aceasta nu părea să le micşoreze zelul, căci la 13 Martie 1881, încercarea lor reuşi şi nenorocitul împărat fu transportat mort la palatul său de iarnă.

Se înţelege dela sine, că guvernul încercă prin toate mijloacele, să stăvilească această teroare grozavă şi numeroase arestări erau la ordinea zilei.

Pe lângă aceasta, armata „agenţilor provocatori", a căror misiune era, să se afilieze nihiliştilor, pentru a le putea divulga planurile, fu sporită şi se dădu o luptă crâncenă, între terorişti şi Siguranţă.

Meseria de spion poliţienesc, oferia tot atâtea primejdii, ca şi afilierea la nihilişti, căci dacă un poliţist reuşia chiar să demascheze un grup secret, el putea fi sigur, că va cădea în curând victima răzbunării lor, deoarece relaţiile lor se întindeau până în cercurile cele mai înalte şi puterea lor de a descoperi elementele dizolvante pentru partid, era foarte mare.

Cu toate acestea, mai multe atentate fură zădărnicite de Siguranţă şi conjuraţii predaţi jusiţiei. Aşa, de pildă, la Kiew, un atentat contra primului ministru Melikof, fu împiedicat şi'n cercurile nihiliste, toţi se întrebară cine a fost denunţătorul complotului. Era sigur că acesta trebuia căutat în sânul partidului, de oarece întrunirile fuseseră ţinute cu foarte multă prudenţă şi'n locuri foarte ascunse.

Deşi bănuiala căzu pe un nihilist, un anume Dawilof, nu se putu aduce contra lui nici o dovadă sigură.

Câteva zile după atentatul în chestiune, doi tineri traversară una din pieţele principale ale Moscovei, pentru a dispărea într'o stradă laterală.

Ei discutau, gesticulând cu aprindere. Dar discuţia lor nu părea a fi destinată urechilor fiecăruia, dacă judecai după tonul şoptitor, la care reveniau amândoi, ori de câte ori, vre-unul din ei se lăsase târît de focul discuţiei, ca să vorbiască, fără să vrea, ceva mai tare.

Cel mai tânăr din ei, Sergiu Vakov, se exprima cu furie şi cu mişcări animate, aşa că celalt, un anume Androvici, trebuia să-l tot calmeze.

— „Şi eu îţi spun" rosti mânios Sergiu, „că el poartă toată vina. Şeful a controlat cu deamănuntul statul lui de serviciu. La Arhanghel, în Decembrie, Matia şi Dumitru au fost trădaţi şi se află acum în minele de mercur. Numai Davilof a ştiut să scape, fără ca cineva să ştie în ce chip, şi n'au putut da de urma lui. Dar deodată îl vedem apărând la Kiew, unde organizează un complot care fu descoperit şi acest blestemat de ukrainian ştie din nou să scape de primejdie".

— „Eu n'am încredere în el. De altmintrelea pe cine ne putem bizui acum? Cine e acest Suski, pe care l-au introdus data trecută?"

Calmul Androvici, care cântăria de câteva ori fiecare vorbă, înainte de a o rosti şi-şi construia apoi liniştit frazele, surâse la gândul că s'ar putea emite vre-o bănuială la adresa vechiului său prieten intim şi coleg de partid, Suski.

— „E tot ce se poate mai în regulă, Sergiu", zise el. „Un stat de serviciu admirabil. In Septembrie 1879 condamnat la moarte la Ecaterinenburg, fugit, a mai luat parte apoi, la trei atentate la Petersburg şi acum, pare că şederea în Crimeea, a devenit prea primejdioasă pentru el, căci îl vedem din nou aci la Moscova. Nu, eu răspund de Suski, ca de mine însumi, deşi trebue să recunosc, că s'ar fi putut face obiecţiuni la admiterea lui Davilof. Scrisorile lui de recomandaţie, erau în regulă, nu-i vorbă, dar cineva care a luat parte la acţiunile din Arhanghel şi Kiew, fără a fi supărat de nimeni, asta îmi cam dă de bănuit".

Sergiu, era originar din Caucaz. Ca fiu al unui sătean cu stare, el putu pleca la Moscova, ca să studieze. Dar după obiceiul acelui timp, el se lăsă ademenit de studenţii entuziaşti, se afilià la mişcarea revoluţionară, şi deveni unul din luptătorii cei mai înverşunaţi, pentru ideia nihilistă.

Mulţi dintre prietinii săi, fuseseră deja condamnaţi, sau îşi pierduseră viaţa într'un atentat. Dar cu sângele lui cald de caucazian, el vedea în aceasta mai degrabă un imbold mai mult de a continua pe calea începută, decât un motiv de a se teme şi la fiece arestare care o făcea poliţia imperială, el jura răzbunare.

El era acela, care în ultimele luni, inaugurase o luptă mai îndârjită contra „Societăţii Capitaliste" şi tot el se purta fără cruţare, cu orice membru al partidului, care putea fi bănuit de trădare.

Cei doi bărbaţi, înaintau tăcuţi. Aci erau încă arterele principale ale Moscovei, unde palatele nobilimei ruseşti, se înălţau ca nişte uriaşi ameninţători spre cer. In amurgul care cădea, cufundaţi în gânduri, ei îşi îndreptară paşii către periferie.

Oamenii pe cari îi întâlniau erau îmbrăcaţi sărăcăcios şi copiii se îndepărtau speriaţi, de apropierea celor doi domni. Din timp în timp, se uitau cu precauţiune înapoi, căci poliţia era activă şi puteau să cadă repede într'o cursă.

Amândoi se gândiau la acelaş lucru, adică la Matia Duroief, care fusese logodită cu Davilof. Dacă acest Davilof era într'adevăr un spion poliţienesc, atunci era un adevărat monstru.

Sergiu îşi aducea încă bine aminte de prima zi când Matia, o fată de 18 ani, prezenta pe logodnicul ei Davilof. Ea era o frumuseţe renumită şi mulţi camarazi căutau favoarea ei, dar ea rămase nesimţitoare la orice declaraţie de dragoste; până ce într'o bună zi, le prezintă pe un tânăr cu totul necunoscut, numit Davilof, care se şi înscrise ca membru al partidului.

De unde venia, nu ştia nimeni. Despre cariera lui politică, nu se avea încă o certitudine, dar ce are aface? Matia îl prezentase şi aceasta era de-ajuns.

Dar dacă erau adevărate svonurile care circulau în cercurile nihiliste şi după care acest Davilof intrase în relaţii cu blonda Matia şi obţinuse prietenia ei, în scopul de a o trăda şi a trăda partidul, atunci acest om merita răzbunarea cea mai teribilă pe care partidul o aplica trădătorilor săi.

Sergiu strânse pumnii şi buzele. De data aceasta, trebuia să afle, întrucât erau adevărate svonurile. Tovarăşul său se opri deodată şi-i şopti:

— „Trebue s'o luăm pe această stradelă".

După ce se încredinţară înc'odată, că nimeni nu-i urmăria, apucară în grabă pe poteca îngustă, care-i duse înaintea unei case mari, pătrate, casă care părea nelocuită; cel puţin nu se vedea nici o lumină aprinsă înăuntru şi jaluzelele, a căror culoare era ştearsă, erau lăsate.

Cei doi bărbaţi se furişară în dosul casei şi bătură la una din ferestrele pivni-

ței. Nu se auzi nici un sgomot.

Abia după ce bătură de trei ori, o feres truică se deschise pe acoperiș și un cap bărbos apăru și întrebă pe un ton grav și solemn:

— „Ce căutați aci"?

Sergiu, răspunse pe același ton:

— „Am să-ți spun ceva din partea fratelui d-tale Wasal".

— „Viu numai decât" zise bărbosul de pe acoperiș și îndată fu deschis unul din obloanele pivniței și cei doi musafiri putură intra.

După ce mai schimbară câteva parole cu portarul, Sergiu și Androvici intrară în sala ascunsă în care nihiliștii din Moscova își țineau întrunirile secrete.

In odaie nu era nimeni altul prezent, decât susnumitul Davilof, care părea să aștepte cu răbdare pe camarazii din partid.

Indată ce Sergiu îl zări pe ukrainian, sângele său începu să clocotiască, gândindu-se la o trădare posibilă. El răspunse la salutul celui din urmă c'un semn din cap și-l atacă deadreptul cu vorbele:

— „Circulă svonuri ciudate asupra d-tale, camarade Davilof".

Acesta răspunse cu indiferență:

— „Știu aceasta, camarade Vacov. Dar aparența nu e realitatea".

După o scurtă tăcere, Sergiu zise: „Cum poți să dovedești partidului că-i servești interesele cu credință? Trebue să-ți atrag atențiunea că aparențele sunt toate contra d-tale".

Davilof voi să răspundă, dar în acel moment intră acela pe care-l numiseră pe stradă Suski. Era un om scund și spătos și-i strânse cu tărie mâna lui Androvici ca unui vechiu prieten.

El ascultă cu băgare de seamă plângerile lui Sergiu, contra lui Davilof, dar, controlând dovezile pe care le produse Sergiu, trebui să recunoască, că nu sunt îndestulătoare și liniști pe acesta din urmă cu vorbele:

— „Calmează-te puțin, camarade. Nu acuza prea ușor un membru al partidului. Eu nu cred în vinovăția fratelui Davilof. Dar camarazii din Orenburg s'au ținut oare de consemnul dat?"

Davilof răspunse repede:

— „Frații noștri din guvernămintele Pekov și Riazan sunt gata. N'au nevoie decât de semnalul pe care-l va da secția Moscova pentru a merge la luptă cu totul pregătiți".

Suski se uită în jurul lui și nevăzând pe nimeni altul decât pe cei trei camarazi, zise:

— „N'a cam venit multă lume la întrunirea de astă seară. Mă duc să văd unde au rămas ceilalți".

El se îndepărtă și ceilalți trei răsfoiră niște hârtii, care cuprindeau în scris, sedințele și acțiunile partidului nihilist, în zilele din urmă.

Androvici examină liniștit situația creiată de revoluționari în ultimile zile.

Sute de crime avuseseră loc atât din partea lor, cât și din partea poliției, valori de milioane de ruble fuseseră arse, edificii fuseseră distruse; ce avea să se mai întâmple?

El căpătă aci o ideie exactă despre starea lucrurilor, căci această ascunzătoare secretă, era în acelaș timp și centrala unde se întruniau toate firele din giganticul imperiu al țarilor și de unde plecau cu o regularitate matematică, sinistrele ordine de atentate.

Toate rapoartele erau adunate și examinate aci de renumita comisiune de justiție. Multe știri erau numai o indicație sau o presupunere.

Androvici răsfoi câteva din ele:

„24 Mai: Guvernatorul Draskotin se va duce la Kaluga. Pe podul Oka între 3 și 4".

„26 Mai. Timp de a ne socoti cu monstrul de Petciov, directorul închisorii din Orenburg"....

Androvici cunoștea istoria lui Petciov și știa ce aveau nihiliștii să-i reproșeze. El ordonase, să se maltrateze atât de rău un student arestat, — care refuzase să-i răspundă la un interogatoriu — că acesta trebui să fie transportat în nesimțire la infirmeria închisorii.

Și nenorocitul raport mai cuprindea multe din acestea. Androvici se întreba care va fi sfârșitul. Fiecare victimă nouă cerea sânge nou din partea adversă și așa mai departe. Oare se va ajunge vreodată la țel în felul acesta ?

De-odată ușa se deschise brusc și portarul bărbos intră în sală, strigând:

— „Trădare, fraților! Fugiți.... Poliția!"

Cei prezenți săriră în picioare și se repeziră la o ușă de comunicație cu un gang subteran, prin care se putea ieși pe partea de delături a casei. Dar era prea târziu. In deschizătura ușii apăru chipul robust al unui ofițer din garda imperială, cu revolverul în mână.

— „Sus mâinile" ordonă el scurt.

Cei patru prizonieri rămaseră împietriți. Știau că fiecare mișcare, ar putea să-i coste viața. Erau doar proscriși. Fiecare organ al forței publice avea dreptul să împuște un nihilist, fără nici o formalitate.

— „Intoarceți-vă!" răsună porunca ofițerului. Cele patru corpuri fără voință si cu brațele ridicate în aer se întoarseră cu fața la perete.

— „Sergent, vino înăuntru cu doi oameni!" Și trei militari greoi, din gardă, intrară în cameră, făcând să răsune paturile armelor și pintenii cismelor lor.

— „Acela dintre voi, care a cerut ajutorul poliției imperiale, poate să plece. E liber!"

Davilof se întoarse cu fața spre ofițer.

Sergiu scoase un țipăt furios. El ghicise bine.... Va să zică tot Davilof era acel care.... dădea totdeauna lucrurile pe față...... El blestemă propria-i moliciune, care l'a împiedicat să-l atace cu mai multă energie.....

Dar era în zadar. Erau pierduți. Davilof știa prea multe lucruri și ar spune acum totul cu acelaș cinism, cu care făcuse, cu propria sa logodnică, să fie surghiuniți în Siberia.

Eșafodul îi aștepta. In gând își revăzu părinții, așa cum îi văzuse pentru ultima oară, acum trei ani în micul sat Ripazan. El văzuse pentru ultima oară Caucazul și Volga și toată lumea cea frumoasă. O revăzu pe Matia, așa cum era în ultima seară, mai frumoasă ca nici odată....

Ei continuară a sta tăcuți și cu spetele întoarse către ofițer. De ce nu se întâmplă nimic acum? Ofițerul imperial continuă să-i ție în respect, cu revolverul ridicat. El se uita cu privirea pătrunzătoare, la fața palidă a lui Davilof și părea să nu știe dacă trebue să-l creadă sau nu pe cuvânt.

Dar se petrecu ceva cu totul neașteptat. Ofițerul își aruncă chipiul și-și scoase mustața falsă de pe obraz.... Atunci Sergiu și Androvici se întoarseră și....

— „Suski!" strigară — mai bine zis plânseră de emoție și de bucurie se aruncară în brațele lui.

Spionul polițienesc, Davilof, căută să profite de zăpăciala celor prezenți, pentru a fugi, dar Suski îi închise drumul.

— „Nu așa repede camarade, altfel ni se mai întâmplă ceeace s'a întâmplat celor din Kiew".

Davilof era un laș și ceru iertare în genunchi. Ar fi putut să se roage unor statui de piatră și ar fi avut acelaș succes.

Suski explică:

— „Am fost la Odessa și acolo șeful îmi ceru informații asupra lui Davilof. Știți că eu îi cunosc aproape pe toți. Dar despre acest individ nu auzisem încă nimic.

Am hotărît atunci, să viu să văd la fața locului. Și vedeți că rezultatul nu e tocmai prost".

De oarece nihiliștii aflară, prin niște scrisori găsite asupra lui Davilof, că poliția îi urmăria, se grăbiră.

Când adevărata poliție imperială intră cu o jumătate oră mai târziu, în cartierul general al teroriștilor din Moscova, ea nu mai găsi decât cadavrul ciuruit de gloanțe, al lui Davilof.

Pe piept era fixată o hârtie, pe care era scris cu litere groase:

„Răzbunare pentru Matya și Dimitri".

Trad. de NORBERT

Dans modern

— Şi acum, vă voiu arăta cel mai nou dans. Figura I: D-voastră vă daţi jos de pe piciorul meu....

Automobilul misterios al lui Mister Burdick

de **Iosef Robert Harrer**

LA CHICAGO, în fața casei cu No. 44, din Meadowstreet, oprise un automobil. Era un dulap vechi și extrem de curios, a cărui înălțime nu era de loc în proporție cu lărgimea lui, astfel că însuși un om care n'avea noțiuni de estetică, trebuia să-l găsiască din cale-afară de urît. Roțile automobilului se țineau par'că într'o distanță respectabilă, de caroserie, ca și cum ar fi voit să nege că aparțin de aceasta.

Impresia totală era verde, un verde trist, care dădea spectatorului impresia unui lucru, care joacă în viața multor oameni un rol nu tocmai plăcut. Anume **„o cameră mobilată pentru un domn solid și serios"**.

N'ar fi nevoe să ne ocupăm atât de amănunțit de acest automobil verde, dacă din el nu ar fi coborît un domn foarte curios. Ușa mașinei se deschise încet și sever, ca poarta unei biserici. Canapeaua de pe care se ridicase domnul, era înaltă, ca tronul unui rege. Coborînd, cele trei trepte ale mașinei, domnul închise după el închipuita poartă a bisericei. Pe urmă făcând un semn tânărului șofeur, care ședea nemișcat și țeapăn, la volan, — se îndreptă spre casă.

Când observă privirile curioase ale oamenilor, cari se opriau, — cu toate că păreau să fie grăbiți — pentru a examina zâmbind acest vehicul excentric, domnul aruncă și el o privire spre dulapul verde, o privire atât de mângâietoare, că nici un poet liric n'ar fi putut-o face cu mai multă dragoste, când primește pentru a suta oară, o poezie refuzată de o diversă redacție.

Numitul domn însă, nu era poet liric; din contra, făcuse o invenție tehnică extra-ordinară, o invenție care.... nu dorim însă să precipităm lucrurile, ci vrem să intrăm în casă cu domnul, care a coborît din mașină.

Proprietarul acestui curios automobil a intrat deci în casă, unde a fost primit de un japonez zâmbind :

— „Doresc să vorbesc cu Mister Paley. Acesta mi-a scris să-i fac o vizită".

— „Dv. sunteți Mister Richard Burdick ?" întrebă încet japonezul.

— „Da".

— „Atunci vă rog poftiți !"

Il conduse pe Burdick prin mai multe ganguri și peste o scară îngustă într'o cameră care n'avea ferestre și era slab luminată de o lampă mică. Mister Burdick nu așteptă nici două minute, când un domn mai în vârstă — tipul americanului brutal și rece — intră printr'o ușe secretă. El se uită țintă la Burdick și-i spuse :

— „Eu sunt Paley. La anunciul meu din Moon-Post mi-ați comunicat că aveți o invenție, grație cărea cineva se poate îmbogăți... și mi-ați dat de înțeles că e vorba de un automobil.... deci ?"

— „In casa dv. există o cameră din care se poate vedea strada ?" întrebă Burdick, cu o privire ironică asupra spațiului fără ferestre. „Căci mi-am adus invenția cu mine; se află chiar în stradă".

Paley îl conduse șovăitor într'o altă odae, pe ai cărei pereți erau întinse planuri ale orașului Chicago și a altor orașe din America.

— „Poftim mai departe !" insista Paley. „N'am mult timp".

Se apropiară de o fereastră și Burdick arătă spre automobilul care stătea în fața casei și în jurul căruia se strânseseră mulți curioși.

Chiar un om neobicinuit să zâmbească, cum era mister Paley, ar fi trebuit să râdă, privind acest automobil imposibil. Astfel, nici Paley n'avu încotro și începu să râdă cu hohote. Pe urmă trase pe Burdick în mijlocul camerii și-i spuse :

— „Probabil că glumiți Mister Burdick..... asta-i invenția dv. ? Fiecare școlar din Arizona și-ar fi bătut joc de Dv., iar eu, cunoscător și sprijinitor al technicei, să vă iau în serios ?"

Burdick își aprinse nepăsător o țigară, pe urmă răspunse :

— „Dacă ați terminat cu râsul, rog să fiți puțin atent. Invenția **mea n'ar fi putut căpăta o recunoaștere mai sinceră decât prin râsul** dv., care nu râdeți la comandă. Sunteți dispus a mă asculta ?"

Paley se uită întrebător la oaspetele lui. Acesta spuse apoi cu vocea ascuțită :

— „Dv. sunteți cel mai rafinat spărgător din Chicago".

Paley sări în sus și băgă mâna în buzunar :

— „Lăsați revolverul Paley, n'am venit din partea poliției ; cunoștințele mele, le datoresc unor alte surse mai obscure..... și dacă am venit cu invenția mea la dv. aceasta am motivat-o tocmai prin faptul, că sunteți un spărgător.. liniștiți-vă. Nu trebue să aveți frică ; nu vreau să vă sustrag secretele. Planurile orașului Chicago nu mă interesează și de altfel am putea discuta într'o altă cameră, la lumina zilei.

Cei doi priviau automobilul, dela fereastră

Se înapoiară în cealaltă cameră. Burdick se duse la fereastră, scoțând din buzunar o casetă mică, pe care o puse pe pervazul ferestrei.

— „Știu Paley, că pe dv. vă interesează numai invențiile pe care le puteți întrebuința la spargerile dv. De-altfel, prin invenția mea nu vă veți îmbogăți și din nefericire nu o pot exploata nici eu singur. Cred însă cu siguranță că ne vom înțelege de minune.... deci să fim amândoi sinceri, da?"

Paley strânse mâna care i-o întinse Burdick, spunând :

— „Dar acuma să începem. Ce ați inventat ?"

— „Apropiați-vă și uitați-vă jos în stradă. Unde să meargă automobilul meu.... să se întoarcă și să ocolească odată colțul în spre Johnstreet ? Poftim !"

Și învârti un buton înăuntrul casetei deschise, întoarse o mică manivelă, și automobilul din fața casei, se întoarse și merse încet, de-a lungul lui Meadowstreet, intrând pe urmă în Johnstreet.

Paley rămase surprins.

— „Șofeurul dv., are probabil un aparat de recepție, nu-i așa ?"

Burdick surâse misterios, spunând :

— „Culoarea dv. favorită".

— „Culoarea mea favorită ? Pentru ce ?.... In fine, albastru".

După două minute, venia un automobil albastru din direcția lui Johnstreet, intra în Meadowstreet și se opria în fața casei cu numărul 44.

Burdick întoarse din nou manivelele, învârti butonul și automobilul mergea iarăș de-a lungul străzii până dispăru. După puține minute, apărea un automobil elegant, de culoare roșie închisă, la al cărui volan ședea o tânără fată.

Paley căzu înmărmurit într'un fotoliu.

— „Cred că am început să pricep".

— „Și sunteți de acord ?...

Acordul a fost repede stabilit, după un sfert de oră Burdick se ridică și spuse :

— „Viu să vă iau mâine. Detaliile le veți concepe dv. până atunci. Ințelegeți, ce vreau să spun : eu furnizez automobilul și dv. lovitura.

A doua zi, înainte de masă, la orele 9, un automobil elegant, de un galben deschis se opri în fața magazinului de bijuterii Brown, din Morissonstreet. Automobilul era de fabricație engleză. La volan, ședea un indian, care nu se uita nici la stânga, nici la dreapta, cu toate că fetele cochete care treceau, îi aruncau priviri curioase. Pe când atenția trecătorilor se îndrepta spre automobil și șofeurul lui, un domn elegant și în vârstă, — cu ochelari mari și cu mustața albă, — urmat de un tânăr ofițer de cavalerie, coborau din automobil și intrau în magazinul cu bijuterii. După cinci minute cei doi domni părăsiră magazinul și se urcară repede în mașină, care se îndepărtă în clipa următoare... Un sfert de oră mai târziu, o mașină cafenie închisă și foarte luxoasă, purtând o marcă franceză, mergea de-a lungul lui Essexstreet și se opria în fața Băncii Smith. Un domn cu aparențe de francez coborî din mașină și intră grăbit în bancă, pe când un alt domn tânăr și un șofeur părând de origine sudică, rămaseră în mașină. Gălăgia străzii înghițea pocnetul înăbușit de focuri de revolver, care pătrundea din

interiorul clădirii și nimănui nu-i păru suspect, când după câteva minute, francezul eși în stradă, se urcă repede în mașină pentru a dispare cu însoțitorul său.

In aceeaș zi s'au mai produs vizitele asemănătoare ale unui domn, care totdeauna avea o altă aparență și era condus de un alt domn mai tanăr, intrând cu el în diverse magazine de bijuterii și localuri bancare. Totdeauna acești domni veniau cu o mașină condusă de un șofeur. Cu toate că poliția, după prima spargere la magazinul Brown, a trimis pe cei mai buni detectivi ai ei, în urmărirea banditților, automobilul respectiv și cei dinnăuntru n'au mai putut fi găsiți.

Odată, era vorba de un englez, pe urmă de un francez, de un german, de un olandez, iar alții susțineau c'au văzut un automobil de proveniență americană. Șofeurul a fost când un indian, când un italian, mexican sau rus și descrierile în privința domnului în vârstă și însoțitorului său, variau de asemenea dela caz la caz. Lumea stătea în fața unei enigme, care în aceeaș după amiază a fost tratată prin lungi articole de gazetă, ținând întregul oraș Chicago, încordat.

„Indrăznețul atac la bijutierul Brown...."

„Un bandit gentleman trage focuri de revolver în interiorul băncii Smith din Essextreet, unde fură o sută de mii de dolari...."

„Banditții în automobilul francez...."

„Un automobil de lux, olandez, un șofeur negru, doi străini eleganți și spargerea dela Banca Groarty, două sute de mii de dolari dispăruți...."

„Furtul de bijuterii din Jakalstreet, banditții în limuzina roșie...."

Acestea erau entête-urile articolelor din gazetele tipărite cu litere mari. Toată lumea era enervată, poliția lucra cu febrilitate și o ceată de detectivi, cutreerau orașul Chicago, pe motociclete. Intre timp, Paley și Burdick, se opriau cu o mașină veche, verde, care avea aspectul unui dulap ciudat, în fața casei 44 din Meadowstreet. Ambii domni purtau un mare geamantan, cu care intrară în numita casă.

— „Trebue să fim prudenți", spuse Burdick" și cred că ar fi mai bine, să mai așteptăm câteva zile, cu spargerea proectată la banca Chicago.

— „De ce ?" răspunse Paley, cu un surâs subțire. „Automobilul dv. își va face datoria. Și în ceeace mă privește, puteți fi sigur, că voi scăpa ; lăsați asta în grija mea. Mașina o veți îngriji dv., Burdick. Ați lucrat admirabil astăzi.

Fiecare manivelă și fiecare buton, a funcționat ireproșabil. Vă admir. Mă amuz și acum când mă gândesc că dv. trebue să învârtiți de o singură manivelă, pentru ca automobilul englez să se transforme în decursul mersului, într'unul francez și ce delicios a fost, când însuș șofeurul indian, s'a transformat într'un șofeur italian. Totul s'a transformat aproape invizibil, exact cum merge arătătorul unui ceas.

— „Totuș a fost o mică neplăcere. Schimbarea șofeurului nu a funcționat cum trebuia; n'ați observat că la ultima spargere, când am vrut să transform pe șofeurul mexican într'unul chinez, acesta s'a schimbat numai pe jumătate ? Mi-era frică să nu observe aceasta vre-unul din polițiști. Spre norocul nostru însă, circulația automobilelor a fost atât de intensă încât am reușit să pun pe mexican la loc".

— „Ideea dv. de a pune în locul șofeurului o păpușe, adică un om mașinal, e admirabilă".

— „Da", continuă Burdick, devenind deodată trist, „da, regret că talentul și aptitudinile mele, n'au putut servi o cauză mai bună".

— „Vă rog să nu deveniți sentimental, Burdick, fiecare spărgător devine dealtfel sentimental la începutul carierei sale... și acuma porniți mai departe cu mașina, somn ușor și căutați să fiți mâine dimineață, la nouă fix, aci".

— „Nu doriți să mai așteptați încă o săptămână ?"

Mister Paley dădea din cap.

— „Pe mâine amice, pe mâine".

Richard Burdick intră în atelierul său și o oboseală ciudată îl cuprinse; căzuse într'un fotoliu și se gândia la viața, care nu-i fusese tocmai ușoară până acuma. Toate aptitudinile sale, le ținea, — poate din încăpățânare, poate din nesiguranță, — secrete. Mica avere pe care o moștenise dela tatăl său o întrebuințase pentru invențiile sale. Și acuma, după încercări de ani de zile, reușise în fine, să construiască un automobil, care nu putea fi numai pus în funcțiune prin unde electrice, dar care putea să-și schimbe în decursul mersului chiar și culoarea. Totul, culoarea, forma, înfățișarea puteau fi schimbate după dorință. Insuș șofeurul-păpușe, care n'avea alt scop, decât să stea la volan, putea fi schimbat, pe baza aceluiaș principiu.

Care întâmplare nenorocită îi sugerase gândul, să-și întrebuințeze invenția pentru scopuri banditești ?

A făcut el aceasta, într'un moment de revoltă contra omenirii, care rare ori înțelege, pe un adevărat geniu ? Richard surâse obosit și se sculă. Intră în garajul unde stătea dulapul vechi și verde al automobilului său miraculos. Cercetându-l, observă că într'adevăr mecanismul prin care schimba șofeurul, era defect și reparația necesita cel puțin două-trei zile.

Ce era să facă ? Atunci îi veni ideea de a pune șofeur femenin la volan. Aceasta va fi și mai puțin bătător la ochi, căci bandiții nu întrebuințează în general femei ca șofeur. In acest scurt timp, reuși să facă din păpușa dela volan, o fată drăgălașă, căreia îi puse o capă de piele pe cap, astfel că din obraz nu se vedea prea mult ; pe urmă transformă automobilul său vechi, într'o mașină nouă, verde și elegantă.

Răsuflă adânc și părăsi garajul.

In momentul când era preocupat să deschidă cufărul, care conținea partea sa din prada aceleeaș zile, sbârnâi telefonul. O voce de fată îi spunea enervată :

— „Richard, trebue să-ți vorbesc neapărat, viu la tine".

Ezită o clipă. Oare putea să vorbiască el acuma cu Meelie, — pe care o iubia atât de mult, — tocmai acuma, când gândurile lui se concentrau asupra altor lucruri ? Dar fata striga :

— „Să știi că viu peste 10 minute !"

Și într'adevăr veni nervoasă, tremurând.

— „Spargerile de azi înainte de amiazi au fost comise cu ajutorul automobilului tău miraculos.... Nu nega asta, Richard".

— „Da Meelie, nu o neg... ce eram să fac? Aveam nevoie de bani.... mâine totul va fi trecut.... pe urmă voi distruge automobilul, iar noi, vom putea călători în Europa, în Indii, în Japonia, unde dorești... vom începe o viață nouă".

Meelie însă dădea din cap. Il îmbrățișă pe Burdick, spontan, și plângând cu hohote, îi spuse :

— „Restitue totul, fii om bun... nu putem deveni fericiți prin spargeri. Te implor, Richard!"

Totul fu însă în zadar; el rămase ferm hotărît. Atunci ea plecă.

* * *

A doua zi înainte de amiazi, câteva minute după ora nouă, Paley și Burdick se îndreptau încet, spre ținta lor, spre banca Chicago.

— „Sunteți enervat, Burdick; vă e frică poate?"

— „Nu... logodnica mea m'a părăsit, ea știe totul."

— „Sper că nu ne va denunța", continuă Paley.

Burdick dădea obosit din cap.

— „Nu mi-e frică de asta, dar"...

Viața lui i se părea atât de goală și tristă, încât..

— „Burdick, resemnați-vă. Un bărbat ca dv. găsește pretutindeni femeile cele mai frumoase.... Acuma trebue să fiți atent. Rămâneți în automobil, iar eu voi rezolva totul, singur, în interiorul băncii. Dacă nu mă

voi reîntoarce peste 6 minute, atunci veţi pleca singur... Veţi auzi mai târziu de mine. Să n'aveţi nici o grijă".

Automobilul verde, elegant, opri în faţa băncei Chicago. Femeia şofeur şedea liniştită la volan, cu capela trasă peste ochi. Paley deschise uşa şi-i şopti lui Burdick:

— „Va să zică, şase minute!"

Apoi intră în bancă.

Burdick se uită la ceas. Secundele treceau încet. Acuma de-abia a trecut un minut. Din nou trecură 30 secunde. Deodată i se păru că automobilul său e cercetat prea deaproape, de câţiva trecători. Oare n'ar fi fost posibil, ca poliţia să-i fi dat de urmă? Se uita nervos în jurul lui. Desigur că s'a înşelat... Trei minute... patru minute...

In faţa băncii, circulaţia era mare. Lumea se ducea şi venia, automobilele se opriau lângă el, pe urmă îşi continuau mersul, iar prin aer, evolua un aeroplan. Desigur că s'a înfricoşat fără motiv, căci viaţa din jurul lui, era cea obicinuită, iar poliţiştii se puteau vedea în Chicago, la fiecare pas.... cinci minute.. unde rămânea oare Paley? Iar trecu o jumătate de minut; numai de-ar veni Paley... el însă nu veni. Deodată răsunară fluerături, douăzeci de poliţişti — erau poate chiar o sută, — înconjurau banca, a cărei poartă mare se închise de-odată sgomotos... Şase minute trecură.

Burdick apăsă pe un buton, automobilul se puse în mişcare, încet, apoi mai repede, şi mai repede... şi deodată dispăru în învălmăşala străzii. Burdick se întorcea... dar, nu era oare urmărit? Nu erau, oare, poliţişti, aceia cari îi urmăriau pe motocicletele lor?

Burdick presimţia că totul era acuma în joc. El conducea cu o viteză nebună. Şofeurul femenin se clătina şi tremura. Burdick conducea cu o siguranţă extraordinară, automobilul verde, prin străzi, poliţiştii săriau la o parte...

Şi totuş totdeauna se găsiau în spatele său. Acuma dădea într'o stradă laterală... întorcea butonul pe roşu... credea că înnebuneşte... automobilul rămânea verde, nu se schimba... acum fixa butonul pe galben, pe violet... în zadar însă, automobilul rămânea tot verde. ....Automobilul său sbura de-alungul străzii, care trecea pe lângă lacul Michigan Chicago rămas în urma lui... 60 km. pe oră, 70, 100 km.... urmăritorii se apropiau însă din ce în ce mai mult. Un glonte deodată trecu prin fereastră şi şofeurul se prăbuşi peste volan, lovit în cap...

Burdick încerca o manivelă după alta, întorcea butoanele... totul însă în zadar...

Atunci îi veni ideea să arunce şofeurul-păpuşe din maşină, pentru a scăpa cel puţin pentru câteva minute de urmăritori lui. Trebuia să mărească distanţa dintre ei. Se târî lângă păpuşe. Pe când conducea maşina cu mâna stângă, deschise în dreapta uşa şi încercă să arunce păpuşa.

Inima îi stătu pe loc, căci simţia pe mână, sânge roşu şi cald... Păpuşa lui sângera; îi rupse capa din cap. Fata se uita cu ochi întredeschişi la el, iar pe obraji îi curgeau şuvoaie de sânge....

— „Meelie, Meelie," strigă Richard.

— „Iartă-mă Richard, nu puteam altfel. M'am furişat dis de dimineaţă în garaj, am vrut să distrug automobilul, însă n'am reuşit să scot decât câteva manivele. Deodată te-am auzit venind. Am rupt păpuşa dela volan, am luat mantaua ei de piele şi capa şi m'am aşezat eu... Pentru ce am făcut asta? Ah, Richard, nu o ştiu nici eu. Mor însă cu drag pentru tine, Richard, căci te iubesc! Atât de mult!"

Apoi căzu moartă la pieptul lui. Burdick simţia că înnebuneşte de durere...

La o curbă, maşina lui gonia în direcţia lacului. Burdick luase mâna de pe volan, şi pe când strângea pe Meelie la piept, maşina verde se lovi de barieră, se rostogoli şi căzu în lac... Apa ţâşni, pe urmă se închise...

* * *

— „Scumpă domnişoară, cred că logodnicul dv. a trecut criza periculoasă a boalei... ia ascultaţi: îmi cere apă."

Bătrânul doctor se aplecă râzând asupra tânărului, care în acel moment tocmai deschise ochii şi şopti:

— „Apa ţâşnea... apa... apa...!

Meelie luase mâna lui Burdick şi pe când îi curgeau lacrămile pe obraz, îi spuse încet:

— „Ah, Richard, eşti salvat şi peste scurt timp te vei însănătoşi cu totul. Săracul! Ai avut călduri îngrozitoare"...

Invenţiile tale nu ţi-au dat pace!"

Incetul cu încetul, bolnavul îşi reveni.

— „Acuma pot?" întrebă fata, încet, pe doctor.

Acesta dădu din cap, pe urmă lăsă pe cei doi singuri.

— „Richard bucură-te, marea fabrică de automobile Opford, a acceptat invenţia ta, referitoare la conducerea maşinilor din depărtare. Ai fost numit ca prim inginer şi ai obţinut un avans de o sută de mii dolari asupra invenţiilor tale... ah, Richard, acuma ne putem căsători, acuma mizeria va lua sfârşit."

Il sărută, iar el răsuflă uşurat ca şi cum ar fi scăpat de un pericol.

— „Acum, însă, Richard, trebuie să dormi, pentru a deveni în curând complet sănătos".

Şi fericitul convalescent, adormi!...

REALITATEA

ilus ată

...iar trubadurul, şi-a'nstrunat mandola (Bessie Love dela „M. G. M.")

Atelierele „Adevărul" S. A.

ANUL IV. No. 155. — 16 IANUARIE 1930. 32 PAGINI APARE JOI

REALITATEA ilustrată

FIGURĂ DE CARNAVAL *Nancy Carroll dela Paramount*

O INOVAŢIE BINE VENITA!

D-rele Sabina şi Sidonia Florea, diplomate la Paris, au plăcerea a face cunoscut publicului femenin de la noi că, după specializare şi studii făcute la unul din cele mai renumite institute din Paris (Institut de Coupe et de Modes de Paris) au deschis seria de cursuri cu specialitatea de croit şi mode în Bucureşti. Scopul dumnealor este de a da posibilitatea d-nelor şi d-şoarelor din toată ţara — atât celor numărate în marea massă a şomerilor, (a-şi creia o nouă carieră în viaţă), cât şi a celor doritoare a-şi însuşi arta croitului şi a modelor, — pentru a putea să-şi confecţioneze singure orice model de îmbrăcăminte şi pălării. Metoda institutului este uşoară şi se bazează pe practica imediată. Exclude orice figură geometrică şi nu pretinde nici o pregătire specială anterioară.

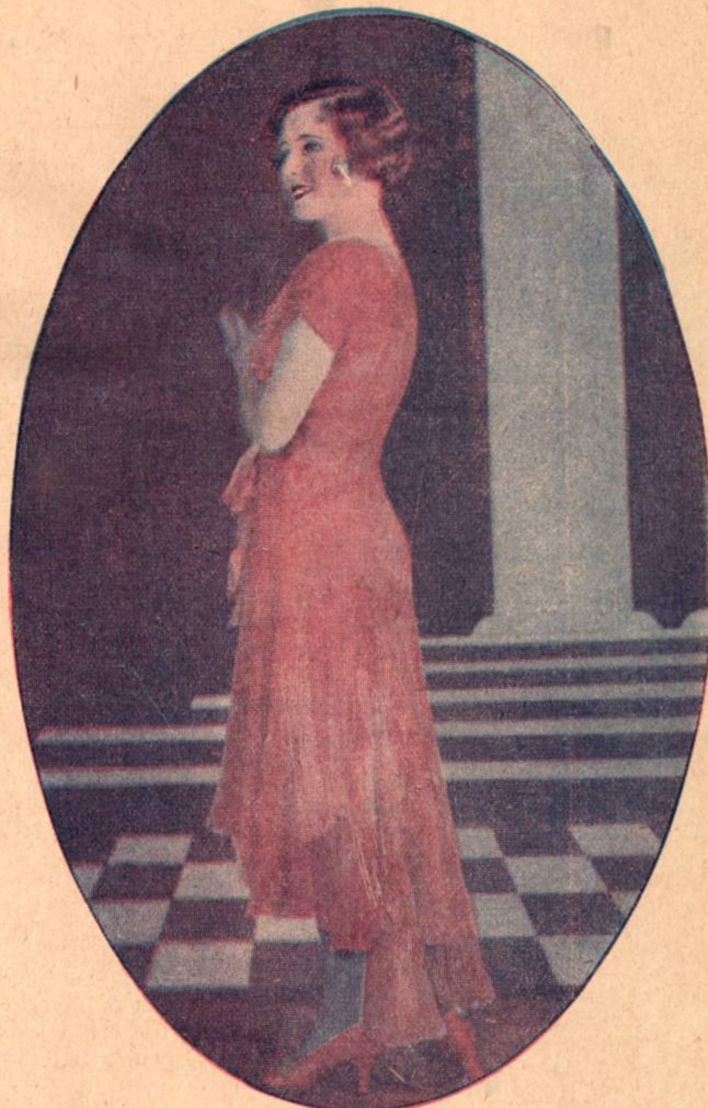
Această metodă, exprimată pe o scară întinsă la Paris, este singura care în scurt timp dă rezultate perfecte şi progresul e aşa de rapid, încât, după a 8-a lecţie, eleva reproduce modele din jurnalele de modă. Lecţiile se predau în grupuri şi în particular. In particular în limba dorită: română, franceză, germană sau maghiară. La institut, eleva îşi confecţionează propriile sale toalete şi pălării. Informaţiuni detailate se dau la biroul „INSTITUTULUI ARTA" B-dul Pache 23.

moda

Tuluri, — blănuri şi manşoane

Rochie de după amiază.

Rochie de seară.

Toalete prezentate de Jeane Arthur (Paramount)

Haină şi manşon de iarnă.

In nici o epocă a anului femeea nu-şi satisface mai bine intima ei dorinţă de transformare, de noutate, ca în frumoasele luni în care carnavalul îşi scutură clopoţeii şi frigul aşterne dantelele sale pe geamuri.

Proteu graţios, iat-o pe gingaşa fiică a Evei, când sylfidă lunecătoare pe parchete, în lumina orbitoare a becurilor electrice, înfăşurată în valuri de tul şi musselină, când dispărând sub blănuri, ca o drăguţă samoyedă, gata să-şi conducă atelajul de reni.

In ambele ipostaze femeea ştie să poarte cu eleganţă, tot ce iese din marile vitrine ale caselor de modă.

Oare în rochia de tul „fraise“ în care ne-o arată ilustraţia noastră, nu e fină şi tot odată sveltă, ca o crenguţă de coraliu? Falduri peste falduri de tul — nota modei — îi acoperă şoldurile iar mica trenă de la spate e caracteristică, pe când volanele scurte din faţă, dau întreaga libertate unui picioruş de vis, încălţat în crêpe de chine tot „fraise“. Căci marea noutate impusă elegantelor e pantoful din mătase la fel cu rochia şi cu bucla de perle mari; cine nu s'ar conforma unui astfel de detaliu ce pare un nimic şi adesea cuprinde un întreg decret al bunului gust?

* * *

Dar serata trece, luminile se sting, şi după câteva ore de un repaos bine meritat, iată pe eleganta noastră gata de plimbare, gata de-a urma cerinţele higienei, pornind pe jos, în aerul proaspăt spre şosea.

Ce va îmbrăca ea ? O cazacă cochetă, un pullover, foi plissate sau în cute, pantofi cu tocul jos. Simplicitate, armonie de culori, iată ce se cere la costumul sport, de dimineaţă.

* * *

Cu ce se înfăşoară însă elegantele, spre a se apăra de frig? Cu blănuri neîntrecute în moliciunea lor luxoasă, care înfrumuseţează şi dau nota lor de bogăţie, chiar când hermina e născută din părinţi iepuraşi şi vulpea albă, dintr'o blândă pisicuţă.

Costum cu jachetă semi-lungă, din lutră sau catifea neagră, cu guler ca de scurteicuţă, din vulpe albă, adevărată sau nu, ce importă, un puf uşor alb la ureche şi un manşon lăţos, pufos ca un căţeluş scump, ce poate visa mai mult, pentru cochetăria ei, bucureşteana?!

LAURA

REALITĂŢILE VIEŢII

Câţi oameni se căsătoresc în Europa? — Când vrea o fată să devie d-na Rokefeller. — Femeia văzută prin prisma băutorului. — Primejdia ciorapilor de mătase. — Pantalonii lordului mayor.

are că numărul căsătoriilor nu scade — dimpotrivă. O statistică recentă a dovedit că în Europa se căsătoresc zilnic 11.000 persoane. E drept că din acestea 4.000 căsătorii pe zi se celebrează numai în Rusia şi Ucraina, unde atât cununiile cât şi divorţurile se obţin extrem de uşor. Germania vine pe planul al cincilea, Austria pe al zecelea, iar România pe planul al cincisprezecelea în această statistică. Cei mai mari duşmani ai căsătoriei par a fi scandinavii.

tatistica nu ne vorbeşte de America, ştim, în schimb, că ziarele americane, publicând vestea că cea mai tânără odraslă masculină a dinastiei Rokefeller ar avea de gând să se însoare, junele candidat a primit o adevărată avalanşă de scrisori dela fete şi femei, de toate vârstele, care se declarau gata să împartă viaţa miliardarului. In prima zi după apariţia informaţiei, Rockefeller căpătă 120 răvaşe, a doua zi aproape 500 şi aşa mai departe, în progresiune geometrică. Nu numai din America, ci din lumea întreagă sosiau scrisori dela candidate nerăbdătoare.

O tânără americană însă, care-şi pusese în cap cu tot dinadinsul să devină doamna Rockefeller, o apucă pe altă cale, ca să-şi ajungă scopul. Aşteptă în faţa vilei miliardarului, pânăce acesta apăru, în maşina lui. Atunci fata se aruncă în faţa automobilului.

Rockefeller care conducea el însuşi maşina, stopă îngrozit, ridică victima în braţe s'o ducă la spital. Dar fata, care nu păţise nimic, sări de gât „salvatorului" său. Totuş n'a devenit soţia lui...

'au spus atâtea pe socoteala femeilor — indiferent de starea lor civilă şi de vârsta lor! Au fost comparate cu fel de fel de produse, din lumea vegetală, animală, cosmică! O comparaţie amuzantă este aceea a lui Cehov, femeea văzută prin prisma unui adept al zeului Bacchus şi al celorlalţi zei ai alcoolului. Iat-o:

Femeia, până la 16 ani e apă distilată. Dela 16 la 17 ani e limonadă. Dela 17—20 Chablis şi Chateau Yquem. Dela 20—23 vin de Tokay. Dela 23—26 şampanie. La 26 şi 27 Madeira şi Xeres. La 28, cognac cu lămâie. Dela 29—32 licheururi. Dela 32—35 bere. Dela 35—40 cvas. De la 40—100 untdelemn de candelă. Iar dacă luăm ca punct de plecare nu vârsta ci starea civilă în familie, atunci soţia e sifon, soacra zeamă de castraveţi, adorabila necunoscută vodca aperitivului, văduva tânără Marsala şi Porter, fata bătrână lămâe fără cognac, logodnica apă de roze, mătuşa oţet. Iar toate femeile laolaltă un vin de caucaz cumpărat dela băcănie, niţel îndulcit, niţel vopsit, niţel diluat şi niţel acrişor...

ehov a scris această comparaţie într'o vreme, când femeia conta doar până la vârsta de maximum 35—37 ani. Astăzi, comparaţia ar suna poate altfel. Şi totuş nu e chiar atât de mult, de când R. Michaelis a scris cartea ei: „Vârsta periculoasă", având ca eroină femeia la 40 ani — ultima limită a feminităţii.

Dar când e să comparăm moda de atunci, cu cea actuală, ne dăm seamă, că la această vârstă, femeia era sau mai bine zis părea în adevăr trecută.

Un medic danez însă se declară duşman hotărît al actualei mode. La un congres al medicilor din Londra, el a arătat că de câţiva ani încoace există o nouă boală la femei, provenită în urma portului ciorapilor de mătase, care nu apără în deajuns picioarele.

Picioarele se umflă, sângele circulă prost, mâinile şi braţele se învineţesc, din această pricină.

Campania medicului danez să aibă succes? Nu ne vine a crede! Moda e o regină, care nu se lasă aşa lesne detronată, nici la sexul slab dar nici la acel tare.

şa de pildă, dunga la pantaloni e o condiţie sine qua non, pentru orice bărbat elegant. D. Pearlman, primarul oraşului Hull din Anglia, purta odată, la o recepţie, astfel de pantaloni cu croiala şi dunga impecabile, care stârniră admiraţia unanimă. Fiind întrebat, la ce croitor din Hull îi confecţionase, lordul mayor spuse cu dispreţ: „La Hull?! Dar croitorii din Hull sunt incapabili să facă o astfel de pereche de pantaloni. Pe aceştia i-am comandat la Londra".

De aci mare revoltă în breasla croitoricească, din Hull. Lordul mayor primi o delegaţie a croitorilor, asigurându-i, că cu dragă inimă şi-ar face costumele la Hull, dar că până acum trei croitori din acel oraş îi stricaseră stofa, şi că el, ca primar al oraşului avea datoria să fie bine îmbrăcat. Dar onorabilii croitori lezaţi în demnitatea lor, nu se liniştiră cu această declaraţie. Atunci d-na Pearlman căută să repare cu diplomaţie femenină greşeala lordului mayor. Invită la o serată cinci cetăţeni din Hull, cei mai bine îmbrăcaţi, şi lăudă în gura mare hainele lor, în special pantalonii cu dunga impecabilă, în timp ce un stenograf nota toate cuvintele primăresei care aveau să fie reproduse în presă, pentru reabilitarea faimei croitorilor din Hull. Intrebând apoi pe cei cinci gentlemeni de adresa maiştrilor hull-ieni, cari „creiaseră" aceste costume, află că furnizorii celor cinci erau firme bine cunoscute din Londra.

Ce-or fi zis croitorii din Hull de această reabilitare, e un lucru pe care nu-l ştim.

Prilej de petreceri și nunți — carnavalul — debutul vesel al unui nou an — e o destindere din încordata și monotona luptă a vieții. Francezii scriau uneori *„carneval”* considerându-l derivat din latinescul *„caro-carnis” carne, și „levare”*, care se traduce prin „a ridica”. *Carnelevamen, carnelevale, carnevale, carneval*, ar fi, după unii filologi, transformările succesive ale cuvântului. După alții, proveniența lui e mai simplă: *„caro-carnis”* și *„vale-adio!”*

Carnavalul propriu zis, e noaptea de marțea grasă a catolicilor, ultima când se permit mâncările de dulce, dar prin extindere, s'a numit astfel timpul cuprins între „bobotează” și „miercurea cenușei”, prima zi din post — timp consacrat distracțiilor celor mai variate. La ortodoxi avem „lăsatul secului“ sau ziua care închee carnavalul, marcată doar prin mese copioase. In București — există la periferie obiceiul de „a se bate alvița”. Incolo, nimic de seamă nu ilustrează ziua aceasta, atât de însemnată în țările catolice, unde Carnavalul constituie evenimentul anului.

Aproape toate popoarele vechi au cunoscut ceremonii religioase cu petreceri analoage celor din carnavalul catolic. Intotdeauna, omenirea a căutat să concilieze setea de petreceri, cu adorarea puterilor divine, misterioase, care-o înconjurau. Serbările religioase au mulțumit deopotrivă simțurile și spiritul omului, l'au împăcat cu sine însuș și cu dumnezeirea. Carnavalul a trăit sub diferite nume, mii de veacuri. In genul lui egiptenii aveau petrecerile prin care sărbătoriau pe zeul *„Apis”*. Serbarea numită *„purim”* reamintește încă evreilor, triumful lui Esther asupra persecutorului Aman și pedepsirea lui. Germanii vechi onorau, iarna, pe zeul solar *„Freyr”:* înceta atunci orice luptă, se oferiau divinității mistreți și lumea se gătea cu verdeață, — obicei păstrat din generație, în generație până azi, sub forma pomului de Crăciun, a vâscului și *ilicelui*, cu care se împodobesc interioarele, de ziua nașterei Domnului.

Multe din caracteristicele Carnavalului, își trag origina din manifestările păgâne cu ocazia anului-nou. Cei vechi, sperau să și-l facă favorabil, prin diverse ceremonii solemne, sau vesele. Celții — bunăoară — plimbau un manechin, pe care apoi îl înecau. Duminica următoare, dansau deghizați în animale în jurul focurilor și ieșeau cu torțe aprinse, să ardă cuiburile de vespe.

Prințul Carnaval a îmbătrânit. (foto Paramount)

„Duminica tăciunilor” (dimanche des brandons — întâia duminică din post a Francezilor) a conservat — cu oarecare modificări — această moștenire ancestrală. In seara anului nou tot Celții aprindeau focul căminului cu o buturugă enormă, tradiționala „bûche de Noël“, renașterea flacărei simbolizând aceea a soarelui. Druizii — preoții Galilor — cari anunțau poporului sosirea noului an culegeau, cu furci de aur, vâscul de pe copaci.

Dela mic până la mare, luau parte la procesiunea *„taurului“;* bărbații mascați și costumați femeește, sau înfășurați în piei de animale. Intre măști se preferau acele reprezentând capete de viței. Ulterior cucerirei țărei, Romanii introduseseră și alte obiceiuri. Mascaradele deveniră mai reușite, în locul taurului, se văzură cortegii de cerbi și boi, excortând care alegorice. Insă carnavalul datorește mai puțin acestora. Veritabila lui origine trebue căutată în serbările romane date în onoarea lui Saturn.

După cum în temple s'au răsturnat piedestalurile zeilor, ca să se așeze crucifixul, iar statuele lui Isis cu Horus în brațe, au devenit „madone cu Isus“, tot așa saturnalele păgâne și-au continuat existența tumultoasă, sub un nume nou. Ele comemorau epoca de aur când zeul, gonit din cer, a trăit în Latium și a învățat agricultura pe poporul cârmuit de regele Ianus. Amândoi și-au împărțit domnia lor. Saturn înzestră pe Ianus cu darul proorocirei viitorului și cunoașterei trecutului. Din această cauză muritorii înfățișau pe ultimul cu două capete: unul privind înapoi — celălalt înainte. Inceputul lunei lui Ianus — adică „Ianuarie”, dădea prilej de petreceri latinilor, cari primeau cu entuziasm noul an — încrezători în binefacerile viitorului (revelionul nostru!) Fiecare se silia să lucreze spornic și să râdă fiindcă într'o asemenea zi lenea și tristețea ar fi fost de prost augur. Prietenii se felicitau sau schimbau daruri: faguri de miere albă, bani, etc. Saturnalele, precedau serbările lui Ianus. Ele țineau dela 16—23 Decembrie, marcând o scurtă epocă de plăceri fără frâu. Școalele și tribunalele erau închise, se aplanau certurile, nu se proceda la nici o execuție, se ertau datoriile, până și deținuților, li se da drumul. Drept recunoștință, ei veniau să depună la soclul statuei zeului, lanțurile cu care fuseseră legați. Se ridica pânza de in, ce acoperea picioarele divinității, tot restul anului. Sclavii, îmbrăcați în haine brodate cu mătase și togă albă, luau locul stăpânilor și le porunciau să-i servească, iar aceștia se executau fără murmur. Se întindeau mese bogate, care degenerau deseori în adevărate orgii. Era o străduință generală ca abundența, egalitatea și dreptatea, care ar fi domnit în timpul lui Saturn, să revină, pentru câteva zile în Italia.

Lupercalele, serbări în cinstea lui Pan protectorul turmelor contra lupilor — aveau loc în Februarie. Preoții zeului, numiți *„luperci”* aduceau sacrificii de țapi și capre, pe muntele Palatin. Imbrăcați cu fâșii din pielea victimelor — intrau apoi în oraș, dansând, cu tovarășele lor „lupercile” și loveau femeile în palmă sau pe pântece ca să aibă copii sau dacă erau fete, să se mărite. Lupercalele se sfârșiau printr'un banchet, un fel de ceremonie de purificare, pentru înlăturarea boalelor,

Un mod interesant de a se prezenta la balurile costumate. (foto Paramount)

Frumoasa Nancy Caroll se bucură de veselia Carnavalului. (foto Paramount)

Bacchanalele greceşti, celebrau misterele lui Bachus, zeul vinului şi al veseliei. Preotesele lui, bacchantele, alergau despletite, aproape goale, cu piei de tigru, încrucişate pe umăr şi foi de viţă în jurul mijlocului. Ele ţineau în mâini facle arzânde sau *„thyrsul"*, un fel de băţ terminat la vârf cu o ghindă, în jurul căruia se încolăceau iederă şi frunze de viţă. Bacchantele săreau şi jucau, scoţând ţipete ascuţite de *„Io Bacche!"* Prezentau alegoria vieţii zeului rubicond, care cutreerase lumea cu o armată de bărbaţi şi femei înarmaţi cu „thyrsul" şi astfel cucerise India. Tot el arătase oamenilor să cultive via şi ca să-şi exprime gratitudinea aceştia îl slăveau în procesiuni destrăbălate, pe placul său! In frunte, alergau *„menadele"* atât de excitate şi de furioase, că sfâşiau pe cei cari îndrăsniau să nu ia parte la cortegiu. Urmau satyri sgomotoşi, bacchante, nymfe, aegipani şi sileni, unii călare pe măgari, majoritatea beţi, gesticulând desordonat în sunetele tobelor şi ţimbalelor. Se sacrificau ţapi înghirlandaţi cu foi de viţă şi o coţofană făcându-se aluzie la puterea vinului care isbuteşte să schimbe pe om în paserea de acest soi. La început, bacchanalele nu se serbau decât ziua şi luau parte numai femei de condiţie bună. Mai târziu s'au admis şi bărbaţi la aceste serbări, care se prelungiră şi noaptea, astfel că degenerară curând în spectacole obscene şi triviale. Ca şi saturnalele ca şi lupercalele, serbările acestea — embrionul carnavalului — erau de o licenţă revoltătoare. Totuşi morala creştină se acomoda repede cu ele.

Carnavalul primitiv creştin începea la 25 decembrie şi se termina la bobotează, când actualul abia începe. Carol cel Mare se hotărî să suprime mascaradele, care se sfârşiau mai totdeauna cu bătăi în regulă, sau crime, dar nu reuşi. Asemănarea cu *„Saturnalele"* era aşa de frapantă, încât în secolul al XIII-lea, papa Inocenţiu al III-lea,

Mod drăgălaş de a se costuma, (Lilian Roth dela Paramount)

se văzu obligat să intervină, ca să pună capăt acestor manifestări scandaloase în opoziţie cu morala creştină. Valeţii îşi ungeau obrajii cu funingine şi-şi dădeau aerul de stăpâni, iar lipsa de pudoare şi dansurile şi risipa banchetelor, întreceau măsura. Ceea ce e mai curios, însăşi preoţii se aflau în capul procesiunilor obscene, cu toate interdicţiile conciliilor şi ale papei.

Pe la mijlocul secolului al XV-lea, facultatea de teologie din Paris caută să pună stavilă libertăţilor exagerate ale Carnavalului, care devenise tot mai burlesc, şi licenţios. Evul mediu însă, se silea să-l lungească cât de mult posibil! Procesiunile nu mai conteneau; dela Crăciun la Bobotează se obişnuia — chiar, în incinta bisericilor — curioasa serbare a *„Nebunilor"* căreia, în unele localităţi i se spunea *„a Inocenţilor"*.

Procesiunea *„Regelui Réné"* din secolul al XV-lea, amestec de personagii mytologice şi biblice, împăca antichitatea cu creştinismul. Acelea a *„Vulpei"* la Paris, a *„Scrumbiei"* la Reims, a *„uriaşului Gayant"* cu familia, la Donai, erau celebre.

Din secolul al XV-lea carnavalul italian începe să se impună prin originalitatea sa somptuoasă, influenţând chiar pe cel francez. Enric al III de Valois se deghiza, cu mignonii din suită şi străbăteau, mascaţi, stradele Parisului. Costumul favorit al regelui era de *„Pantalon venetian"*, (numele unui personaj al comediei italiene). Distracţiile acestui monarh, care purta cercei, inele şi se farda ca femeile, constau din farse grosolane: fie că arunca în noroi pălăriile doamnelor, fie că lovea cu bastonul trecătorii.

Urmaşului său la tron, popularului Enric IV îl plăcea să conducă mascarada *„Vrăjitorilor"*. Mascaradele făceau furori: numai nobilii aveau dreptul să poarte măşti dar, în timpul carnavalului, se dădea favoarea aceasta şi vulgului, care profită cu prisosinţă. Până şi mijlocul postului, ziua de *„mi-carême"* ocaziona divertismente felurite, serbată fiind ca o continuare a carnavalului. Intre altele se alegeau *„regi"* şi *„regine"*, cum se aleg astăzi. Supuşii lor, de o zi, îi plimbau în triumf şi închinau pahare peste pahare, în cinstea suveranilor efemeri. Ucenicii parisieni, novici în meserie, trebuiau să sărute *„la truie qui file"*

(Continuare în pag. 6)

(Parodiând pe Chaplin) două figuri de Carnaval: Miriam Seegar şi Lillian Roth. (foto Paramount)

OTRĂVITOARELE DIN SZOLNOK

Palatul de Justiţie din Szolnok, unde se desbate procesul otrăvitoarelor.

Dr. Juliu Fuchs, preşedintele tribunalului, examinând sticluţele de arsen, care-au slujit la otrăvire.

Chiar în inima Ungariei, la câteva ore depărtare de Capitală, s'au petrecut, timp de decenii crimele cele mai mari şi mai grozave, pe care le-a înregistrat cronica poliţistă, a ultimelor secole. In satele mari, din ţinutul Szolnok, mureau oamenii de o moarte subită şi tainică; bărbaţi, cari câteva ore mai înainte au dansat la sunetele muzicilor lăutarilor, cădeau cu un ţipăt de durere şi în câteva minute erau morţi. Nimeni nu ştia ce s'a întâmplat cu ei. Incepură să circule tot felul de svonuri, care au ajuns până la urechile prefectului. Dar aceste versiuni erau atât de fantastice, încât nimeni nu voia să creadă în verosimilitatea lor. Conducătorul ţinutului a primit o avalanşă de scrisori anonime, în care se povestiau lucruri îngrozitoare: despre oameni cari mureau otrăviţi, ca muştele, omorâţi de rudele lor, cele mai apropiate. S'au dat nume, s'au citat cazuri, dar domnii din stăpânire râdeau; ei socoteau toate drept clevetiri fără sens. In cele din urmă, scrisorile nici n'au fost deschise şi s'au adunat in teancuri. Dar în satele din Szolnok, moartea făcea mai departe rondul ei spăimântător.

Până când, într'o bună zi, bănuelile devenirâ atât de concrete, încât parchetul din Szolnok hotări insfârşit să iasă din rezerva de până atunci. Jandarmii începură să cerceteze şi procesele verbale, pe care ei le alcătuiră, au format cel mai sguduitor film de cinema. Femeile din Naghyrev, Tiszakört şi din toate celelalte sate, cum le chiamă, timp de 20 de ani şi mai bine, şi-au suprimat pur şi simplu bărbaţii. De îndată ce una dintre ele era rău tratată de soţul ei, de îndată ce bărbatul stătea în calea aventurilor ei de dragoste, imediat ea îi dădea o doză puternică de arsen, în mâncare, şi scăpa de el.

Dacă voia cineva să moştenească repede rudele, otrava era mijlocul cel mai minunat pentru asta. Dacă soţul sau iubitul nu mai era corespunzător idealurilor amoroase ale femeii, câteva picături de otravă şi locul rămâne liber, pentru un urmaş mai tânăr. Copiii nedoriţi sunt expediaţi la iuţeală, pe lumea cealaltă, uneori chiar în ziua naşterii, alteori deabia mai târziu, când mama din creşterea lor observă îmbătrânirea ei. Aviditatea după ţarină şi patima au fost cele două tendinţe care au umplut viaţa acestor femei şi le-au împins, cu o forţă demonică, pe calea crimei.

In Iunie 1929 au început în Szolnok, în special în Naghyrev, cuibul otrăvitoarelor, arestări în massă. Zilnic vaporaşul depe râu ducea grupuri întregi de femei, până în capitala judeţului, la închisoare, zilnic se deschideau, în cimitir, mormintele, spre a se cerceta cadavrele, care conţin urme din arsenul ucigător. In 42 de cazuri s'au stabilit neîndoios cazuri de otrăvire. In realitate numărul jertfelor e mult mai mare, probabil că trece de o sută. Nenumăraţi locuitori din Naghyrev şi din ţinuturile înconjurătoare, au fost ascultaţi, cam 50 dintre ei acuzaţi de omor, prin otrăvire, sau de complicitate. Cele mai multe crime au fost făcute de către moaşa Susy Olah, care chiar înaintea arestării ei s'a sinucis, smulgându-se astfel justiţiei pământeşti. In sarcina ei sunt puse nu mai puţin de o sută de otrăviri; ea îşi alcătuise o adevărată fabrică de otrăvuri şi vindea arsenicul, cu preţuri fixe ,care variau numai cu starea materială a clientelor.

Patruzeci şi şase de persoane sunt actualmente arestate, dintre acestea numai la judecătoria cercuală din Szolnok sunt treizeci şi patru. Răsfoind actele din dosar şi aflând cri-

Procurorul dr. Kronberger (la stânga) şi apărătorul dr. Viragh

Dela stânga la dreapta: acuzatele Holyba, Sebestyen, Lipka, şi Köteles. Cea de a treia a fost condamnată la moarte, celelalte la muncă silnică pe viaţă.

In timpul prânzului, prizonierele se primblă în curtea unde va avea loc şi execuţia celor condamnate.

Foto Rübelt, Arfo

sculptată în piatră, pe una din casele târgului de sfecle. In râsetele mulțimei, ucenicul era împins cu nasul într'însa și de voie, de nevoie, trebuia să-și achite obligațiunea. In alte părți, copiii fugăriau bătrânele, cu săbii de lemn; iar pe 'nserat, se duceau la marginea vr'unui râu, modelau din pământ, o babă a *„mi-carême"*-ului, o ciopârțiau cu armele lor și o aruncau în apă.

La Bourges — un manechin care reprezenta pe această bătrână, era tăiat în bucăți.

In prima duminecă a postului — se celebra la țară *„sărbătoarea tăciunilor"* vestigiu celt — cu reminiscențe din lupercale. După apusul soarelui bărbații colindau livezile, câmpurile și viile cu torțe de paie aprinse, scuturându-le între ramurile pomilor, în vreme ce femeile și copiii puneau cunune de paie, în jurul trunchiurilor. Se înfigeau și în ogoare, cruci de lemn toate însoțite de cântece și dansuri. O masă, cu prăjitura nelipsită a carnavalului *„beignets"*-urile, încheia mi-carême-ul.

Dar să revenim la carnaval! Parisul, se fălea cu o datină reușită care contribuia la succesul petrecerilor: procesiunea *„boului gras"*. Antichitatea cunoscuse o manifestare similară: serbările *„zeului Apis"* la egipteni și procesiunea taurului la Celți. Secolul al XV și al XVI introduse o inovație: *„boul cu viole"*. Cortegiul măcelarilor, plimba, în sunetele violelor, un bou, împodobit cu ghirlande de flori. Intr'un an trandafiri, într'altul frunziș... găteala varia la fiecare carnaval. Pe spatele animalului, acoperit cu un covor scump — stătea un copil — *„regele măcelarilor"* — costumat uneori în amoraș. O gardă de băeți măcelari, îmbrăcați în haine de fantezie, îl escortau călare sau pe jos. Unii conduceau boul de coarne, ceilalți cântau din viole, surle și tobe. Convoiul ,se opria în dreptul locuințe persoanelor de seamă, apoi cutreera întreg orașul. Revoluția îl desființă. Reapăru însă în 1805 și chiar poliția imperială reglementă costumele recunoscându-i, astfel, un caracter oficial. Măcelarii, erau ținuți să poarte pălăria epocei lui Enric al IV-lea, cu panașul în culorile naționale și o mantie roșie, ca purpura, brodată cu aur. Restul procesiunei era format de un număr stabilit de mameluci, sălbateci, greci, romani, în armuri, cavaleri francezi, spanioli, turci — până și doi chinezi — toți cu atributele meseriei măcelarilor. In 1822, amorașul care-și rupsese gâtul în repetate rânduri, căzând de pe spinarea vehiculului lui însuflețit, fu așezat pe un car luxos și i se dădu o suită numeroasă, din zeitățile Olympului. Cu începere din 1845, se botează cortegiul cu ultimele nume celebre din literatură, artă sau politică: *„Moș-Goriot"*, *„Monte-Cristo"*, *„Sebastopol"*, *„Magenta"*. Sub al II-lea Imperiu, fastul lui se mări considerabil, grație unei subvenții importante. Evocațiunile răsboinicilor din alte timpuri, sporiră, odată cu înmulțirea carelor alegorice și a „boilor grași". Apogeul îl atinse în 1866, un *„uriaș"* cu mecanism ingenios. Dar dela culme la prăpastie e un singur pas. Splendoarea ultimelor defilări îi fu cântecul lebedei. 1870, anul isbucnirei răsboiului franco-german puse capăt, pentru totdeauna acestei datine parisiene.

In secolul al XVI-lea *„boul cel gras"* împărțise succesul carnavalului cu *„momonii"*. Trupa lor era mâsgălită pe figură cu făină sau cărbune, atunci când nu purta măști de carton. Urmați de lachei, cu facle și muzicanți, intrau neinvitați, prin casele oamenilor, mai ales unde se afla lume, dansau cu domnișoarele și oferiau bomboane cucoanelor, în timp ce valetii se încăerau cu servitorii gazdei, si devastau cămările. Fiindcă ultimii furau ce le cădea în mână, provocând scandaluri și primii tulburau liniștea cetățenilor, parlamentul interzise fabricarea măștilor de hârtie ,care făceau imposibilă identificarea vinovaților.

Carnavalul însemna paradisul pe pământ: ștrengarii se țineau de farse, pungașii operau la adăpost, chefliii o duceau din petrecere în petrecere, iar restul populatiei se distra cu spectacolul neobișnuit ce-l oferiau stradele. Femeilor bătrâne — constituiau victimele acestor serbări — li se acățau petice murdare de rochii, li se scria cu cretă pe spate, si altele de acestea.

Insă, recordul batjocurilor nu-l detineau ele: era apanagiul sărmanilor încornorați și al bărbaților mototoli, bătuți de neveste. Li se făcea onoarea să fie conduși cu alai, în piață, unde în glumele ironice ale spectatorilor, se treziau aruncați în sus cu păturile, ca niște mingi. Alte-ori câte un manechin de pae, reprezenta chipul naivului soț. Un vecin, călare deandoaselea pe un măgar, parcurgea orașul, înconjurat de măști înarmate cu ustensile culinare — strigând în gura mare numele celui înșelat. Nu era desigur un mijloc radical, ca soțiile să nu-și mai încornoreze bărbații, dar o calitate tot avea: punea în gardă pe soți, să-si controleze mai des fruntea și să deschidă ochii — dacă nu de altceva, de frica ridicolului!

Tendintele acestea satirice, cam triviale, ale carnavalului, au fost accentuate și de teatru. Actorii dela teatrul *„de Bourgogne"* si în deosebi cei din confreria *„Les sots"* si *„Les enfants sans-souci"*, cari dădeau reprezentații foarte gustate — *marțea grasă*, în Halle — biciuiau moravurile în farse —piese burlești indecente. Marțea grasă era punctul culminant al Carnavalului: la Paris membrii curței jucau zaruri, pe biroul grefierului, în fața publicului, adunat să-i privească. Din secolul al XIV. până la jumătatea secolului XVII-lea, în marțea grasă, procesiunea *„La mère folle"*, din Dijon avea numerosi admiratori. Nobilii și burghezii înstăriți, se deghizau și cutreerau stradele, suiți în care și cântând cuplete libere, cu subiecte din evenimentele importante ale orașului.

In aceiaș zi — la Dorat — înainte de prânz, tinerii căsătoriți și preoții, hirotonisiți în cursul anului, cumpărau un porc, pe care-l distribuiau săracilor, la ușa unei biserici.

La Brest se purta prin oraș un manechin de pae, gătit cu sardele și cozi de morun; după aceia îl aruncau în mare.

In 1715 o ordonanță a regentului Philippe d'Orleans institui balurile mascate ale Operei, la Paris: ele aveau loc de trei ori pe săptămână, începând din Noembrie, până la sfârșitul Carnavalului. Reusita lor întrecu așteptările. Revoluția le suprimă, dar îndată ce se potoli furtuna ele reîncepură și cei, cari trecuseră prin clipele sumbre ale „teroarei", le găsiră mai savuroase ca altădată. In secolul trecut — în capitala Franței — afară de carele alegorice și mascaradele politico-satirice — toate vechile obiceiuri se pierduseră.

Actualul carnaval parisian, destul de banal, oglindește, ca și în alte țări, mentalitatea locuitorilor: e spiritual, ușuratec, cu nota de libertinaj caracteristică poporului francez, căruia îi plac femeile, vinul și glumele picante.

In Anglia aproape nu există: nu se obișnuesc manifestații publice, în afară. Doar balurile mascate, ca și la noi înveselesc tineretul, în cercuri restrânse.

In Spania, mascaradele nu sunt reușite: lipsește hazul francezilor, ardoarea italienilor, chiar comicul greoi dar din toată inima, al germanilor. Programul, are în frunte nelipsitele lupte de tauri. La Madrid, se expunea privirei trecătorilor un manechin cu înfățisarea unei bătrâne (vecinica bătrână, obiectul de glumă al carnavalului!!) poreclită *„la reine cuaresma!"* Atributele regalității ei erau o inovație fericită, în acest gen și pe deasupra comestibile: un praz îi servea de sceptru; spanacul și măcrișul i se împleteau în coroană, mai ușoară decât dacă ar fi presărată cu nestimate. Vestmintele ei în aceeaș notă îi acoperiau corpul înzestrat cu șapte picioare, numărul săptămânilor din post. Această bizară regină, era condusă seara în mijlocul cântecelor și luminelor de torte — într'o casă, destinată s'o adăpostească. In fiecare săptămână, i se tăia câte un picior până când, în Sâmbăta mare, tot seara, era decapitată apoi, sfărâmată în piață.

Germanii aveau, în Evul mediu, un carnaval bogat în distracții; piesele bufone, reprezentate în piețe, constituiau „pressa" vremei, mai ales cea scandaloasă. Inainte de răsboi *Jules Huret*, care-i vizitase îndelung, pretindea că mai ales în Bavaria, aceste serbări erau un mijloc sigur pentru creșterea populației, nu a celei legitime.

Balurile înecate în bere și dansurile alternând cu degustarea crenviurștilor, caracterizează carnavalul german.

In Bavaria există obiceiul ca în prima zi din post-*„miercurea cenușei"*, să se lovească trecătorii, unul pe altul, cu săculețe pline de cenușă. Dealtfel atunci — în genere — catolicii se duc la biserică dimineața și preotul îi atinge, pe frunte, cu o cruce, al cărei capăt e muiat în cenușă, rostind cuvintele: „Din cenușă ai venit, în cenușă te vei întoarce".

In anumite localități ale Bohemiei ,dacă se cunună o pereche în timpul carnavalului, are loc o ceremonie pe cât de amuzantă, pe atât de ciudată. Un cocoș îngrășat dinainte, e îmbrăcat cu pantaloni, o mantie și glugă roșie, apoi judecat, ca la tribunal. Doi asistenți simulează pârâții; un altul, judecătorul, citește dintr'o carte sentința și cu asentimentul general, îl condamnă la moarte. Osânditul e condus, cu muzică, în piață, la locul supliciului, unde îl așteaptă călăul, îmbrăcat în roș, cu cuțitul pregătit. După ce lumea cere ertare condamnatului se împlinește execuția în sunetele solemne ale fanfarei. Capul revine de drept pârâților; restul e mâncat acasă de nuntași.

In Belgia sunt renumitele procesiuni ale uriașilor: *„Jan et Mieke"* la Bruxelles, la Anvers *„Druon Antigon"* și carele alegorice cu balene, delfini etc... Măștile vesele, se bombardează cu *„pepernoten"* un fel de prăjituri cu miere.

Distracțiile burlești au avantajul să fie gustate de majoritatea publicului — marea massă — care copleșește numărul rafinaților și astfel numai în anumite centre mondene, unde preponderează finețea aristocrației cosmopolite, s'au putut desvolta petrecerile elegante și vesele în acelaș timp. Pe timpuri asemenea centre erau Venezzia și Roma — azi a rămas Nissa.

Venezzia, patria celor mai fastuoase serbări într'un cadru poetic — era regina Carnavalului. Iluminații feerice, serenade din gondole, baluri mascate, costume sclipitoare, în palatele istorice încărcate cu bogățiile renașterei, mascarade, reprezentații teatrale, artificii, jocuri de noroc, toate, făceau ca iarna să treacă la fel ca într'o viziune de basm. Acum carnavalului venețian i se aplică versurile poetului: „S'a dus viața falnicei Veneții, N'auzi cântări, nu vezi lumini de baluri, Pe scări de marmoră, prin vechi portaluri, Pătrunde luna, înnălbind pereții. Cu glas adânc, cu graiul de sibile, Rostește lin, în clipe cadențate: „Nu'nvie morții, e 'n zadar, copile!"

Florența medicisilor libertini avu și dânsa epoca de strălucire și tot astfel Roma. Străinii se îmbulzeau să petreacă; iar localnicii își dădeau silința să răspândească faima carnavalului lor, prin noutăți din ce în ce mai atrăgătoare. Ultima seară la Roma, e o mare instelată de licăriri, fiecare ține în mână o mică lumânare aprinsă *moccoletto* și încearcă să o sufle pe a vecinilor, apărându-și flacărea proprie. In noaptea „marței grasă" se îngroapă un manechin, simbolizând „Carnavalul". Bătăliile de flori și confetti, mascaradele, carele alegorice, cavalcadele — mai există și azi, dar ca o umbră a celor ce-au fost.

Cavalcade de o bogăție neînchipuită — conduse de cele mai importante figuri ale epocei, — vânători princiare, baluri mascate, banchete somptuoase, toate au cunoscut, în timpul renașterei o glorie fără egal.

Inainte de răsboi și de câțiva ani în urmă, carnavalul dela Nissa — singurul — mai continuă tradiția aceasta. Sub cerul senin — între mimozele trandafirii scăldate de soare — carnavalul din Nissa are un farmec special cu care nu pot rivaliza celelalte.

Dominourile colorate se isbesc în vălmășagul de *„pierrot"*-uri, *clovni*, *„arlequin"*-i, *„colombine"* sau *„pierette"*, cari calcă pe un covor gros de confetti. Carul *„prințului Carnaval"* poartă culorile lui heraldice —altele în fiecare an: albastru și argint, aur și verde, orange și roș ș. a. m. d. Steagurile, bandierele, panglicele, stofele costumelor, totul arborează culorile carnavalului. Balul operei deasemeni! Prințul Carnaval domnește zece zile; ultima e marția grasă. Arhitectura locuinței care i se construește să-l adăpostească, variază, dar fastul rămâne acelaș. Duminica, când își face intrarea, în orașul supușilor săi, Nissa e în delir. La orele două, după amiază între tribunele aranjate pe avenue Massena, sosește Prințul Carnaval. El e aclamat — primit în sunete orchestrale cu cântece, cu serpentine și confetti. Doamna Carnaval îl urmează în defileul măștilor ,care caricaturizează persoanele însemnate, sau pe vizitatorii iluștri.

In 1909 Carnaval își făcu apariția într'un aeroplan (ultima noutate sensațională a vremei). Dar cum technica acestor aparate sburătoare era departe de a egala pe cea la care au ajuns azi, prințul prudent luase și o mătură cu care sboară vrăjitoarele și un evantail să răciască motorul dacă l-ar fi apucat căldurile și ar fi amenințat cu vre-o pană...

In 1910 faimosul Chantecler luă parte la cortegiu și fu premiat, căci

Culisele bobotezii

Cheiul e înţesat de lume. Trupurile sunt crispate de frigul ce se strecoară pe sub haine ca o alunecare de şerpi reci. Dar suferă spectatorii căci vor să vadă vechea ceremonie a bobotezei.

Patru oameni se oferă să scoată crucea. Sunt aceiaşi patru, din toţi anii. Inainte erau cinci. Unul a murit de bătrâneţe, şi au rămas patru, care au făcut un fel de trust al acestui pios match tradiţional.

Iată-i pe ţărm, în cămăşi, deşi e frig rău. Sunt antrenaţi la sportul acesta. Regentul a svârlit crucea în apă. Cei patru aşi se reped...

Când apa e mai caldă, — se întâmplă în unii ani, — se afundă până la gât, făcând o bae generală. Asta amuză publicul asistent, în care scop, înotătorii dau din mâini şi din picioare, fac „melée", — deşi dau cu picioarele de fundul apei.

In anii însă când gerul e prea aspru, ei nu cutează să intre decât până la genunchi, iar bălăceala e mult redusă ca durată.

Dacă ceremonia aceasta s'ar petrece la un popor de pariori cum sunt americanii, cu siguranţă că pescuirea crucii ar fi prilej de încheierea a multor rămăşaguri.

Dintr'un sentiment pios faţă de cruce, la noi nu se fac astfel de pariuri. In schimb însă, cei patru pescuitori de cruci, cam „aranjază sosirea", cum se zice la cursele de cai. Se pare că s'au învoit între ei, să ia pe rând, premiul: anul ăsta, unul, la anul altul, şi aşa mai departe. Când nu e rândul său, tânărul care a prins crucea, o trece pe sub apă moşului al cărui rând este să o scoată...

Când es din Dâmboviţa, cei patru culegători de cruci tremură cu ţăcănit din dinţi: s'ar crede că pneumonia e gata. Dar nu numai că aceşti recordmeni sunt antrenaţi, cu duşuri reci, din vreme; dar îndată ce crucea a fost scoasă din apa plină de păcură şi predată reprezentantului Bisericii, internii dela „Salvare" îi înfăşoară în blăni groase, cum se drapează coniţele care es dela bae, în halate de eponj, şi-i duc într'o ambulanţă automobil. Cu maşina „Salvării", ei pornesc la sediul acestei societăţi, care nu e departe, tot pe cheiu, şi acolo li se fac masagii, bae caldă, li se dau ceaiuri fierbinţi, ţuică fiartă.

Cei patru culegători de cruci primesc în dar vestminte şi obiecte casnice, şi astfel se împlineşte această datină, al cărei aspect vizibil a rămas acelaş de ani şi ani, dar ale cărei culise s'au modernizat, cu trucaje sportive şi auto-ambulanţe....

S. V.

Cei patru...

Oficialitatea la serbarea bobotezei

Mulţimea care vrea să vadă ceremonia botezării crucei

Carnavalul

(Urmare din pag. 6)

cavalcadele, cursele de măgari şi carele alegorice, concurează la premii!

Marţea grasă inseamnă ziua funebră a Carnavalului! Stropit cu gaz, umplut pe dinăuntru cu câlţi, monarchul arde ca un şoarece. In cap i se aprinde deodată un foc de artificiu, în formă de nimb.

Intr'o zi de Carnaval se consumă la Nisa zeci de mii de kg. de confetti. Măştile te prind în curent şi e imposibil să rezişti veseliei generale. Deghizările cele mai variate — unele noi, altele tradiţionale — fac pe mulţi să-şi uite un moment necazurile. Nelipsita *„nuntă a legumelor" figurează* întotdeauna, descreţind frunţile posomorîte: Primarul e înfăţişat printr'o varză, notarul e o ridiche, castravetele şi tomata sunt mirele şi mireasa, sparanghelul domnişoara de onoare, cavalerul ei e prazul, iar cicoareao capătă rang de mamă soacră. Ridichile de lună înfăţişează copiii cari ţin trena miresei!! Festivităţile Carnavalului, după cum am arătat mai sus, se prelungesc şi în post. Mi-carême e ziua când reginele Parisului sunt purtate în triumf, pe marile bulevarde. Pe tronul său efemer, Regina reginelor, cu sceptrul în mână şi diadema pe cap, le domină, din înălţimea carului. La primărie şi la Elisée se fac popasuri şi regina primeşte daruri din partea preşedintelui consiliului municipal, apoi a preşedintelui ţării. Costumele ei şi a domnişoarelor de onoare, fie că reprezintă o epocă istorică, fie că sunt fanteziste, excelează prin somptuozitate şi gust.

Concursurile de frumuseţe universale au făcut să scadă renumele „reginelor" de odinioară. Cine ştie cât vor mai dăinui şi aceste obiceiuri!! Nu e exclus să dispară curând, cum au dispărut atâtea altele, pe care doar literatura şi ecranul le mai învie, într'o evocare de o clipă.

O AVENTURĂ TRĂITĂ

— „Cum? Trăeşti în Bucureşti şi nu ai fost încă la Catacombe? — mă întrebă într'o bună zi, prietenul M.

— „Nu!... N'am fost!...

— „Este cel mai elegant local de petrecere din Bucureşti!... Intr'un admirabil cadru, reuneşte luxul cel mai fastuos şi eleganţa cea mai distinsă. Luminile variate, dau localului, aspect feeric de bogăţie. Şi apoi dragă, nişte femei...

— „Trebue să mergi cu noi, chiar mâine... Dar ştii... acolo nu intră oricine. Vine numai lume bună... E misterios... Nu poate intra decât câte unul singur... Inţelegi, frica de scandal... E un portar, care nu-ţi dă drumul, decât după ce ai rostit o parolă. Dar mergi, nu?"...

— „Bine!... Mâine merg cu voi!"

* * *

O zi oribilă de iarnă. Viscol puternic, ninsoare. Pe stradă, trupuri sgribulite se înghesuiau în paltoane. Felinare electrice, concurând cu fare de automobil, spărgeau spaţii de întuneric, înnecându-se apoi brusc, în umbră.

Prietenii mei — patru cu mine — ne întâlnirăm la 8 jum.

Ne-am suit într'un automobil, al cărui şofeur era iniţiat despre escapadă.

— „Plăteşte tu şofeurului!... Trebuie să-i dai banii înainte — spuse prietenul şi completă apoi:

— „Restul, ne priveşte pe noi!...

— „N'aţi mai fost de mult pe la Catacombe, coane Liviu!... grăi şofeurul.

— „Nu!... Apoi, arătând spre mine Liviu spuse: — „Uită-te bine la domnul, pentru ca să-l recunoşti cu altă ocazie.

— „Au mai făcut ceva inovaţii, Robert?...

— „Da coane Liviu!... Au deschis o sală nouă de dans, au adus un jazzband de negri...

— „Ei bravo!... Mă băieţi, numai să nu vă îmbătaţi, continuă grasul Liviu. Şi nu uitaţi: Oricine vă întâlneşte, orice v'o spune, voi răspundeţi Nagasaky! Şi cred că ştiţi că nu putem intra decât câte unul! Eu o să mă duc întâi să-l aduc pe Mandache".

— „Pe cine?

— „Pe Mandache!...

— „Dar cine mai e şi ăsta?...

— „Cum? Nici de el n'ai auzit? Cel mai grozav băutor din Bucureşti!... Când eşti în tovărăşia lui, ştii sigur că nu te plictiseşti!... Nu e aşa Robert?...

— „Aşa-i, coane Liviu!...

— „Ia spune Robert, cât bacşiş scoţi tu de acolo?...

— „10—15.000, pe lună coane!...

— „Bravo băete!"

— „Mă Ionele, ai să rămâi paf, când vei vedea ce e acolo!...

Şi iar săriră toţi să mă convingă de luxul, feeria şi poezia catacombelor.

Insfârşit ajungem. Departe, la şosea, peste drum de vila Minovici. Limbi de metal, ciocneau pereţi cristalini, cari se distrau legănându-se pe vânt. Clopoţei.

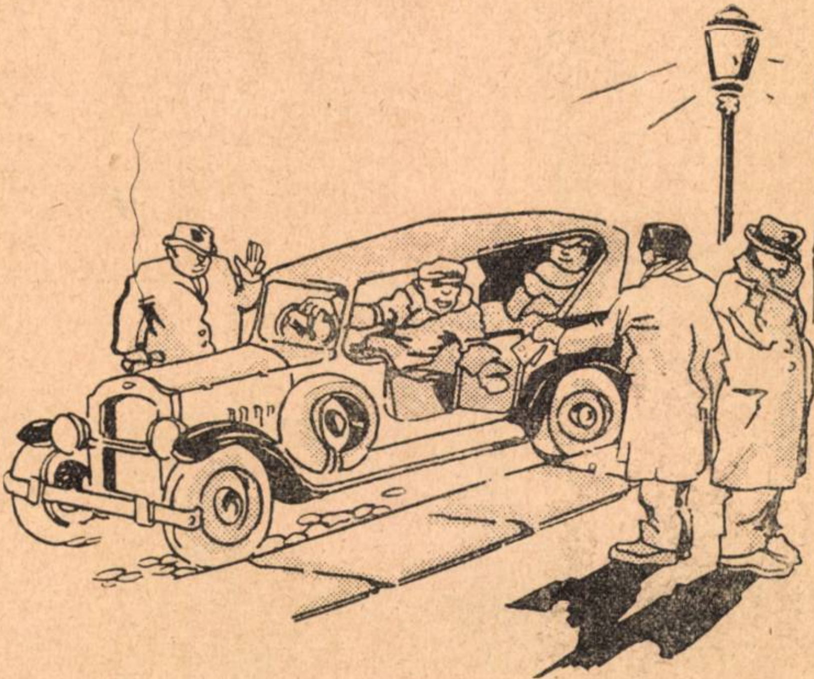
Coborârăm, unul câte unul. Liviu rămase în maşină.

— „Atunci ne-am înţeles!... Oricine v'o întâlni, orice v'o spune, voi răspundeţi Nagasaky. Şi omul vă va conduce imediat în local. Dacă se întâmplă să nu vă iasă nimeni în cale, strigaţi voi de trei ori Nagasaky şi atunci portarul va veni cu siguranţă. Aşa!... Eu mă duc să-l aduc pe Mandache... Ne-am înţeles?... Unul câte unul... Nagasaky... Şi să nu vă îmbătaţi... vă rog! Indicaţi-i voi drumul exact lui Ionel!... Maşina porni.

Bunii mei prieteni, îmi indicară drumul:

— „Mergi într'acolo!... Drept înainte!... Şi după vre-o cinci minute, dai de casa, în subsolul căreia, s'a deschis localul!.. Strigi Nagasaky şi portarul vine să-ţi deschidă...

Câţiva zeci de paşi, m'au afundat în pădure. Nu era prea întuneric. Zăpada îmi lumina calea. Copacii păreau că au întrunire publică. Grozav se mai certau. Se îndoiau, gesticulau, strigau, de răsuna pădurea. Preşedintele întrunirei, agita zadarnic clopoţelul, în balcon, la Minovici. Făceau un zgomot infernal.

După vre-o cinci minute de mers în care timp repetam într'una parola magică, pentruca nu cumva s'o uit am ajuns la poarta unei case cu aspect misterios (dat desigur de cadrul natural dimprejur). Eram fericit! Imi ziceam: „In sfârşit!!... Am ajuns! „Cum n'am văzut pe nimeni să-mi iasă în cale, mă conformai instrucţiunilor şi începui, deocamdată timid, să strig:

— „Nagasaky... Nagasaky...

Nici un răspuns. Eram uimit. Am strigat ceva mai tare, apoi şi mai tare, fără nici un rezultat. Mi-am adunat toată puterea coardelor vocale şi am început să urlu, cât mă ţineau fălcile:

— „Naagaasaakiii!...

Pădurea îmi răspundea prin sgomot de crăci.

— „Naagaasaakiii!...

O uşă a casei misterioase se deschise. Mă gândiam: „Surd portar mai au şi ăştia domle!"... Eram totuş bucuros, că nu mi-am surmenat vocea în zadar. Se apropie de mine.

— „Domnul?...

— „Nagasaky!...

— „Poftim?...

— „Nagasaakii!...

— „Pe cine cauţi domle?...

Mă gândiam: „Vrei să mă pui la încercare?... Stai că te'nvăţ eu minte!"

— „Nagasaky!...

— „Ascultă domle îţi baţi joc de mine?... Umbli ca năucul noaptea prin pădure şi urli vorbe fără sens!...

Imi ziceam: „Al dracului portar!"... Dar nu m'am lăsat.

— „Nagasaky!...

— „Ascultă, bă, pleacă de aici, că pun câinii după tine!...

— „Nagasaki!...

— „Ptiu!... Bătu-te-ar sfântu, să te bată!... Nu înţelegi să pleci?...

— „Nagasaki!...

Omul nu mi-a mai răspuns nimic. Mă gândiam că însfârşit s'a convins că poate să mă lase în local. S'a întors îndreptându-se spre uşă. Convins că îmi arată drumul m'am luat după el.

— „Ce te ţii după mine domle?.

— „Nagasaki!...

Omul o rupse la fugă prin pădure.

— „Ajutooor!..

Eu după el:

— „Naagaasaakiii!...

La un moment, omul dispăru în casă. Inchise uşa. Intr'o clipă mi-am dat seama că fusesem victima unei farse oribile. Totul era minciună. Maşina nu se dusese să-l aducă pe Mandache, ci oprise câţiva metri mai sus. Faimosul local al Catacombelor, fusese inventat pe deantregul de bunii mei prieteni. Şi în vreme ce eu încercam să-l conving pe omul din pădure că sunt dintre cunoscuţii localului imaginar, prietenii mei se tăvăliau pe jos, de râs, în localul redacţiei. Ei n'au aşteptat decât să intru în pădurice, pentru a se sui, apoi, în maşina care sbură pe şosea, în sgomot de motor şi hohote de râs. M'am întors. Pomii râdeau de mine. Parola miraculoasă mă obseda. O pronunţam continuu:

— „Nagasaki... Nagasaki...

In faţa vilei Minovici. Viforul ţâşnia, lovindu-se de trupul meu. Sergentul mă inspecta curios.

— „Ce aşteptaţi?...

— „Nagasaki!... A! Da! Cum?... Da!... Aştept un taxi!... Da!... Ce vânt, domle ce vânt!... Mai trec taxiuri acum!... Nu?"

— „Da!... Mai trec!..."

Şi sergentul se depărtă precaut de mine.

Trecu un autobuz. I-am făcut semn. M'am suit. Nu ştiu cât am plătit. M'am coborît la Capul Podului. Mi se părea că fiecare trecător râdea de mine. M'am dus la restaurant. Chelnerul îmi scoase paltonul. Mi-a adus lista. Citeam în ea, dar nu desluşeam nimic. Parola mă obseda.

— „Cu ce vă servim?...

— „Nagasaki!...

Chelnerul mă privi curios.

— „S'a terminat!... Vă dăm altceva dacă doriţi!...

— „Ce s'a terminat domle?...

Chelnerul n'a mai răspuns nimic. Am observat însă că pentru orice eventualitate pusese mâna pe un scaun.

Nu ştiu cum am ajuns acasă. M'am culcat. Am petrecut o noapte groasnică.

* * *

Dimineaţa, nevastă-mea mă întrebă:

— „Ce tot bolboroseai azi noapte dragă?... Repetai într'una un cuvânt, nu ştiu exact cum. Nago... Nagi... aşa ceva."

— „Ţi-l spun eu dragă: Nagasaki!...

Şi i-am povestit cele de mai sus.

de ION GOLEA

OTRĂVITOARELE DIN SZOLNOK (urmare din pag. 5)

mele, pe care fiecare dintre cei arestaţi le are pe conştiinţă, găseşti cea mai sguduitoare dramă. De câteva săptămâni primele patru acuzate au fost condamnate. Bătrâna Lipca de şasezeci şi şase de ani, care şi-a ucis bărbatul, sora, un unchiu şi o mătuşă; femeia Holyba, de patruzeci şi patru de ani, care şi-a înlăturat prin otravă pe soţul bolnăvicios; femeia Sebestyen de şaptezeci şi unu de ani, care a jucat în toate aceste cazuri rolul de ajutoare şi îndrumătoare; femeia Köteles de cincizeci de ani, care şi-a otrăvit bărbatul pentru că nu se purta cu dânsa destul de gentil; şi tot astfel mai departe sute de acte şi de fascicule. O listă de orori, o listă de otrăvitoare, dintre care fiecare are pe conştiinţă două, trei sau mai multe vieţi omeneşti.

Stranii şi diabolice, cum au fost faptele acestor femei a fost şi purtarea lor, în faţa tribunalului. Intr'o linişte împietrită, fără să clipească măcar din gene, şi-au primit sentinţa: femeia Lipsa pdeapsa cu moartea, celelalte munca silnică pe viaţă.

E probabil că aceasta nu va fi singura condamnare la moarte. Chiar pentru celelalte acuzate a căror judecată va fi imediat, la sfârşitul lunei Ianuarie, este sigur ştreangul. Printre acestea este Maria Szendi, o femeie de cincizeci şi trei de ani, a cărei viaţă ar putea întrece pe a oricărei aventuriere din lumea mare, numai că în calea vieţii ei există şi crimă şi moarte.

Toate aceste femei spăimântătoare pot fi văzute, în fiecare zi, la vremea mesii, în curtea închisorii din Szolnok. Tăcute, cu ochii plecaţi, cu mâinile încrucişate, ca pentru rugăciune, ele umblă mereu în cerc. Când văd vre-un spectator, atunci ridică cu o mişcare de mânie capul, şi o clipă li se pot vedea ochii strălucitori de lumini fioroase şi feţele de vrăjitoare. Ele ştiu că dacă vor ajunge la execuţie, atunci vor fi spânzurate, într'un colţ al acestei curţi. Văd oare de acu umbra spânzurătoarei? Repede privirea li se pleacă iarăş, la pământ; femeile din Nagyrev se tem de moarte. Li-e frică de fantoma groaznică, pe care zeci de ani dearândul au invocat-o şi care acum îşi întinde mâinile asupra lor. *Arfo.*

CONFERINŢA DELA HAGA

După toate probabilităţile, în momentul când aceste rânduri vor apare sub ochii cititorului, conferinţa de la Haga se va fi încheiat.

Convocată, în vederea realizării acordurilor dintre Statele succesorale şi Statele învinse, conferinţa a oferit spectacolul îndărătniciei cu care oficialitatea maghiară a refuzat recunoaşterea îndatoririlor legale, care i-au fost impuse prin tratatele încheiate anterior.

E drept, şi celelalte State învinse, — Germania, Austria, Bulgaria, — au încercat, pe temeiul unor considerente mai mult sau mai puţin forţate, să se eschiveze de la îndeplinirea unor obligaţiuni. Dar mai mult decât ele, cu o rea credinţă care i-a înstreinat toate simpatiile, Ungaria a refuzat orice bază de înţelegere, manifestând astfel încă odată vrăjmăşia pe care o poartă ţării noastre şi atrăgându-şi admonestările vehemente ale marilor State.

Declaraţiunile d-lui Loucheur, preşedintele Comisiunei reparaţiunilor orientale, declaraţiuni prin care delegaţia maghiară era făcută atentă asupra enormităţilor pe cari le susţine, au produs o vie impresie şi au constituit o satisfacţie morală, meritată, pentru noi.

D. Loucheur a demonstrat absurditatea tezei vecinilor noştri cari, învinşi, vor să răstoarne realităţile şi — din debitori — să se transforme în creditori.

Indiferent de rezultatele discuţiilor angajate la Haga, dreptatea cauzei româneşti este recunoscută. După cum recunoscute sunt şi strădaniile ei de a stabili raporturi paşnice cu Ungaria, ţară ai cărei conducători dovedesc că experienţa împrejurărilor de până acum nu le-a fost de folos.

In cele din urmă victoria tot de partea noastră va fi, — căci dreptatea este cu noi.

TRIUMFUL FEMINISMULUI

Evoluăm...

Cu un deceniu şi jumătate în urmă partizanii drepturilor civile şi politice pentru femei, — dealtfel, puţini la număr, — primiau în obraz un imens hohot de râs, atunci când încercau să-şi expună părerea. Iar în Anglia, luptele feministe au luat uneori un caracter de dramă şi comedie bufă, sufragetele oferind umoriştilor prilejul desfăşurării vervei lor, iar agenţilor de poliţie prilejul de-a se împotrivi, cu succes, manifestaţiilor înverşunate, întreprinse pe străzile Londrei de către feministe.

Astăzi, femeile engleze sunt reprezintate nu numai în parlament, dar şi pe banca ministerială.

Evoluăm. Se duc pe apa gârlei prejudecăţile.

Uite, au căpătat şi la noi femeile dreptul de-a vota la Comună. Incă un pas şi vor fi întru totul egalele bărbaţilor.

Partizanii drepturilor lor erau altă dată luaţi la vale: erau neserioşi. Astăzi, însă, cel care ar mai declara cu convingere că locul femeei e la bucătărie, ar părea un om absurd, ruginit, şi ar fi trimis la Muzeu sau la Hala de Vechituri.

A avut loc, zilele trecute, congresul Asociaţiilor feministe. A fost o frumoasă manifestaţie. Au sărbătorit o izbândă, — aceea a recunoaşterei drepturilor lor, — isbândă câştigată cu trudă şi cu jertfe. Şi au afirmat solidaritatea lor, — explicaţia succeselor de până acum şi chezăşia succeselor de mâine.

A. Kurella

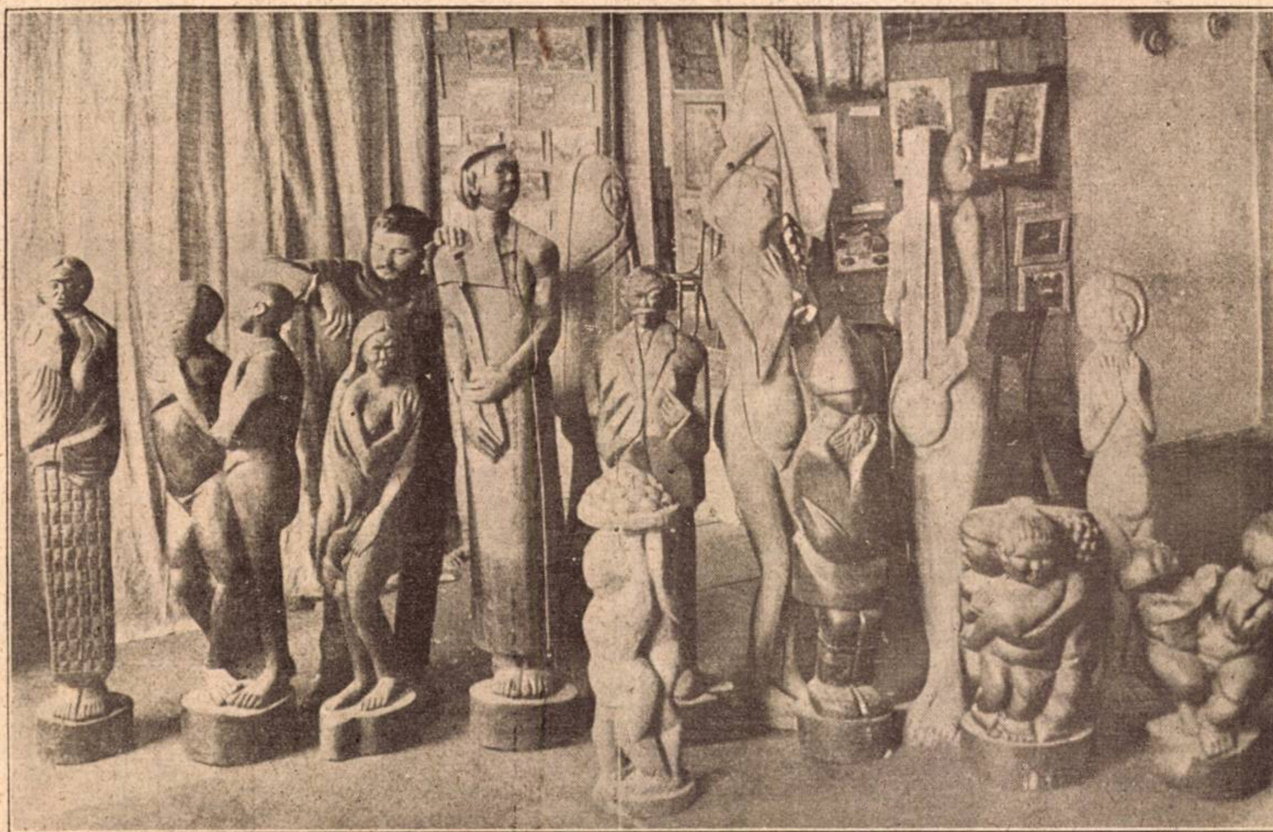
SCULPTORUL VAGABOND

Un Gorki al artei plastice din Rusia

In Noembrie anul trecut s'a prezentat, în biuroul artelor plastice din Moscova un om, în cojoc și căciulă de oae, pe care o tot învârtea încurcat, între degete. Fața încadrată de barbă sălbatecă. Ochii mari, copilărești.

— Aici e biuroul artelor plastice? Am citit în gazetă că se deschide o expoziție pentru tovarăși.. Am și eu ceva de arătat.

Era vorba de vre-o zece sculpturi în lemn, pe care le adusese cu trenul la Moscova și se aflau undeva, la gară. Lesciew, sculptorul, venea dintr'o colonie din împrejurimile Moscovei, unde se ocupa cu tăiatul lemnelor, în pădure. In orele libere a cioplit, în butuci, câteva

Sculptorul vagabond Lesciew în mijlocul lucrărilor sale.

chipuri, cu securea. Erau „operile" lui. După ce-au fost aduse și expuse în muzeul Republicei s'a făcut dovada că aveam de-aface cu un talent artistic de primul rang. La întâia aruncătură de ochi, figurile văpsite'n negru, aminteau plastica negrilor. Dar o cercetare mai atentă arăta că apropierea fusese superficială. Acei copii la joc, acei lucrători, acele perechi de îndrăgostiți, acei țărani și femei goale, erau expresia tipurilor Rusiei contemporane. Din punct de vedere formal, sculpturile erau de o originalitate remarcabilă: Arta rusă n'a avut niciodată o tradiție sculpturală proprie, biserica ortodoxă neîngăduind această artă, în sânul ei. Unica mișcare plastică rusă cunoscută, s'a ivit în secolul al 17-lea și 18-lea și a fost urmărită, și stârpită ca o schismă periculoasă, iar produsele ei au rămas necunoscute unei masse mai mari. Plastica lui Lesciew e o continuare a acestei arte populare, cât s'a mai putut păstra în crestăturile și tăeturile de la țară.

Cine e Lesciew?

Știm foarte puține lucruri din trecutul și evoluția lui. E sigur însă că n'a avut niciodată o educație continuă, în arta lui. Originar dintr'o familie din Ucraina, a fugit de timpuriu de-acasă, unde era luat în râs, pentru desenele lui și era trimis la munca ogorului. Și astfel a dus o viață de vagabond, oprindu-se oriunde putea găsi prilej să-și valorifice activitatea artistică. Inainte de a veni pantru 'ntâia oară la Moscova, acum un an, când a fost arestat pentru vagabondaj și furt („Trebuia să trăesc din ceva!" mărturisește el naiv) a rătăcit vreme îndelungată prin munții Caucazului, unde trăia cu pepeni și struguri. Regiunea păduroasă îi oferia un bogat material din care a cioplit numeroase chipuri. Dar a trebuit să plece și din Caucaz. Când s'a înapoiat odată în sat, după ce bătuse cincizeci de verste, în căutare de hrană, prietenii, flăcăii satului i-au ieșit înainte:

— Mă, ți-am mai dres chipurile alea de lemn: prea aveau nasurile mari și gurile strâmbe... Am mai tăiat și câteva degete!

Intr'adevăr, cele mai de seamă din lucrările nefericitului sculptor fuseseră ciopârțite, de flăcăii satului.

— La început mi-a venit să pun mâna pe săcure și să-i omor. Pe urmă i-am dat dracului, și am plecat și din satul lor...

Am isbutit să-i găsim lui Lesciew un ajutor lunar de 30 de ruble din fondul de încurajare a talentelor tinere. Suma nu e mare, dar îl scutește de-a mai fura.

* * *

Am avut prilej să-l poftesc adesea la mine și să discutăm „asupra lui Dumnezeu și a lumii" ore 'ntregi. Discuțiile erau foarte interesante. Lesciew și-a făcut cultura la'ntâmplare și are, firește, nenumărate lipsuri. Cunoaște arta din veacurile trecute. E familiar cu lucrările lui Giotto și Cimabue, din reproducerile pe care le-a văzut la elevii academiei de arte frumoase, din Kiew, cu care se împrietenise. Nu-i plac artiștii renașterii. Face o singură excepție în favoarea lui Michel-Angelo, din care cunoaște câteva scrisori și câteva desene. La mine a văzut, în reproducere, pentru întâia oară operile primitivilor germani, francezi și flamanzi. N'a văzut niciodată sculptura golică și nici sculptura modernă. Cunoaște statuile antice, dar nu-i plac; însă, are un respect deosebit pentru sculptura egipteană.

Stam seri întregi aplecați pe cărți de artă, discutând asupra materialelor și expresiilor plastice. Odată am dat amândoi peste fuscile pictorului mexican Diego Rivera.

— N'ai să mă crezi, dar picturi de astea fac eu — și mai bine!... zise Lesciew.

M'am dus în camera de intrare, unde aveam două pânze abea schițate, de pictorul mexican, cu prilejul trecerei lui prin Moscova.

— Ia-le, i-am răspuns lui Lesciew.

O clipă, Lesciew rămase uluit:

— Mi le dai mie? De unde sunt?

Și când a aflat originea lor, emoția lui crescu.

— Bun. Vei vedea că mă țin de vorbă.

Nu l'am văzut după aceia pe Lesciew, câteva săptămâni. Nu și-a găsit adăpost la Moscova și a închiriat un pat în satul Sergeiewo, nu departe de mânăstirea unde se află acea capodoperă, a vechei picturi rusești „Trei îngeri" de Rubliow. Aud vorbindu-se însfârșit la Clubul Artiștilor, unde expusesem sculpturile lui Lesciew, că acesta se arătase iar la Moscova, aducând cu el șasesprezece tablouri uriașe. Și iar nu s'a mai văzut. După alte trei săptămâni a venit la mine cu tablourile și cu alte trei, mai noui. Evident, nu se putea nega influența vechei picturi rusești, din icoane. „Bețivul" adormit la o masă, biet om în sdrențe, bărbos, era o parafrazare a Evanghelistului, aplecat peste masa de scris din miniaturile veacului al IV-lea. Compoziția era aproape neschimbată. Dar forma severă a icoanei era străbătută de voința de a da o nouă ideie, o nouă viață. Mâna bețivului, pe genunchi, cași farfuria sfărâmată de jos, simbol al vieței lui, nu mai aveau nimic de-aface cu icoanele rusești. Toată seria dovedește acelaș puternic efort de emancipare. Ultimul tablou „Analfabeta" e complect emancipat, deși ar fi de neînțeles fără tradiția religioasă a picturei vechi. Compoziția nu mai e împrumutată, ci creată de-a dreptul, cu o intuiție genială.

* * *

In viața artistică a Sovietelor, săracă, în ultimii ani, în creații interesante, talentul lui Lesciew este fără îndoială o adevărată comoară. Experiențele lui îndrăznețe, forța lui creatoare uriașă, tendința lui spre monumentalitate și reînvierea tradiției artistice ruse, nu se poate să nu influențeze puternic desvoltarea tinerei plastice rusești. Dorința cea mai mare a artistului e să adune vreo câteva talente necunoscute din popor, undeva, într'un sat din Ucraina și să lucreze cu ei laolaltă — așa cum au lucrat, în epocile lor de mare creație, artiștii Renașterii.

—Cunosc o mulțime de pictori și sculptori, întâlniți pe drumurile mele. N'au curajul să-și arăte lucrările căci nu pricep nimic din ce se face la oraș. Dați-i pe mâna mea și veți vedea ce scot eu din ei!

A.

Turneul echipei de hockey a T. C. R.-ului în Austria

Echipa de hockey pe ghiaţă a Tennis Clubului, a făcut un turneu în Austria. Iniţiativă lăudabilă, dacă ne gândim la numărul redus de întâlniri internaţionale, susţinute de echipele noastre. Primele matchuri susţinute acolo au însemnat înfrângeri ale echipei româneşti. Înfrângerile sunt explicabile prin lipsa de antrenament a echipei noastre şi prin clasa superioară a Austriacilor.

Intr'adevăr, pe când echipele austriace contează între primele din Europa, la noi hockeyul este un sport, care se practică foarte puţin. Pe când, în Austria, sunt terenuri, cu ghiaţă artificială, care permit jucătorilor să se antreneze tot timpul anului, la noi hockeyul este în funcţie de vreme. Bunăoară anul acesta, echipa nu a putut să facă nici un antrenament, înainte de plecare.

Cu tot handicapul suferit, ultimele două matchuri susţinute de echipa T. C. R-ului, s'au soldat cu două victorii

Cu Hakoah, matchul s'a sfârşit cu rezultatul de 4—1.

Iar în ultimul match, susţinut contra Wienei-Reichsbundes, T. C. R-ul a învins cu marele scor de 8—0.

Este cea mai bună dovadă, că după un antrenament cât de mic, echipa românească s'a pus pe picioare, reuşind să şteargă impresia proastă, pe care o lăsase în urma primelor matchuri disputate.

Hellen Wills s'a măritat

Pentru toţi acei, cari se interesează cât de puţin, de mişcarea sportivă, numele lui Hellen Wills este cunoscut. Campioana mondială a tenisului este fără îndoială. o excepţie; este un geniu sportiv.

In toate matchurile susţinute, a manifestat o superioritate zdrobitoare, asupra adversarelor sale. De câţiva ani încoace, campionatele internaţionale, de la Wimbledon. Rolland Eanos, New-York, sunt apanajul vedetei americane. Iar acum câţiva ani, când celebra Suzanne Lenglen, era steaua de neîntrecut, Hellen Wills (avea pe atunci 18 ani) a fost singura jucătoare de tenis, care a reuşit s'o pue în dificultate, fiind învinsă cu 6—3. 8—6.

Astăzi, o veste sosită din America, ne anunţă că celebra vedetă s'a căsătorit cu d-nul Frederick Scharuder. Nunta a avut loc la New-York, în prezenţa unei asistenţe distinse, aleasă dintre fruntaşii citadelei americane. Va avea oare această căsătorie, vreo influenţă nefastă asupra activităţii sportive a Hellenei Wills?

Timpul ne-o va indica.

Jack, omul care a reuşit să arunce peste corzile ringului, pe celebrul boxeur negru, supranumit „Taurul din Pampas" care apoi, a recoltat un nenumărat şir de victorii, mai toate prin Knock-out, care a uimit Parisul în matchul său împotriva lui Carpentier, a gustat din cupa gloriei şi a bogăţiei.

Se părea, că celebrul Jack nu va putea fi niciodată învins. A avut însă soarta tuturor campionilor şi a trebuit să plece steagul, în faţa tehnicei desăvârşite a lui Gene Tuney.

Clişeul nostru, ni-l arată, foarte preocupat, dinaintea unei pasenţe, care „trebue neapărat să reuşească"

CURIOZITĂŢI

D. Adatci, ambasadorul japonez la Paris, a oferit muzeului Luvru, un tablou al celebrului pictor Kavamura. In fotografia noastră: domnii, Adatci şi M. Verne, conservatorul Luvrului, în faţa tabloului donat.

Principele Sumi, al Japoniei, are o pasiune deosebită, pentru călărie, pe care o practică zilnic, cu toate că n'are decât 14 ani.

Aceşti micuţi au văzut pentru prima dată lumina zilei la Azilul din Berlin, în noaptea anului nou.

Cunoscuta „recordwomen" engleză, d-na Bruce, a pornit cu automobilul, într'o rută de concurs, plecând din Sundsvale, (Laponia) spre Monte Carlo, unde va primi premiul fixat de un comitet.

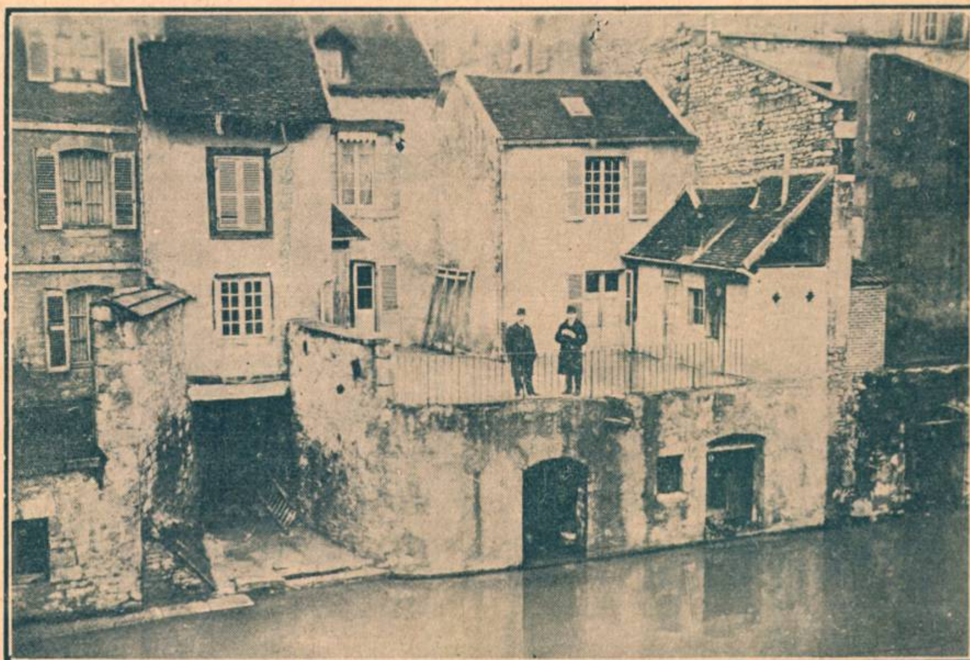
Patru mii de ţărani, în haine de sărbătoare, din toate părţile Italiei, au luat parte la festivitatea căsătoriei prinţului de coroană Umberto.

Ilustraţia noastră înfăţişează un pitoresc grup de sătence din Sardinia.

OAMENI FAPTE ȘI IDEI

Profesorul dr. Isidor Falk *din Chicago, a descoperit și izolat germenul influenței, care va face de-acum innainte mai puține victime, grație tratamentului care se va aplica bolnavilor, după indicațiunile savantului.*

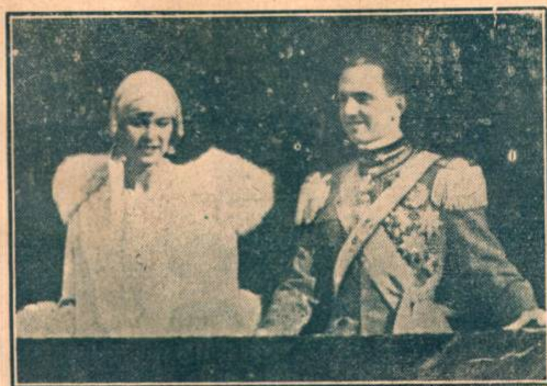

Autoritățile franceze au decis, ca locuința în care s'a născut Pasteur, *marele savant, să fie transformată într'un muzeu. Inaugurarea a avut loc zilele trecute.*

D-ra Erzsi Simon, *care a fost aleasă anul trecut, „Miss Europa" la Paris, s'a căsătorit de curând cu d. Paul Brammer, comerciant din Budapesta.*

La 8 Ianuarie, a avut loc la Roma, căsătoria principelui moștenitor Umberto *al Italiei, cu principesa* Marie-José *a Belgiei. Fotografia noastră, reprezintă cortegiul regal la sosirea în biserică și pe cei doi miri.*

La Paysley, în Anglia, s'a declarat un incendiu, în cinematograful Glen, *în timpul unei reprezentații pentru copii. In învălmășala produsă de panică, și-au găsit moartea șaptezeci copilași. Fotografia noastră arată intrarea cinematografului, după incendiu.*

Cum trăiesc „grangurii“ la Văcăreşti

Din când în când, porţile închisoarei Văcăreşti sunt deschise, cu mai multă emoţie, decât pentru borfaşii de rând. Personalul dă fuga la „poarta neagră“, să asiste la debarcarea din dubă a celor aduşi.

— Granguri ?

— Da. E o nouă „emisiune de granguri“.

Emisiune de granguri, în limbajul închisoarei, înseamnă că judecătorul de instrucţie a emis mandat de arestare, pentru o nouă serie de ciocoi, sau de oameni politici, prinşi cu fraude.

Vă amintiţi afacerea terenurilor petrolifere, care a provocat cincisprezece arestări de acest fel, în timp ce închisoarea Văcăreşti fu adusă în actualitate, şi de cercetările judecătorului de instrucţie, cu privire la un denunţ, că Găetan s'ar plimba liber, prin oraş?...

Revolta sufletească a publicului împotriva unor Fălcoianu, Găetan et comp. a avut drept corolar teama ca „ciocoii“ să nu fie ţinuţi „pe puf“, la Văcăreşti. Această teamă a mers atât de departe, încât a născocit chiar o plimbare a lui Găetan, noaptea, în oraş.

De altfel, lucrul n'ar fi fost imposibil. Găetan a fost de câteva ori transportat dela palatul de justiţie, la consiliul de război, cu automobilul, căci dubele erau ocupate. El ar fi putut foarte uşor să corupă pe gardianul, care-l însoţea — aceşti gardieni sunt insuficient plătiţi de Stat — ca să se abată pe acasă, sau pe la vre-un prieten.

Aceste svonuri au avut ca rezultat descinderi nocturne ale procurorului. La ora două noaptea, judele instructor sosi la închisoare, ceru „situaţia“ şi controlă toate celulele. Inscrise apoi în registrul de inspecţiuni un proces verbal, prin care constată că totul era în regulă. Inspecţiile găsiră pe toţi „grangurii“ prezenţi.

De unde atunci svonul cu plimbarea lui Găetan, în oraş?

— Dela misterul făcut de instrucţie, cu ocazia cercetării recepiselor false de cauţiune. După cum se ştie, „ca să se amuze“, Găetan sfătuise pe câţiva excroci să se libereze, pe baza unor recepise de cauţiune falsificate!

POZNELE LUI GĂETAN

Imi adusesem aminte de toate aceste năsbâtii ale lui Găetan, şi, evident, primul lucru pe care l-am făcut, intrând pe poarta penitenciarului, — ca simplu vizitator, — fu să întreb de acest nobil deţinut.

— Găetan? L-am transportat la Craiova!

Vai! Găetan nu mai e aci!

Intr'o zi, „Fetiţa“ a făcut o posnă şi domnului Iorga, care se dusese să viziteze istorica mânăstire Văcăreşti. Cu această ocazie, savantul istoric şi-ar fi exprimat dorinţa de a vedea pe faimoşii oaspeţi ai penitenciarului, pe Găetan şi pe Fălcoianu. Găetan ar fi trimis vorbă savantului, că „nu are nimic de vorbit cu acest domn“!

UN AUTOR MĂGULIT

Fălcoianu, în schimb — se zice — de îndată ce i s'a comunicat că va fi vizitat de d. Iorga, şi-a întins pe masă zapisurile, după care scrie un studiu genealogic al familiei sale, şi a cerut dela biblioteca închisoarei, toate volumele — nu ale lui Grimaud, — ci ale istoricului nostru.

Când d. Iorga veni în celula fostului Director General al Monitorului Oficial, găsi pe Fălcoianu studiind volumele sale de istorie. Acest fapt a impresionat pe eruditul autor, în mod deosebit. A doua zi a apărut în „Neamul Românesc“ un articol, prin care d-nul Iorga protesta contra promiscuităţii în care se ţin preveniţii la Văcăreşti, la un loc cu condamnaţii de rând....

Ce uşor se poate capta bunăvoinţa autorilor !....

D'ALE PETROLIŞTILOR

De atunci, a mai vizitat închisoarea Văcăreşti, un penalist francez, oaspele ţării noastre. In faţa frontului de deţinuţi „de lux“ i se arată „petroliştii“ explicându-i-se că cei douăzeci şi cinci de implicaţi, în afacerea terenurilor dela Dâmboviţa, erau numiţi astfel, din cauza panamalei de petrol, la care au contribuit. Ajuns în dreptul lui Găetan, penalistul străin întreabă:

„Fetiţa“ în închisoare

— Şi acesta e închis tot pentru petrol ?

„Fetiţa“, după cum se spune, a răspuns ironic:

— Nu; eu sunt pentru benzină.

La celule, în afară de Fălcoianu, mai dorm şi alţi deţinuţi, de o condiţie bună: la parter, într'o astfel de cămăruţă, un deţinut pictează.

LA „PREVENŢA“

In dreapta, latura marelui patrulater al „curţii interioare“ este formată de secţia femeilor, instalaţiile de băi şi secţia minorilor; în stânga, se află spitalul, secţia condamnaţilor şi aşa zisa prevenţă, formată din „marea“ şi „mica“ prevenţă. Aci sunt găzduiţi preveniţii, adică arestaţii până la proces.

Prin dreptul bisericii, un burghez, tip de negustor din porturile dunărene, bătrân, cu şapcă de voiaj pe cap, se plimbă alături de un bărbat tânăr.

Tot la mica prevenţie se află eroii fraudei. Pe culoarul secţiei respective, poţi vedea tipuri de bancheri americani, cu ochelari în rame negre, escroci în sacouri „pensate“, burghezi cu un fictiv aer „cum se cade“, indivizi pleoştiţi, marţiali, încruntaţi. Toţi salută cu o oarecare umilinţă.

Camera vastă, cu paturi multe ca de cazarmă. Pe un pat, o bucată de caşcaval într'o hârtie unsuroasă, o furculiţă de plumb...

Lumina sinistră, de lampă afumată

— Nu vă plictisiţi aci?

— Nu; eu scriu toată ziua.

In adevăr, Fălcoianu are o îndeletnicire aristocratică; îşi reconstitue arborele genealogic. La drept vorbind, reconstitue mai mulţi arbori, o pădure genealogică. Prima parte a şi apărut. I-a fost tipărită chiar în tipografia închisoarei.

O SOŢIE GENEROASĂ

— Aveţi volumele mele? Poftiţi! — ne întinde Fălcoianu opera sa.

Un volum cu minunată hârtie velină, cu întinse tablouri genealogice, cu coperta galbenă, pe care stă scris: *„Arborele genealogic al familiei Bujoreanu (originară din Vâlcea), şi anexe de arbori ai descendenţei din partea femeiască, cu note asupra acestei familii, alcătuite şi culese de Alexandru Al. Fălcoianu. Bucureşti, tipografia şi legătoria inchisorii centrale Văcăreşti, 1928“.*

„Tovarăşei mele de bucurii şi suferinţe scumpei şi nepreţuitei soţii Melania, în amintirea chinurilor noastre morale şi sufleteşti, împărtăşite împreună, cu aceiaş dragoste unul de altul“.

In adevăr, soţia lui Fălcoianu, a arătat o generozitate şi un devotament neobosit, soţului ei, în tot acest timp de grea cumpănă pentru el.

Autorul ne explică:

— Lucrând la întocmirea arborelui genealogic şi la arhiva familiei mele, Fălcoianu, am întocmit şi prezenta lucrare despre Bujoreni. „Bujoreanu e familia bunicei mele. Zoe Bujoreanu soţia bunicului meu serdarul Matei A. Fălcoianu şi care după moartea acestuia s'a remăritat, cu colonelul Costache Nicolescu.

Volumul e compus din diferite note asupra familiei Bujoreanu, rezumate şi extrase din hrisoave, începând dela 1561.

La urmă, o serie de arbori genealogici explicativi.

Tot în legătură cu fraudele dela Monitor, se spune de asemeni că, în loc de memoriu de apărare, pentru apel Fălcoianu ar fi înaintat arborele său genealogic, la care a lucrat în închisoare.

Un judecător, primind acest straniu document, a întrebat:

— Ce-o fi vrând să dovedească acuzatul, cu acest arbore?

Iar altul a răspuns:

— Că nu totdeauna fructul cade aproape de arbore...

Notăm aceasta ca o curiozitate, nu cu intenţia de a lovi şi mai mult pe cel ce-şi ispăşeşte acum greşeala.

LA CELULE

O vizită la Văcăreşti este interesantă, — dar nu ştiu de ce lasă impresia trucajului, la fel cu acele fabrici-decor, ridicate de Soviete, pentru a impresiona pe călătorii străini, dar în care nu se fabrică nimic. Poate că la această impresie contribue şi faptul că odată cu autorizaţia de a vizita închisoarea, nu capeţi şi autorizaţia de a vorbi cu deţinuţii. Ii vezi, mulţi, unii cu figuri mici şi bestiale, alţii cu feţe blânde, fixându-te cu ochii încruntaţi sau în lacrimi, de parcă ar vrea să-ţi spună din ochi, ceeace nu le este îngăduit să-ţi spună prin viu graiu. Iată femei cu copii în braţe, — da, cu copii la sân, sau cu ţânci de mână: dacă o mamă e condamnată, copilul ei este închis odată cu ea, deşi contra copilului nevinovat nu există nici o sentinţă!

Iată tuberculoase, cărora umiditatea acestor ziduri vechi le grăbeşte sfârşitul. Ele nu sunt trimise la spital: sunt condamnate la câteva luni de închisoare de pildă, dar în realitate e ca şi când ar fi condamnate la moarte: la spital, poate că s'ar fi vindecat; aci, nu rezistă insalubrităţii.

Ce foame trebue să-i fie acestui băiat, care a holbat ochii la pâinea din care un deţinut muşcă, în faţa cantinei!...

Dar minorii — minorii roşi de vermină, cu sângerânde răni sifilitice, copiii de 10—15 ani, cari servesc celorlalţi deţinuţi pentru satisfacerea perversităţilor ce bântue în închisori! Sunt toţi idioţiţi de vicii anormale, şi râd stupid, înfiorător. E un blond puhav, care, când gardianul se întoarce îmi face un gest obscen şi lărgeşte gura haotic, într'un râs de coşmar...

EXPLOATAŢI ŞI BĂTUŢI

Iţi trebue multă abilitate ca să poţi schimba câteva cuvinte cu ei.

Unul îmi povesteşte că, la o închisoare, directorul trimitea pe un deţinut în oraş să vândă zarzavat, şi seara deţinutul se întorcea la puşcărie, aducând directorului câştigul!

Sunt gardieni a căror brutalitate atinge sadismul.

Au fost directori de închisori, cari nu numai că au comis extraordinare fraude, dar obicinuiau să bată pe deţinuţi cu biciul.

Am vorbit cu gardieni, fără să le spun ce meserie am. Mi-au mărturisit că „fără bătae nu se poate“.

M'am indignat:

— Bine, dar şi ei sunt oameni!..

— Ei nu „este“ oameni, Altfel nu-i putem ţine în frâu.

Sunt dispus să cred că bătaia a servit mai mult ca un argument pentru ca deţinutul să se lase spoliat de gardieni. Ar trebui să se pună în vedere, în mod sever, întregului personal, că astfel de victime ale cruzimei tradiţionale a gardienilor, nu au fost condamnate la bătae ci numai la închisoare. Printre deţinuţi sunt oameni cari au furat o pâine, ca să nu le moară copiii de foame. E inuman să fie bătuţi şi spoliaţi.

Unul dela un atelier, îmi şoptea:

— Scăpaţi-mă. Nu sunt vinovat. M'au condamnat pentru furt, că m'a bănuit o cocoană din lumea mare, la care venisem să lucrez. Eram meseriaş. N'am furat eu banii, din sertar....

Cine poate să ştie?...

O NOUĂ GOSPODARIE

Zvonul despre „învoirea“ deţinuţilor în oraş a perzistat de multă vreme. Deţinuţii din lumea bună,— se spunea, — plecau noaptea, cu automobilul dela închisoare, întorceau vizite, se repeziau pe acasă, făceau chefuri, într'o cameră separată, — şi în zori reveniau la închisoare!

Iată ce a avut de cercetat judecătorul de instrucţie, cândva.

Rudele au voie să le aducă hrana de acasă, — chiar icre negre şi şampanie, — şi o altă cercetare a judecătorului de instrucţie a constatat că s'au făcut şi chefuri în închisoare, pe vremuri.

Aşa dar, la Văcăreşti erau doua regimuri distincte unul pentru deţinuţii de rând, şi altul pentru ciocoi!...

Directorii s'au schimbat atât de des, încât n'au avut vreme să înceapă o reorganizare. Influenţele politice şi din lumea mare sunt covârşitoare şi personalul dacă nu se

Concursul de frumuseţe

In luna Ianuarie se vor ţinea toate concursurile judeţene, pentru alegerea frumuseţilor în fiecare judeţ. Alesele, la începutul lunei Februarie, vor fi convocate la Sinaia. Aci se va ţinea concursul pentru alegerea frumuseţilor regionale şi alegerea unei „Miss România 1930". Atât aceasta, cât şi fiecare dintre alesele regionale, vor primi premii în bani.

Participantele la concurs, împreună cu însoţitoarele lor, vor sta la Sinaia şi vor veni la Bucureşti pe cheltuiala revistei „Realitatea Ilustrată". In onoarea lor se vor organiza mari festivităţi.

Toate amănuntele, cu privire la concursul organizat de revista noastră, se află în broşură specială, apărută de curând, cu titlul: „Concursul de frumuseţe: Miss România 1930" *care se găseşte la toţi depozitarii şi vânzătorii de ziare.*

Prietenul meu No. 8364

de George Bancroft

Numărul prietenilor mei este foarte mic şi totuş posed unul, pe care, cu drept cuvânt, îl pot numi prietenul meu, numărul 8364. Numele lui este Syd Howard, are 28 ani şi este cel mai simpatic poliţist din Los Angelos.

La prima noastră întâlnire, impresia pe care am avut-o despre el n'a fost dintre cele mai strălucite.

Mă trezisem, în contra obiceiului, puţin mai târziu în dimineaţa aceea. Cum cu regisorii nu prea e de glumit, chiar dacă te chiamă Clara Bow sau Nancy Carroll, m'am îmbrăcat în grabă şi, fără să mai iau „lunch"-ul, ceeace înseamnă un sacrificiu imens pentru mine, m'am aşezat la volant-ul maşinei mele şi cu o viteză nu tocmai reglementară, m'am îndreptat spre studio. La un moment dat am fost ajuns din urmă de un poliţist pe motocicletă, care cu toată gentileţea îmi întinse o chitanţă, pentru suma de trei dolari, ceeace reprezenta maximumul primului avertisment, pentru încălcarea regulelor circulaţiei. In acelaş timp îşi exprimă regretul de a nu putea aplica o amendă mai mare, pentru sfântul motiv că nu aveam încă nici o notaţie, în carneţelul lui. I-am mărturisit că nu-i împărtăşesc regretul. Şi uitând de regisori şi de toate regulele studioului m'am aşezat la conversaţie cu reprezentantul forţei publice. Impresia pe care mi-a lăsat-o, a fost atât de puternică, încât la plecare am notat numărul agentului. Cred că aţi ghicit că acest număr este 8364.

Frumoasa Dolores Costello

Au trecut câteva săptămâni. Se făceau ultimele preparative pentru începerea turnării filmului „Razia". Poliţia americană ne puse la dispoziţie un număr oarecare de poliţişti, necesari la realizarea diferitelor scene din film. Era cât pe aci să mă cert cu Joseph von Sternberg, regisorul filmului, care nu putea înţelege de ce depun atâtea insistenţe, ca să fie trimes şi agentul cu nr. 8364. In cele din urmă dorinţa îmi fu respectată.

Syd Howard, numărul 8364, veni şi se înspăimântă. Nu avusese nici odată ocazia, în întreaga lui carieră, de-a face cunoştinţa unor bandiţi din film. Intru cât îi priveşte pe cei adevăraţi, Syd reprezenta spaima personificată.

Vina lui este că numeroase scene se filmară de mai multe ori, de oarece după fiecare pumn, pe care trebuia să-l aplice vreunuia dintre figuranţii actori, îşi cerea cele mai politicoase scuze. In cele din urmă Sternberg găsi soluţia. In cor toţi interpreţii filmului îi acordară toate scuzele anticipate, pentru eventualele vânătaie, pe care aveau să le capete în scenele următoare.

Numărul 8364 se dovedi un camarad minunat şi un actor extrem de talentat. Entusiasmul lui copilăresc, interesul pe care îl căpătă pentru lucrul nostru şi firea lui deschisă îl făcură drag tuturor şi în special mie. Trebue să recunosc că am întâlnit puţine persoane în compania cărora să mă fi simţit atât de bine, ca în acea a numărului 8364. Şi el împărtăşia prietenia mea. Şi am rămas foarte buni prieteni.

Zilele trecute, când m'am îndreptat iar, în plină viteză, spre studio acelaş număr 8364 îmi aplică din nou o amendă, de astă dată de cinci dolari, pentru aceleaşi motive ca mai sus.

Asta nu ne împiedică să rămânem mai departe prieteni buni, dar cred că m'am convins de seriozitatea regulamentului circulaţiei şi că în viitor voi domoli temperamentul automobilului meu.

Cum trăiesc „grangurii" la Văcăreşti

supune acestor influenţe, e mutat la marginea ţării. In ce priveşte fraudele şi corupţia, dela închisori, s'a stabilit până acum un fel de impunitate.

Cu atât mai mult, este de notat reforma radicală adusă în gospodăria şi moravurile închisoarei, de către actualul director, colonelul Gorescu. Minorii au fost izolaţi şi îngrijiţi, iar tratamentul general s'a îmbunătăţit considerabil. Actualul director este contra bătăii şi obţine prin omenia sa rezultate mult mai bune, ca în trecut. E regretabil că lipsa de fonduri nu-i permite o reorganizare totală.

SANDU VORNEA

Abolirea sărutului în Rusia

Guvernul sovietic din Rusia, după ce a desfiinţat biserica şi coroana şi a preconizat ateismul, printr'un decret recent suprimă sărutul.

Această exteriorizare a afecţiunei, ar fi — precum se spune — contrară legilor de higienă şi comisarii sovietici vor s'o exileze din ţara lor, aşa cum au făcut şi cu căsătoria.

„Pericolul sărutului" pare să fi luat locul *„pericolului galben"*; şefii de partide declară că higiena trebue pusă înaintea politicei, astfel încât cearta cu China poate să mai aştepte.

S'a alcătuit o ligă, în contra sărutului, cu ramificaţii în fiecare oraş, mic sau mare. Placarde îndemnând populaţia să *„părăsească acest ruşinos şi îngrozitor obiceiu"!* au fost afişate peste tot.

Chiar oficiul poştal s'a aliat la această campanie şi scrisorile, pe lângă uzuala marcă a lui Lenin, poartă azi următoarea inscripţie: „Gândeşte-te înainte de a săruta pe cineva, că fiecare sărut împrăştie 40.000 microbi!"

Lupta aceasta va uimi desigur pe acei cari au cunoscut Rusia, în zilele ei aurite, dinaintea războiului, când prieteni cunoscuţi sau camarazi se îmbrăţişau oricând şi oriunde se întâlneau — câteodată cam de 20 de ori pe zi. Sărutul echivala pe atunci cu o strângere de mână sau cu un salut mai afectuos al celorlaţi europeni...

„In nici o ţară" — spune Alexandre Dumas-pére, într'una din scrierile sale — „n'am văzut lumea sărutându-se atât de mult, ca în Rusia".

Propaganda împotriva sărutului a năvălit şi literatura: ultima nuvelă apărută la Moscova, se termină cu acest avertisment: *„Nu săruta. E periculos !"*.

BUCU
ier